

Maedag. O. - E 1623
785.

A POZSONYI

ÁGOSTAI HITVALLÁSÚ EVANGELIKUS

LICEUM ÉRTEŚÍTŐJE

AZ 1914/1915-IKI ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZZÉTESZI

HIRSCHMANN NÁNDOR,

IGAZGATÓ-TANÁR.

POZSONY

WIGAND K. F. KÖNYVNYOMDÁJA.

1915.

REV 85

REV 98

82 733

A POZSONYI

ÁGOSTAI HITVALLÁSÚ EVANGELIKUS

LICEUM ÉRTEŚÍTŐJE

AZ 1914/1915-IKI ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZZÉTESZI

HIRSCHMANN NÁNDOR,

IGAZGATÓ-TANÁR.

POZSONY

WIGAND K. F. KÖNYVNYOMDÁJA.

1915.

REV 98

~~MTA AKADEMIA
KÖNYVTÁRA~~

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI
KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI
KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

MTA KÖNYVTÁRÁból
átengedett mű

A világháború okai és nemzetünk szerepe a háborúban.

Az egész világ visszafojtott lélekzettel szemléli egy olyan méretű háborúnak hol felemelő, hol szív-szagató jeleneit, amilyenek eddig párja nem volt soha, de soha.

Majd egész Európa egy csatamezővé vált. Száz meg száz kilométeres vonalú harctereken sokszor hetek során át tartó titáni ütközetekben patakzik a vér. A modern haditechnika csodás harcieszközeivel felszerelt, soha nem látott milliós hadak viaskodnak a győzelmi pálmáért.

Kijut a háború borzalmaiból a távoli világrészeknek, ki az óceánoknak is s hullámaikat minduntalan végighasítják a hajóóriásokat hullámsírba küldő torpedók. Mi több, még a légóceánt is öldöklő eszközökkel felszerelt repülőgépek és léghajók ezrei szeldesik, szórva a halált bombával, acélnyíllal.

Így még csakugyan nem ömlött milliók vére soha. Lehetetlen ezt hidegen szemlélniök még a háborúban nem érdekelt népeknek is. Minden érző szívnek el kell facsarodnia ily pusztulás láttára.

Mit kell hát érezniök azoknak, akik legkedvesebbjeiket tudják folytonos halálveszedelemben; akik tudják, hogy róluk, jövőjükéről, boldogságukról és a legszentebb földi intézmény, a haza sorsáról van hivatva ez a háború dönteni?!

Pedig ez a helyzetünk nekünk magyaroknak is. A sors minket is odasodort a világháború kellős közepebe. Letűnt a hosszú, áldásos békekor, melyben a viharos mult annyi mulasztását orvosolta nagyra hivatott nemzetünk s Isten kegyelme után a maga erejéből elfoglalta méltó helyét a kultúrnépek társaságában.

Nagy megpróbáltatás elé került a magyar. Kockán forog a hosszú munka minden gyümölcse, kockán milliónyi drága magyar élet. Hány ezer meg ezer honfitársunk felett domborodik messze idegenben a korai sírhalom, mennyi más ezer került vissza csonkán, bénán, szeme világát vagy elméje épségét veszítve a rémes harcból. A haza drága földje is megszenvedte északi határain a vad ellenség hordái nyomában járó pusztulást s családok ezrei voltak kénytelenek koldusbotot ragadva szakadni el feldúlt otthonuktól. Oh mérhetetlen nyomort és szenvedést hozhat a háború.

Önkéntelenül ajkára tolul az embernek a kérdés, nem volt-e elkerülhető a háború? Nem kellett volna-e minden áldozatot meghoznia kormányunknak, hogy megmentse hazánk békéjét? Nem joggal vádolnak-e bennünket és szövetségeseinket ellenségeink, hogy a háború öldöklő szellemeit rászabadítottuk a szerencsétlen Európára?

Hogy feleletet adhassunk e kérdésekre, meg kell ismernünk a háború okait. Tanulságos és megnyugtató lesz ez a vizsgálódás. Azt a felemelő tudatot fogja megerősíteni bennünk, hogy a háború kitöréséért a felelősség csak ellenségeinket terheli. Részünkről semmi sem történt a háború felidézésére, sőt a legnagyobb áldozatok árán is kerestük a békét mindaddig, míg azt becsületünk csorbája és létérdekeink feláldozása nélkül nem tehattük többé.

A háború nem volt elkerülhető, mert ellenségeink akarták azt. Sokan sokféle okból. Valóságos szövevénye mutatható ki az ellenséges törekvéseknek. Évek óta folyt már az aknamunka mindenfelől az osztrák-magyar monarchia és a német birodalom ellen. Sem anyyali türelem, sem gyáva meghunyászkodás nem háríthatta volna el a fenyegető veszedelmet.

Négy állam négy különböző okból élesítette a kardot ellenünk, az u. n. közép-európai hatalmak ellen. Az a négy forrás, melyek akármelyike külön is megindíthatta volna a világháború hömpölygő áradatát, a következő:

1. a franciák bosszúvágya, az u. n. revanchevágy a németek ellen;

2. az angolok féltékenysége az iparban és kereskedelemben hatalmas versenytárrsá fejlődött német birodalom ellen;

3. az orosz cároknak világuralmi törekvése és végül

4. Szerbiának délszláv tartományaink elhódítására megindított aknamunkája.

Az első kettő, mint látnivaló, tisztán Németország, az utolsó tisztán Ausztria és Magyarország ellen irányul, a harmadik pedig létérdekében fenyegeti mindegyiket.

Lássuk ezeket röviden egyenként.

Mi az a *revanche*, melyért minden francia hevül és bármely pillanatban kész a háború pusztító veszedelmét hazájára zúdítani? Visszafizetés azért a nagy megalázásért, melyben Franciaországot Németország 1870/71-ben részesítette. Hogy Németország akkor sem kereste a háborút és hogy a támadó fél Franciaország volt, erre persze nem gondol egy francia sem. A szenvedély elvakítja az embert, el a népeket is. Már pedig a francia nép a német ellen 70/71 miatt csak gyűlöletet érez. Hogyne. Hiszen a franciák a múlt század második felében, mint már annyiszor a múltban, vezérszerepet játszottak Európában. Hozzászoktak megint, hogy a francia trikolór diadalról diadalra haladjon Európa csataterein és az egész világ meghajoljon a francia „gloire“ előtt. S mindennek végét jelentette a szörnyűséges 1870/71-i német-francia háború. Rövid egy havi háborúskodás elég volt, hogy császárukat, III. Napoleont a hatalom szédítő magas polcáról a bukás örvényébe sodorja és az összetört trón romjai alá temesse a franciák szeme fényét, a hadi dicsőséget. Bekövetkezett a sedani katasztrófa 1870. szeptember 2-án. Nyolcvanezer francia követte császárat a német fogságba. De még ezzel nem telt be a keserűség pohara. Ujabb két hónap múlva elesett a „bevehetetlen“ Metz vára és 179 ezer francia tette le a fegyvert. Majd az 1871. január 28. napján az ország szíve, a szépséges Páris nyitotta meg kapuit. Már csak a megalázó béke volt hátra. Bismarck, a

németek „vaskancellár“-ja diktálta ezt. Öt milliárdnyi hadikárpótlást kellett fizetnie a levert országnak és belenyugodnia Elzasz-Lotharingia elvételébe.

É békefeltételek kétségtelenül arányban álltak egyrészt a német nemzetre rákényszerített óriási áldozatokkal, másrészt diadalának hatalmas méreteivel. De a franciák csak végső kétségbeesésükben fogadták el őket. Különösen Elzasz-Lotharingia elvétele fájt mindenkinek. Bár egykori német területek, melyeket csak az újkorban hódítottak meg a franciák, bár lakosságuk zöme német ajkú, bár kiterjedésük a francia államnak alig harmincheted része: nem akarja hinni egy igaz francia sem, hogy e két tartományt örökre letéphették volna a németek hazájuk testéről.

Alig heverte tehát ki az életerős, dúsgazdag ország a háború sebeit, máris minden politika legfőbb célja lett a bosszuló hadjárat előkészítése Elzasz-Lotharingia visszavételére. Hiába szerzett azóta Franciaország szebbnél szebb gyarmatokat, nem Elzasz-Lotharingiánál, hanem az egész országnál nagyobbakat, a francia honfiak úgy érzik, hogy a régi seb még mindig sajog és a haza az elszakított tag visszaszerzését követeli tőlük.

Tudták, hogy azt a maguk erejéből soha sem érhetik el. Ezért szövetségesek után néztek. A múlt század 90-es éveinek elején meg is találták az első szövetségest, Oroszországot. Micsoda kigúnyolása ez a szövetség minden elvhűségnek, minden idealizmusnak. A szabadság népe, a demokratikus köztársaság szövetkezik a legszörnyűsebb zsarnoksággal, a kultúra zászlóhordozója a minden szellemi haladás ellenségével.

Az orosz szövetséghez 1904-ben az angollal való megegyezés járult s így megalakult a középeurópai hatalmak ellen az u. n. hármass entente (ántánt). Azóta tehát a földkerekség két legnagyobb államának segítségével óhajtják megvalósítani fővágyukat. Hogy újabban sem mondtak le róla, bizonyítja az a hihetetlen mérvű fegyverkezés, melyet Franciaország végez, hogy jóval csekélyebb népessége dacára egy színvonalon tartsa hadseregét a németével. Ezért áldoztak milliárdokat az orosz hadsereg újjászervezésére is.

Bár egyelőre még nem gondoltak háborúra, a francia miniszterek (főleg Delcassé külügyminiszter) támogatással megerősítették Oroszországot harcias fellépésében és az egész francia közvélemény a sóvárgott bosszú órájának ütését látta a háború kitörésében.

A világháború második forrása az angoloknak szintén már a gyűlölségig fokozódó féltékenysége az új vetélytársra.

Anglia évszázados törekvése a tengeri világalom megszerzése és biztosítása. Nemzedékek céltudatos munkája megtermette gyümölcseit. Egymás után verte le az újkor tengeri hatalmait, Spanyolországot, Portugáliát, Hollandiát s végül a mostani kebelbarátot, Franciaországot.

A XIX. században már úgy látszott, hogy Angliának nem kell többé vetélytárstól tartania. Olyan világbirodalomra fejlődött, amilyen még nem volt a földön soha ezelőtt. Területe háromszor akkora, mint egész Európa. Alattvalója az emberiség negyedrésze. Övé a leghatalmasabb hadi és kereskedelmi hajóhad. Világalomát kitűnően megerősített tengerszorosok is biztosítják.

S egy szép napon arra ébred a büszke szigetország, hogy megint van vetélytárs: Németország. Az is mer hatalmas flottát építeni, mer nagyobbánál nagyobb kereskedelmi hajókat küldeni a világ minden tájára, megrakva a kitűnő német ipar finomnál finomabb cikkeivel és mer árúi számára piacot keresni és szerezni. Németország persze csak azt tette, amihez elvitázhatatlan, elemi joga volt. De ez nagyon mellékes volt azok szemében, akiket a fellendülő német ipar és kereskedelem üzleti érdekeikben a legérzékenyebben károsított meg. Tehát üzleti haszon, önző érdek volt a mozgató erő a Németország elleni fellépésben.

Persze a nemzetnek nem mondhatták vezetői, hogy tisztán hitvány anyagi érdekekért készek lángba borítani a világot. El kellett tehát hitetni honfitársaikkal, hogy a németek világalomra törekszenek, el akarják foglalni Anglia legértékesebb gyarmatait, össze akarják törni büszkeségüket, flottájukat és a megalázó békét otthon, a háború színterévé teendő angol földön akarják rájuk kényszeríteni.

S mialatt otthon ujságokban és gyűléseken a gyűlölet magvait hintegették, kint hatalmas szövetség vasgyűrűjével vették körül a német birodalmat. VII. Eduard angol király diplomatai tehetségével teljesen a német ellenes párt céljait szolgálta. Megegyezett Franciaországgal és Oroszországgal, sőt 1907-ben a felkelő nap hatalmas birodalmát, Japánországot is szövetségesevé tette.

Eduard király ugyan 1910-ben meghalt, de szellemének örökösei a ma uralmon lévő angol miniszterek, köztük itt is első sorban a külügyminiszter, Grey. Ez a háború kitörését megelőző tárgyalásokban még a francia miniszterekénél is álnokabb, alattomosabb szerepet játszott. Kétszínű módon látszólag a béke megmentésén fáradozott, valójában azonban az oroszokat is, franciákat is biztosította állama támogatásáról.

A német közvélemény első sorban az angolokat okolja a háború kitöréséért s az angolok részéről mind nyiltabban megnyilvánuló gyűlölet lassankint bennük is hasonló indulatot váltott ki. A legklasszikusabb tanu erre a háború korszakos nagy alakja, a legendás híró Hindenburg tábornagy. Szerinte ők németek az oroszokat, ha nem is szeretik, de szívelik, a franciákat valósággal szeretik, de az angolokat gyűlölik. Ők tehát az angolt tartják főellenségüknek.

Mi magyarok, ugyanígy az osztrákok, az oroszban kell, hogy lássuk az ellenünk alakult szövetség legveszedelmesebb tagját és rossz szellemét. Nem az orosz népben, hiszen miért ne szívelnők azt mi is? Az csak szánalmat érdemel azért a súlyos rabigáért, melyben az erőszakos kormányrendszer folytán a XX. század szégyenére ma is sínylődik. De igenis halálos ellenségünket kell látnunk a mindenható cári kormányzatban, ebben a korunkba nem illő erőszakos, barbár, mindent eltiporni kész rendszerben.

Ha van állam, melynek uralkodóiról elmondhatni, hogy világalomra törekszenek, akkor első sorban Oroszország az. Törekvésüket a történelmi joggal akarják igazolni. Midőn XI. Konstantin, az utolsó görög császár 1453-ban hősi küzdelemben elbukott az ifjú erőtől duzzadó

törökkel szemben, a vele való rokonság alapján III. Iván moszkvai nagyfejedelem ragadta fel az elejtett zászlót. Mint utóda, címerébe vette a császári kétfejű sást s a keleti császárok összes jogait magáéinak nyilvánította. Pedig a kelet-római vagy görög császári korona óriási hatalmat jelentett. Kettős hatalomkör volt az: világi és egyházi. A császár nemcsak korlátlan hatalmú uralkodó, hanem egyúttal vallási fő is volt, a görög-keleti egyház feje.

Iván utódai, a cárok mind magukévá tették elődük törekvését s politikájuk végcéljává a világuralmat. De tudták és tudják ma is, hogy ezt a végcélt csak nemzedékek hosszú sora multán érhetik el s hogy a világuralom magaslatára több közelebbi cél megvalósítása szolgál lépcsőül.

Az orosz politika immár századok óta küzd vasakarattal, könyörtelen kitartással három ily közbeeső cél elérésén. Ezek: az országot környező beltengerek és a nyílt tengerekhez vezető szorosok megszerzése, azután az összes szlávok és harmadszor az összes görög-keleti népek feletti uralkodás.

Az első törekvés mindhárom közül a legtermészetesebb. Valósággal elemi ösztön, a természeti és földrajzi viszonyok kényszere, meg gazdasági érdeke terelte az országot erre az útra. Sőt erre az útra bizonyára minden cári világuralmi szándék nélkül maga a nemzet is rálépett volna.

Az újkor elején az óriási birodalomnak csak egy kapuja volt a nagyvilág felé, a legkedvezőtlenebb tengerpart, az Északi Jeges-tenger partvidéke. A Keleti-tenger partja svéd, a Fekete-tengeré török uralom alatt állt. A XVIII. század elején sikerült kiűzniök a Keleti-tenger partjáról a svédek; de hogy mennyit ér háborúban ez a zárt tenger rájuk nézve, láthatni napjainkban, amikor kijáratait birtokosai aknákkal zárták el.

A XVIII. század végén kijutottak a Fekete-tenger partjára is. De ennek kijáratait, a Boszporuszt és a Dardanellákat maig sem tudták elfoglalni a töröktől. Utjukban álltak ebben nemcsak a törökök, hanem mondhatni, az összes európai államok, elsősorban mostani fegyverbarátaik: az angolok és franciák.

Legujabban, úgy látszik, sikerült ezekkel valahogy megegyeznie Oroszországnak Konstantinápoly és a Dardanellák birtokáról s van oka hinnie, hogy részükről nem fog többé akadályba ütközni. De most meg két más hatalom állja útját a török leverésében. Az egyik az osztrák-magyar monarchia, amely Bosznia és Hercegovina birtokba vételével erős állást szerzett magának a Balkánon. A másik Németország, mely katonai és kulturális reformjaival valósággal az ujjászületés útjára vezette Törökországot.

Nem csoda tehát, ha az orosz politikusok tisztában vannak vele, hogy amíg mi és a németek tényezők vagyunk a nagypolitikában, nem juthatnak Konstantinápoly birtokába és nem juthatnak ki a Földközi-tengerre. Pedig hitük szerint az orosz cároknak bármi áron is be kell jutniok Konstantinápolyba.

Őket Konstantinápoly megszerzésére nemcsak gazdasági okok és földrajzi viszonyok sarkallják, hanem olyan okok is, amelyek egyszerre érzelmiék is, meg hatalmiak is. Ezek: a szlávok egyesítése v. i. a pánszlavizmus és a görög-keleti vallásúak egyesítése.

Mindkettő első sorban hatalmi kérdés az orosz cárokra nézve, de sikerült mindkét törekvésüket a tömegek lelkét megragadó és megmozgató ideális mázzal vonni be. Világuralmi törekvéseik szolgálatába akarják hajtani az összes szlávokat és az összes görög-keletieket. Ez a rideg valóság. De az önző hatalmi törekvést csillogó köpönyeg fedi. Beszélnek szláv testvériségről. El akarják hitetni más államok szláv alattvalóival, hogy a velük való egyesülés számukra szabadságot, hatalmat és dicsőséget jelent. Pedig hogyan festene a legidősebb szláv testvérnek, az oroszoknak uralma a felállítandó nagy-szláv birodalomban, arra joggal lehet következtetni a szerencsétlen lengyel nemzetnek égbekiáltó szenvedéseiből. De ott van a hozzá nyelvben legközelebb álló és hitben egyező ruthén vagy kisorosz nép is; ezt is minden áron meg akarja fosztani nyelvétől.

Nagyszerű számítással még egy másik eszményt is meg akar valósítani, hogy így még sok nem szláv

nép szivét és karját magáévá tehesse. Ez a vallási fanatizmus. El akarja hitetni az összes görög-keletiekkel, hogy vallásuknak soha nem élvezett fényt, tiszteletet és elterjedést biztosítana, ha azt hatalmas feje, a mindenható cár Konstantinápolyból kormányozná, mint hajdan őse, a kelet-római császár. Hogy orosz uralom alatt mi lenne azzal a széleskörű autonómiával, önkormányzattal, amelyet például a mi hazánkban élvez a két görög-keleti egyház, azt persze ennek az eszmének terjesztői nem igen emlegetik.

Joggal mondja tehát Apponyi Albert gr. a nagy államférfi és szónok, hogy a két nyugati hatalom nincs a maga helyén ebben a háborúban, „egyedül Oroszország, az igenis, a helyén van, az ő tradícióinak, az ő hagyományainak, az ő lelkében benne lakó évszázados ösztönnek számára kijelölt helyén.”

Végül szóljunk a háború okozói közül arról, aki közvetlen előidézője a világháború rémének, a kicsiny, de nagyralátó Szerbiáról. Ez az ország, hazánk egykori hűbérese, csak a XIX. század elején szabadult fel a százados török uralom alól. Az Obrenovics-házból való uralkodói egészen a legujabb időkig jó viszonyt tartottak monarchiánkkal s ennek a kis ország politikai, gazdasági és művelődési tekintetben csak hasznát látta. Két szerencsétlen háborújában valósággal megmentője lett hatalmas monarchiánk kicsiny szomszédjának; 1876-ban a törököket, 1885-ben a bolgárokat állította meg diplomaciánk előnyomulásukban.

A sok jótéteményt Szerbia ugyancsak furcsán hállalta meg. A szerencsétlen Obrenovics Sándort követő Karagyorgyevics Péter szakított elődei politikájával és egészen az orosz, pánszláv irányzat karjaiba vetette magát. Azóta Szerbia, mint az „Osztrák-magyar vöröskönyv“ bevezetése mondja, „szakadatlanul azt a célt követte, hogy ellenséges propaganda és forradalmi üzelmek segítségével aláaknázza Ausztria-Magyarországnak délszlávok lakta vidékeit, hogyha majd az európai helyzet a nagyszerb tervek megvalósításának kedvezni fog, a monarchiától elszakítsa azokat.”

Különösen Boszniára és Hercegovinára, az akkor még csak katonailag megszállt tartományokra vetett szemet. A sokféle aknamunkára királyunk 1908-ban Bosznia és Hercegovina bekebelezésével, azaz annexiójával válaszolt.

E tett a nagyszerb remények halálharangja volt. Csoda-e, ha az addig inkább csak lappangó gyűlöletnek valóságos vulkánja tört ki ellenünk Szerbiában?

Az egész ország lázban volt s követelte a háborút, úgyhogy a nagy harci lárma monarchiánkat is nagyobb katonai készülődésekre kényszerítette.

De a kardcsörtetés nem sokáig tartott. Szerbiát pártfogói, az entente hatalmai, első sorban felbujtója és főfő pátronusa, Oroszország cserben hagyta. Erre Szerbiának meg kellett hátrálnia. Mi több, ünnepélyesen ki kellett nyilatkoztatnia, hogy elismeri az annexiót, felszlatja az ellenünk felfegyverzett bandákat és a jövőben jó viszonyban fog élni a monarchiával.

Mindez azonban csak ígéret maradt. A valóságban az izgatás fokozott erővel folytatódott. Egyesületek alakultak, mint a hírhedtté vált „Narodna odbrana,” azon célzattal, hogy minden eszközzel előkészítsék az annektált tartományok meghódítását. Minthogy pedig időközben az orosz is megkezdte készülődéseit a velünk és a németekkel való leszámolásra, attól is egyre határozottabb biztatást nyertek.

Majd jött 1912-ben a Balkán-háború. A könnyű sikerek fejébe szálltak a csekély intelligenciájú, de túltengő önérzetű népek és oly ellenséges magatartást tanúsított a monarchia ellen, hogy ismét részleges mozgósításra kényszerítette azt. A következő évben saját szövetségeseivel, a bolgárokkal kitört új háború egy időre még egyszer elvonta Szerbia figyelmét Boszniáról és a gazdag Macedóniára irányította.

De ha arra számított valaki nálunk, hogy a rút aknamunka véget ért, úgy keserves csalódás várt reá. A látszólagos nyugalomnak váratlan-hirtelen a világtörténelem egyik legszörnyűsebb büntette vetett véget.

Kinek ne szorulna el ma is a szíve, ha a múlt évi június 28-ára, a szerajevói katasztrófára gondol? Ami az első percben csak valószínűnek látszott, csakhamar napnál fényesebben igazolva volt, hogy a fenkölt szellemű trónörökös-pár Szerbiából kiinduló összeesküvésnek esett áldozatul. A szomszéd állam hivatalos körei merényletek által lángba akarták borítani az osztrák-magyar monarchiát, hogy a beálló zavarok közt pártfogóik és a fellázított fajrokonok segítségével az óhajtott területeket birtokukba vehessék.

A vizsgálat eredménye alapján az a nehéz, de elháríthatatlan kötelesség várt Magyarországra és Ausztria diplomáciájára, hogy Szerbiát a bűnösök szigorú megbüntetésére szorítsa és hathatós rendszabályok keresztülvitelével biztosítsa a megdöbbenő aknamunka megszüntetését.

Ezt külügyminiszterünk a július 23-án belgrádi követünk által átnyújtott jegyzék útján követelte. E jegyzék záradéka szerint július 25-én este 6 óráig vár követünk a válaszra.

A szerb elvetemültség megindította a lavinát. Azt romboló útjában mi sem tartóztathatta fel többé. Princip Gavrillo golyója két nemes élettel együtt Európa békéjét is elpusztította.

Szerbia orosz biztatásra még a határidő letelte előtt elrendelte az általános mozgósítást és a jegyzék több pontját nem volt hajlandó teljesíteni. Erre ősz királyunk szintén azonnal elrendelte a részleges mozgósítást, július 28-án pedig megüzente a háborút.

Hogy azután mi történt, sokkal közelebb esik hozzánk, hogy bárki is ne tudná. A lavina gördült tovább. A mi igazságos büntető-háborúnkat az entente hatalmai arra akarták felhasználni, hogy mind azt a titkos vágyukat, miket monarchiánk és hű szövetségeseink, a német birodalom ellen tápláltak, megvalósítsák. Valószínű, hogy szerették volna még ideig-óráig halasztani a nyílt mérközést, amíg teljesebben felkészülve törhetnek reánk, az u. n. közép-európai hatalmakra, de az erélyes német császár, látva alattomos tervüket, nyílt színvállásra kényszerítette őket.

A lavina tehát célhoz ért s lezúdult a hosszú béke áldásait élvező Európára. Immár közel egy esztendeje dühöng a világháború fergete s útját a vérnek óceánja, feldúlt városok füstölgő omladéka és elpusztult országrészek sivár képe jelzi.

Kik felelősek ezért a szörnyűséges pusztulásért, a mondottak után tisztán áll előttünk. Nemzetünk és szövetségesei tiszta lelkiismerettel állhatnak a történelem ítélőszéke elé. Nem csak hogy nem kereste egyikük sem a háborút, hanem minden lehetségest megtettek elhárítására. De mikor arra a meggyőződésre kellett jutniok, hogy tekintélyük, becsületük és életérdekeik feláldozása nélkül nem menthetik meg többé a békét, nem haboztak tovább egy pillanatig sem.

Nem habozott, nem habozhatott a magyar sem. Ellenkezőleg szent lelkesedés árja és harcitűz zúgott végig az országón. A nemzet apraja-nagyja vetekedve tódult a zászlók alá, hogy életét-vérét áldozza az édes anyáért, a hazáért. Valóban úgy, ahogy a mi nemzetünk ment a háború elé, csak igaz ügyért mehetnek a nemzetek.

Igy is kellett annak lennie. Nagy értékek és érdekek, a legnagyobbak és legszentebbek forognak e harcban kockán.

Védjük ebben először is a nyugati kultúrát a keleti barbárság ellen.

Mint annyiszor a múlt zivataros századaiban, ismét védőbástyája hős nemzetünk Európa műveltségének s népei szabad, nyugodt fejlődésének. Bármily hihetetlenül hangozzék is, hogy az oroszral, tehát keresztyén állammal szemben a keresztyén művelődést kell most megvédelmezni, mégis úgy van. Ezen a tényen még az sem változtat, hogy az orosz oldalán ott találjuk a franciát és az angolt is. Ezeket a gyűlölet vakította el.

Ma Oroszország képviseli Európában azt a szellemet, melyet hajdan a mongol, tatár s annyi más ázsiai nép. Keresztyénsége csak külső máz, kulturájában még a külső máz is hiányzik. Mint az ázsiai államokban, itt is két tényező áll egymással szemben: a jogtalan alattvalók sok-sok milliónyi tömege és minden jog és hatalom korlátlan birtokosa, a cár. A „minden oroszok

urá"-nak országában nincs szólásszabadság, nincs vallás-szabadság, nincs politikai egyenlőség, nincs alkotmányosság, valójában nincs semmiféle jog és szabadság. Olyan kormányrendszer bitorolja ott a hatalmat, amelynek főtámaszai: a kancsuka, hóhérpallos, Szibéria és az ólombányák.

Mi lenne tehát az európai nemzetek szabad alkotmányával és fejlett műveltségével, ha ez a zsarnoki hatalom minden szellemi és politikai életet csirájában elfojtana?

De nemcsak mint európaik, mint a művelt emberiség tagjai vagyunk érdekelve ebben a küzdelemben, hanem mint magyarok is. Mi lenne évezredek büszke alkotmányunkkal, mi nyelvünkkel, mi magával a hazával, hogyha a kozák hordák levernék derék hadseregünket? Bizony, mint magyaroknak egyenesen életérdeünk a győzelem.

Hiszen kétségkívül nagy érdekek követelik német részről is a diadalt és kedvező békét. Annyi azonban határozottan állítható, hogy a német nemzet léte és jövője nem foroghat kockán sem ebben, sem semmiféle más háborúban. Hatalmán, területi épségen, anyagi és szellemi jóllétén nagy csorbát ejthetne a veszített háború, de ez a krl. 65 milliónyi egységes és gazdag nemzet, könnyen kiáll még oly nagy vereséget is. Gondoljunk csak Franciaországra, mily gyorsan kiheverte az 1870/71-i katasztrófát. Vagy maga Németország Napoleon zsarnokságát. S ez könnyen érthető. Abban a nagy birodalomban alig pár milliónyi nem német ajkú lakos található, sőt a német nyelv messze túlterjed a birodalom határain.

Egészen más a mi maroknyi nemzetünk helyzete. Sziget az az idegen népek tengerében. Jól kell vigyáznunk, hogy az ostromló hullámok el ne mossák ezt a szigetet. Államunk határai körül sehol fajrokon; honfitársainknak közel fele idegen ajkú, még hozzá több millió ahhoz a fajhoz tartozik, amelyhez az orosz. A veszített háború itt megtörné a magyarságnak jogos és természetes hegemoniáját s fejlődésében évszázadokra visszavethetné. Nekünk tehát valósággal nemzeti létünkért kell viaskodnunk.

Nemzeti létünket és hazánk fennállását pedig épen a szlávság fenyegeti; ennek pedig, mint már láttuk, szintén az orosz a zászlóhordozója.

Meg van tehát minden ok reá, hogy nemzetünk fiai lelkük egész hevével, karjuk minden erejével ki-vegyék részüket a nagy küzdelemből. Ami féltetni valója csak lehet a nemes kebelnek: a haza, nyelv, szabadság, hit, műveltség, az mind kockán forog most s hősi önfeláldozást és végső elszántságot követel a magyartól.

Csoda-e, ha ez a sok-sok szent érdek megacélozta a magyar kart s szinte hihetetlen hősiességre, páratlan önfeláldozásra képesítette?

Tisztelet, becsület a szövetség minden tagjának. Porosz, bajor és szász versenyezve aratja a babért a német név számára; tiroli császárvadász és lengyel lövész Ausztriának szerez dicsőséget; bámulattal kell adózni a csak imént orvtámadással levert, de újra talpraállt török testvér nagyszerű magatartásának. Lehetetlen is máskép. Kell, hogy a mi szövetségünkben mindenki becsülettel állja meg helyét. Hiszen oly óriási szövetséggel állunk szemben, hogy csak a legnagyobb hősiesség egyenlítheti ki az erők egyenlőtlenségét. Csak arra kell gondolni, hogy egyesegyedül Oroszországnak több lakosa van, mint a mi szövetségünk államainak együttvéve. Hol marad még: Franciaország, Nagy-Britannia, Belgium, Szerbia és Montenegró, Japánországot nem is számítva? Hát még a több száz milliót számláló gyarmati lakosság?

De azért büszkeség dagaszthatja keblünket, ha ebben a hősi társaságban nemzetünk fiainak szerepét szemléljük. Bátran vallhatjuk s kiálthatjuk ország-világ előtt, hogy a magyar a világ első katonája. Ilyennek bizonyult abban a számtalan csatában, melyben mindig ott küzdött a legelső sorokban. Krasznik, Lublin, Limanova és Gorlice neve messze északon, Belgrád, Szabács és Valjevó neve délen örökre összeforrta a magyar dicsőséggel. Belgium és Franciaország nyugaton csak úgy színtere honfitársaink emberfeletti hősiességének, mint a mazuri tavak vidéke és a szerencsétlen Lengyelország feldúlt síkja keleten. Hát még

mit beszélhetne róluk a haza szent röge a Kárpátok bércei közt, amidőn itt kellett feltartóztatniok a világ legnagyobb hadseregének hetekig, hónapokig tartó szörnyű támadását?!

Ebben a háborúban ismerte meg jóbarát és ellenség a magyar katonát és magyar embert számtalan erényével, egyéniségének tiszteletre- és szeretetreméltóságával. Hadvezérek és laptudósítók hivatalos és magánjelentéseikben szinte nem találnak elég elismerő és magasztaló szót a magyar katona nagyszerű tulajdonságainak: bátorságának, hazaszeretetének, kitartásának, fegyelmezettségének, jókedvének és lovagiaságának magasztalására.

Hogy ezt az állítást igazoljuk, álljon itt két idegen, még hozzá semleges nemzetből való kiváló szaktekin-télynek a nyilatkozata.

Az egyik a világhírű nagy utazó, a svéd Sven Hedin. Ez többek között így ír: „A magyar katona erőteljes egyéniségével mély benyomást tett rám. Nagyszerű fizikum, önérzetes, nyílt tekintet, gögös önbizalom; ezek a katonák tudják, miért harcolnak, nem fognak kifáradni, harci szellemük, kötelességtudásuk mindig egyforma lesz és ez utóbbi hozza meg majd a végső győzelmet, amely hitem szerint döntő lesz. A magyar katona gondolkozó ember, csupa intelligenciával harcol hazájáért, sőt mindegyiknek megvan a maga külön hadi terve, amit számtalanszor tapasztaltam és mindannyiszor mély hatást tett rám. Legjobban megleptek és tetszetek az osztrák-magyar fronton a h o n v é d h u s z á r o k. Pompás emberpéldány valamennyi, férfias, marciális, igazi harcias külsejű, primitív és egyben ugyanakkor csodálatosan okos arcú.“ Majd párhuzamot von a német és magyar huszár között s bár amaszt is nagyszerű katonának mondja, ezt többre tartja, mert a magyar huszárnak „gavallér az utolsó közlegénye is és született lo v a g.“

A másik hivatott bíráló E m e r s o n amerikai ezredes, aki végigszemlélte az utolsó húsz év valamennyi nagyobb háborúját a különböző földrészekén. Ő is a magyar katonát tartja az osztrák-magyar hadsereg erősségének.

„Én láttam — úgymond — akcióban a magyar katonát és soha életemben nem láttam náluknál jobb, hősiesebb katonákat. A magyar huszár pedig a világ legjobb lovaskatonája.“

A hírlapok mind tele vannak honfitársaink dicséretével. Még pedig nemcsak a szövetséges és semleges államok lapjairól, hanem még ellenséges államok legelterjedtebb, leginkább számottevő lapjairól is el lehet ezt mondani.

Tiszteletet és rettegést váltott ki katonáink ellentállhatatlan hősiessége és ereje az ellenség harcosainak lelkében is. Azok a maguk kárán ismerték fel, hogy az osztrák-magyar hadsereg legfélelmetesebb eleme a magyar katona, mint pld. a honvéd, a bakancsos közös hadseregbeli gyalogos és mindenekfelett a hirnevükre méltatlanoknak bizonyult kozákok réme, a „vörös ördög“ a huszár. Mintha csak párducos őseink, nyalka kurucaink támadtak volna fel mohos sírjaikból, úgy zúdúlnak ezek fergetegként ellenségeink legsűrűbb tömegeire s osztják a halált, aratják a babért.

Igy szerez dicsőséget a magyar névnek a harcban álló nemzet. S hozzájuk méltónak bizonyult a nagy megpróbáltatásban a nemzet többi, itthon maradt része is, valóban a nemzet apraja-nagyja. Lélekben ott van, szíve minden dobbanásával, agya minden gondolatával minden igaz magyar testvérei között a lövészárkokban és csatamezőkön. Velük örül minden sikeren, velük bánkódik minden legkisebb kudarcon, velük együtt dicsőíti a kitüntetteket, siratja az elesetteket s kéri és várja a végső, a nagy diadalt.

Sőt mi több, kiki ereje és tehetsége szerint tettleg is le akarja róni kötelességeit a haza, háláját hősei iránt ezekben a nagy, de nehéz napokban. Szegény és gazdag, kicsiny és nagy versenyezve igyekszik letenni áldozatait a haza oltárára. Kiveszi részét a társadalom a sebesültek és betegek ápolásából, a harcban megrokkantak gyógyításából s özvegyek és árvák könnyeinek letörléséből. A nemes és hazafias versenynek a legkülönbözőbb tereken találkozunk felemelő és megható jelenségeivel.

Kiveszi részét az áldozatkészségből becsülettel és lelkesedéssel a „nemzet virága,“ jövőnk reménye, az ifjúság is. Az is ott van gondolataival, hő kívánságai-
val, imáival szüntelen névtelen félisteneink között, az is kész még az utolsó fillérét is feláldozni bármi hazafias célú gyűjtésben, sőt aki közüle elég erőt érez magában, hogy elbírja a fegyvert, az mind felajánlotta már karját a veszedelemben forgó édes anya, a haza szolgálatára.

S vajjon lehet-e csodálkozni rajta, hogy így van? Lehet-e valami természetesebb dolog, mint hogy az az egész nemzetet eltöltő lelkesedés és harci tűz a minden szépre és jóra fogékony ifjú lelkeket fokozott mértékben ragadta meg? Hogy is lehetne az, hogy a te romlatlan szívedet, magyar ifjúság, hidegen hagyná a magyar katonának az az egész világot bámulatba ejtő hősiessége és hazaszeretete s a te szemedből ne sugárzanék a magasztos példák láttára a haza rajongó szeretetének szent tüze?

Hiszen megírta a költő: „Csak sást nemzenek a sasok — S nem szül gyáva nyulat Nubia párduca.“

Nem, a magyar ifjúság nem méltatlan őseihez, nem méltatlan a neves és névtelen hősöknek azokhoz a százazeihez, akik ott szenvedik panaszos szó nélkül, sőt szives örömet a közel esztendő táborozás minden baját és nyomorúságát éjjel és nappal, esőben és hóban, perzselő hőségben és dermesztő fagyban s mindig ott járnak a legelső sorokban, készen, ha kell, bármely pillanatban vérüket ontani, sőt meg is halni az imádott hazáért. Ti is, magyar ifjak, hiszem, vallom, sőt tudom, ti is készek lesztek, ha majdan a haza hívni fog, véretek hullásával pecsételni meg hazátok iránt való mély és önfeláldozó szereteteket!

De a hazáért nem csak halni kell tudni, hanem élni is. Nektek még nem a vértől párolgó csatamezőkön és lövészárkokban, hanem az iskola padjai között a helyetek. Azokat a kötelességeket, miknek teljesítése itt vár reátok, szintén a haza tűzi ki elétek, mert csak azok betöltése árán juttok azoknak a szellemi fegyvereknek birtokába, amelyeknek felhasználásával okosan és hasznosan fogtok tudni élni a hazáért.

Óh adja a jóságos Úr Isten, hogy majdan tudjatok így élni hazátokért s hogy a haza ne is kívánjon egyéb áldozatot tőletek, mint hogy éljetez érette. Adja az ég Ura, hogy az a kiömlő sok-sok jó magyar vér, mely patakként folyik ennek a világháborúnak borzalmas csatáiban, megszerezze multját és jövőjét megbűnhődött, sokat szenvedett nemzetünknek nemzedékek hosszú sorára a győzelmet, békét és boldogságot!

Dr. Magyar Győző.

JELENTÉS
A TANINTÉZET ÁLLAPOTÁRÓL

AZ 1914/1915-iki ISKOLAI ÉVBEN.

I. A liceum kormánya.

1. A liceum felügyelője:

Dobrovits Mátyás dr., kir. tanácsos, egyházi és iskolai felügyelő.

2. Liceumi tanács:

Elnök: Sziklai Ottó.

Aelnök: Beck Vilmos.

Jegyző: Pfeifer János dr., lic. tanár.

Hivataluknál fogva a tanács tagjai:

Schmidt Károly J., lic. theol. esperes.

Pröhle Henrik, alesperes.

Okályi Adolf, lelkész.

Rátz Vilmos, lelkész.

Hirschmann Nándor, lic. igazgató.

Masznyik Endre dr., theol. akad. igazgató.

Steltzer Lajos, elemi iskolai igazgató.

Holch Ottó, az internátus főpraefectusa.

Pfeifer János dr., lic. tanár, ephorus.

A liceumi tanári kar képviselőitében:

Losonczy Lajos dr.

Márton Jenő.

Választott tagok:

Arató Frigyes.

Celler Nándor dr.

Hauer Ernő dr.

Heuffel Róbert dr.

Jabloniczky János dr.

Kirchner József.

Kollárik József dr.

Kovács Sándor.

Munker Henrik dr.

Richter Rikárd dr.

Samarjay Emil dr., udv. tan.

Scheffer Vilmos.

T. Schulpe György dr., udv. tan.

Szelényi Oszkár dr.

3. Liceumi házi gondnok:

Wowy Károly.

II. A liceum tanári testülete.

A) Igazgató.

1. Hirschmann Nándor, a mennyiségtan és természettan okleveles rendes tanára, a liceumi önszegélyző intézet elnöke, az ág. hitv. ev. tanárok és tanítók országos egyesületének választmányi tagja.

B) Rendes tanárok.

2. Albert József, a magyar nyelv s irodalom és a bölcsészet okleveles rendes tanára, az ifjúsági önképzőkör egyik elnöke.

3. Csiskó Dezső, okleveles rendes tornatanár és vívómester, a liceumi testgyakorló kör elnöke, a tornaszertár öre. Ez évben nem tanított.

4. Hamvas József, a német és magyar nyelv és irodalom okleveles rendes tanára, az ifjúsági önképzőkör másik elnöke, az önképzőkör német könyvtárának öre, a liceumi internátus alpraefectusa.

5. Holch Ottó, az evangélikus vallástan okleveles rendes tanára, az ifjúság lelkipásztora, a Bél-Mátyás kör elnöke, a liceumi internátus főpraefectusa.

6. Jeszenszky István dr., a latin és magyar nyelv és irodalom okleveles rendes tanára, a gyorsírás okleveles tanítója, a gyorsírók körének elnöke, az önképzőkör magyar könyvtárának öre, az önszegélyző intézet alelnöke.

7. Losonczi Lajos dr., a latin és görög nyelv és irodalom okleveles rendes tanára, az ifjúsági daloskör és vegyes énekkar elnöke, a tanári értekezletek jegyzője.

8. Magyar Győző dr., a földrajz és történelem okleveles rendes tanára, tandíjkezelő.

9. Márton Jenő, a latin és görög nyelv és irodalom okleveles rendes tanára, a philologiai múzeum öre, az ifjúsági zeneegyesület elnöke, a liceumi nagy könyvtár általános osztályának öre, az egyházközség jegyzője.

10. Pfeifer János dr., a magyar és német nyelv és irodalom okleveles rendes tanára, az ifjúsági könyvtár öre, az iskolai tanács jegyzője, az internátus ephorusa.

11. Schrödl József, a történelem és latin nyelv és irodalom okleveles rendes tanára, a liceumi kéziratár, a földrajzi, történeti és numismatikai gyűjtemények öre, egyházközségi jegyző és levéltáros.

12. Schwalm Nándor, a szabadkézi és mértani rajz okleveles rendes tanára, a rajzsztár őre. Ez évben nem tanított.

13. Szép Rezső, a természetrajz és vegytan okleveles rendes tanára, a természetrajzi gyűjtemény őre.

14. Thomay Béla, a latin és görög nyelv és irodalom okleveles rendes tanára. Ez évben nem tanított.

15. Ulreich Ede, a mennyiségtan és természettan okleveles rendes tanára, a természettani sztár őre. Ez évben nem tanított.

C) *Bejáró óraadó tanárok.*

16. Kerner Pál, a szabadkézi és mértani rajz okleveles rendes tanára a pozsonyi kir. főgimnáziumban.

17. Klatt Román, a mennyiségtan és természettan okleveles rendes tanára a pozsonyi m. kir. áll. főreáliskolában.

D) *Helyettes tanárok.*

18. Mészáros György, a mennyiségtan és természettan okleveles tanára, a liceumi internátus alpraefectusa. Ez évben nem tanított.

19. Theil János, a mennyiségtan és természettanból szakvizsgálatot tett tanárjelölt, a liceumi internátus alpraefectusa.

E) *Más vallású tanulók hitoktatói.*

20. Balogh Elemér, a pozsonyi ref. egyházközség lelkesze, tanított heti 4 órában (I.—VIII. oszt.)

21. Kőhegyi József dr., r. kath. hitoktató, tanított heti 4 órában (IV.—VIII. oszt.)

22. Kuller Ferenc, r. kath. hitoktató, tanított heti 6 órában (I.—III. oszt.)

23. Ehrenthal Mór, a kongresszusi alapon álló izr. hitközség tanítója, tanított heti 9 órában (I.—VIII. oszt.)

24. Grünsfeld Adolf, okleveles izr. orth. hitoktató, tanított heti 4 órában (I.—VIII. oszt.)

F) *Iskola-orvos.*

25. Limbacher Rezső dr., gyakorló orvos, a liceum és az internátus orvosa, az egészségtan okleveles tanára, tanította az egészségtant, heti 1 órában.

G) *Rendkívüli tantárgyak tanítói.*

26. Csiskó Dezső, liceumi rendes tornatanár; tanítja a felsőbb osztályú tanulókat a vívásra. Ez évben nem tanított.

27. Degendorfer Károly, ág. h. ev. elemi iskolai tanító; tanítja a slöjdöt. Ez évben nem tanított.

28. Frühwirth Sámuel, az ág. h. ev. elemi iskolák ny. igazgatója; tanítja a műéneket az I.—VIII. osztályban. Ez évben nem tanított.

29. Jeszenszky István dr., liceumi rendes tanár; tanította a gyorsírást, heti 4 órában.

30. Loschdorfer Nándor, zenetanító; tanítja a zenét az I.—VIII. osztályban. Ez évben nem tanított.

31. Rajter Lajos, ág. h. ev. elemi iskolai tanító; tanította az egyházi éneket az I.—IV. osztályban, heti 4 órában.

32. Schwalm Nándor, liceumi rendes rajztanár; tanítja a szabadkézi rajzot. Ez évben nem tanított.

33. Steltzer Lajos, ág. h. ev. elemi iskolai igazgató; tanítja a slöjdöt. Ez évben nem tanított.

* * *

Liceumi szolgák: 1. Nittnausz Mihály, I. iskolaszolga.
2. Schuster Mátyas II. iskolaszolga.

III. Tantárgyfelosztás az 1914.—1915. iskolai évben.

Tanár	Osz- tályfő	I.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Heti óra- szám
<i>Albert József</i>	VI.		magyar 4	magyar 4				magyar 3 g. p. m. 2		magyar 3 filozófia 3 g. p. m. 2	21
<i>Hamvas József</i>	I.	magyar 4					magyar 3 német 3	német 3	g. p. m. 2	német 3	18
<i>Hirschmann Nándor</i>	igaz- gató							math. 4	math. 3	math. 2	9
<i>Holch Ottó</i>		vallás 2	vallás 2		vallás 2	vallás 2	vallás 2	vallás 2	vallás 2	vallás 2	16
<i>Jeszenszky István dr.</i>	II. A. II B.		latin 6	latin 6	magyar 4		g. p. m. 2	latin 5			23
<i>Kerner Pál</i>							rajz 1	rajz 1	rajz 1	rajz 2	5
<i>Klatt Román</i>									fizika 3	fizika 3	6
<i>Limbacher Rezső dr.</i>									egészszt. 1		1
<i>Losonczy Lajos dr.</i>	V.	latin 6					latin 6 görög 4			görög 4	20
<i>Magyar Győző dr.</i>	VIII	földr. 3	földr. 3	földr. 3	földr. 2			tört. 3	tört. 3	tört. 3	20
<i>Márton Jenő</i>	III.				latin 5			görög 4	latin 5 görög 4		18
<i>Pfeifer János dr.</i>	VII.				német 4	magyar 4 német 3			magyar 3 német 3		17
<i>Schrödl József</i>	IV.				tört. 3	latin 6 tört. 3	tört. 2			latin 4	18
<i>Szép Rezső</i>		számtan 3 geom. 2 term. 2	term. 2	term. 2		term. 3	term. 3	term. 3			20
<i>Theil János</i>			számtan 3 geom. 2	számtan 3 geom. 2	számtan 3 geom. 1	math. 3 geom. 1	math. 3				21

IV. Az elvégzett évi tananyag és a használt kézikönyvek.

Első osztály.

Osztályfő: Hamvas József.

Vallástan, hetenkint 2 óra. Ó-testamentomi történetek alapján hit- és erkölcsstani igazságok és elvek fejtegetése. Kézikönyv: Bereczky Sándor: Ószövetségi élet- és jellemképek. Újszövetség és Luther kis kátéja. Tanár: Holch Ottó.

Latin nyelv, hetenkint 6 óra. a) Olvasmány: Schola Hungaria. De campo. De populo Romano. De servis Romanis. De Hunnis. De origine gentis Latinae. De Romulo et Remo. Senatus; exercitus. De bello Troiano. Thersites. Colloquium. De ira Achillis. b) Nyelvtan: az alaktan főbb részei, névragozás, melléknevek, fokozás, számnevek, névmások, határozószók; a cselekvő ige ragozása. Az olvasmánnyal kapcsolatban beszédgyakorlatok, retroverziók. Kéthetenként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Pirchala I.: Latin nyelvtan és Latin olvasókönyv. Tanár: Losonczy Lajos dr.

Magyar nyelv, hetenkint 5 óra (ez évben hetenkint 4 óra.) A hangok, mondatok, mondatrészek: a mondatok nemei; a beszédrészek; az ige s teljes hajlítása; a névszó mint alany, tárgy és határozó; a jelző és fajai; az állítmány és kiegészítője. Olvasmányok elemzése és tartalmuk elmondása. Költemények könyv nélkül. Havonként 2 írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Négyesy László: Magyar nyelvtana I. és Olvasókönyve I. Tanár: Hamvas József.

Földrajz, heti 3 óra. Tájékozódás a földgömbön és térképen: térképolvasás. Földrajzi alapismeretek. — Magyarország hegységeinek, síkságainak, vizeinek, éghajlatának, terményeinek és főbb helyiségeinek ismertetése kapcsolatban a lakosság foglalkozásával és életmódjával. Kísérletek térképvázlatok készítésében, rendszeres térképrajzolás. Kézikönyv: Scholtz-Schürger: Földrajz I. Kogutovicz atlasza. Tanár: Magyar Győző dr.

Számtan, heti 4 óra (ez évben heti 3 óra). A négy számolási művelet egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A hazai pénzrendszer, a hosszúság-, súly-, terület- és ürmérték ismertetése. Időszámítás. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: dr. Lévai Ede: Számtan. Tanár: Széprezsó.

Természetrajz, heti 2 óra. Összel: Közönségesebb gyümölcsformák tárgyalása és csoportosítása. Házi emlős állatok. — Télen: A közönségesebb fenyők. Az ember lakása közelében,

a mezőn és erdőn élő emlős állatok. — Tavasszal: Egyes, könnyen szemléltethető tavaszkor virító növények (10—12) megjelenésük szerint; növények részeinek megismertetése. Házi szárnyasok. Kézikönyv: dr. Szerényi Hugó: Természetrajz I. Tanár: Szép Rezső.

Rajzoló geometria, heti 3 óra (ez évben heti 2 óra.) A rajzeszközök megismertetése. A kocka szemléltetése. A mértan elemei: pont és egyenes. Az egyenes helyzetei a térben. Párhuzamos egyenesek találkozása és metszése. Távolságok összehasonlítása. A négy alpművelet távolságokkal, a körív és a szög. Szögek osztályozása. A szögek mérése. A szögpárok. Alpműveletek szögekkel. A symmetria. A kör. A síkidomok kerületének és területének mérése. Az idomok egybevágóságáról, egyenlőségéről és hasonlóságáról. A végzett anyag körébe vágó mértani szerkesztések rajzolása. Kézikönyv: dr. Horti Henrik, átdolgozta Szinte Gábor: Rajzoló geometria I. Tanár: Szép Rezső.

Szépírás, ez évben nem tanítottott.

Torna, ez évben nem tanítottott.

Ének, heti 1 óra. Tanító: Rajter Lajos.

Második A.) és B.) osztály.

Osztályfő mindkét osztályban: Jeszenszky István dr.

Vallásban, heti 2 óra. Újszövetségi történetekkel kapcsolatban a főbb hit- és erkölcstani igazságok. Kézikönyv: Bereczky Sándor: „Bibliai történetek“. Újszövetség és káté. Tanár mindkét osztályban: Holch Ottó.

Latin nyelv, heti 6 óra, a) Olvasmány: A Pirchala olvasókönyvéből: De Attila. De excidio Troiae. De erroribus Ulixi olvasmány-ciklusok. b) Nyelvtan: Teljes igeragozás az activum- és passivumban, a deponens igék, az igék töalakjaik szerint csoportosítva. A coniugatio periphrastica, a féldeponens-, töváltoztató- és hiányos igék. Acc. c. inf. és abl. abs. szerkezet. Szóképzés. A múlt évi tananyag kiegészítéséül a görögből átvett nevek alakja, a ragozhatatlan, az egyes esetekkel bíró szók, a számra nézve hiányos és bővelkedő nevek alakjai, a rendhagyó fokozás. Havonként két írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Pirchala Imre: Latin nyelvtana, Olvasó- és Gyakorlókönyve. Tanár mindkét osztályban: Jeszenszky István dr.

Magyar nyelv, heti 5 óra (ez évben heti 4 óra.) Olvasmányok a magyar nemzet történetéből a mohácsi vészig. Lykurgos. Solon. Hazai képek és emlékek. Az olvasmányok magyarázata, tartalmuk elbeszélése. Költemények: Vörösmarty M.: A szegény asszony könyve. Petőfi S.: Ősz elején. A völgy és a hegy. A kis béres. Tompa M.: A keresztútról. A vámosujfalusi jegyző. Arany János: Családi kör. Az ó torony. Hunyadi balladák. Nagyrészt könyv nélkül is megtanulták. Nyelvtan: Beszéd-

részek, azok képzése és használata a mondatban. Szórend és hangsúly. Összetett mondatok. Helyesírás szabályai. Havonként két írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Négyesy László: Magyar nyelvtana II. r. és Magyar olvasókönyve II. r. Tanár mindkét osztályban: Albert József.

Földrajz, heti 3 óra. Európa országai és népei (Ausztria részletesebben) Magyarországból kiindulva és erre vonatkoztatva. Ázsia és Afrika általános ismertetése a nevezetesebb országok és európai gyarmatok kiemelésével. Térképvázatok készítése. Kézikönyv: Scholtz-Schürger: Földrajz II. Kogutovicz atlasza. Tanár mindkét osztályban: Magyar Győző dr.

Szám tan, heti 4 óra (ez évben heti 3 óra.) Egyszerűbb számolási rövidítések. Korlátolt pontosságú szorzás és osztás. Az arányosság fogalmának további fejtegetése és alkalmazása az egyszerű hármasszabályra. Arányok és aránypárok fejtegetése. Egyszerű aránypárok alkalmazása. A százalékszámítás és alkalmazása a kereskedelmi és statisztikai számításokban. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: dr. Lévy Ede: Szám tan. Tanár mindkét osztályban: Theil János.

Természetrajz, heti 2 óra. Majmok. Tengeri emlősök. Eرسényes emlősök. Az ember lakása közelében, mezőn, erdőn, vizen tartózkodó madarak. — Csúszó-mászó állatok. Rovarok. Az egyes rendek főbb képviselői alapján (mintegy 20—30). Keresztes pók, százlábú. Folyami rák. Földi giliszta, nadály. Őszel: néhány őszel virító növény. Tavaszkor: néhány az embert közelebről érdeklő növény. Növénygyűjtés, rovargyűjtés. Kézikönyv: dr. Szerényi H.: Természetrajz II. Tanár mindkét osztályban: Szép Rezső.

Rajzoló geometria, heti 3 óra (ez évben heti 2 óra.) A testekről általában, azok általános tulajdonságai. A kocka, hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kúp és gömb szemléltetése és elemzése, felületük és köbtartalmuk kiszámítása. A sík. Egy egyenes, két egyenes, egy sík, két sík, egyenes és sík, több sík kölcsönös helyzete a térben. A testek szimmetriája. A testek hasonlósága és egybevágósága. A tárgyaltestek karton mintáinak elkészítése. A végzett anyag körébe vágó mértani szerkesztések rajzolása. Kézikönyv: dr. Horti Henrik, átdolgozta Szinte Gábor: Rajzoló geometria II. Tanár mindkét osztályban: Theil János.

Szépírás ez évben nem tanított.

Torna ez évben nem tanított.

Ének, heti 1 óra. Tanító: Rajter Lajos.

Harmadik osztály.

Osztályfő: Márton Jenő.

Vallástan, heti 2 óra. Keresztyén egyháztörténet jellemző kor- és életrajzokban, különös tekintettel a reformáció

korára és a hazai ev. protestáns egyház kifejlődésére, szervezetére és intézményeire. Újszövetségből: Apostolok cselekedeteinek az őskeresztyén éleire vonatkozó szakaszai. Kézikönyv: Bereczky Sándor: „A ker. egyház rövid története.“ III. kiadás. Tanár: Holch Ottó.

Latin nyelv, heti 6 óra (ez évben heti 5 óra.) a) Olvasmány: Cornelius Neposból Miltiades, Themistocles, Aristides életrajza. Mesék Phaedrusból, Ovidiusból Daedalus és Icarus, könyv nélkül is. Magyar mondatok fordítása latinra a mondattan begyakorlására. Szótanulások és szólások gyűjtése, beszédgyakorlatok. b) Mondattan: Az egyszerű mondat és az esettan. c) Írásbeli dolgozatok kéthetenként. Kézikönyv: Pirchala: Latin nyelvtan és Latin Olvasó- és Gyakorló-könyv. Tanár: Márton Jenő.

Magyar nyelv, heti 4 óra. Rendszeres magyar nyelvtan; hangtan, szótan és mondattan. Próza és verses olvasmányok a magyar nemzet történetéből a mohácsi vész után; költemények emlékelése. Kézikönyv: Négyesy László rendszeres magyar nyelvtana és magyar olvasókönyve. III. rész. Havonként két írásbeli dolgozat. Tanár: Jeszenszky István dr.

Német nyelv, heti 4 óra. Főnév, névelő, melléknév, ige, névmás, számnév, határozó, praepositio és postpositio, kötőszó. Olvasmányok fordítása, tartalma németül, költemények emlékelése. A nyelvtani oktatással és az olvasmányokkal kapcsolatosan írásbeli dolgozatok kéthetenként. K. K. Albrecht János német nyelvtana és olvasókönyve. I. rész. Tanár: Pfeifer János dr.

Földrajz, heti 2 óra. Amerika és Ausztrália általános ismertetése a nevezetesebb országok és európai gyarmatok kiemelésével. Térképvázlatok készítése. A mat. és fizikai földrajz alapismeretei. A földről általában. Függőleges és vízszintes tagozottság. A föld alakja, tájékozódás. A föld mint égitest, a föld méretei. A nap. A hold. Fogyatozások. Naprendszer. — A cseppfolyós testek tulajdonságai. A víz alkotórészei, a szárazföld vizei. A tenger vize és mozgásai. A levegő alkotórészei, súlya, nyomása. A levegő hőmérséklete és nedvessége, a légköri lecsapódások, a víz körútja. A hőmérséklet változása a magassággal és földrajzi szélességgel: hóhatár, jégárak. A levegő mozgásai. A légkör fénytüneményei. Mágneses és elektromos tünemények. A föld belseje. Kézikönyv: Scholtz-Schürger: Földrajz II. Kogutovicz atlasza és Schürger Ferenc: Matematikai és fizikai földrajz. Tanár: Magyar Győző dr.

Történelem, heti 3 óra. A magyarok története a mohácsi vészig. Kézikönyv: dr. Szigethy Lajos: Magyarok története. I. Kogutovicz történeti atlasza. Tanár: Schrödl József.

Számítan, heti 3 óra. Az összetett hármasszabály, kamatszámítás, kamatos-kamatszámítás. Értékpapírszámítás, váltó discontálás. Arányos osztás. Középérték-számítás. Vegyítés-szabály.

Érmekek ismertetése. Láncszabály. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: dr. Lévay Ede: Számítás. Tanár: Theil János.

Rajzoló geometria, heti 2 óra (ez évben heti 1 óra.) A planimetria alapalakzatai. Bevezető szerkesztések. Alapműveletek távolságokkal. A mértékegység. A szög. Alapműveletek szögekkel. Merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése. A háromszög és négyszög alaptételei és azokon alapuló feladatok. A sokszög. Szabályos sokszögek szerkesztése. Idomok átalakítása. Területek osztása. A végzett anyag körébe vágó szerkesztések rajzolása. Kézikönyv: dr. Horti Henrik: Rajzoló geometria III. Tanár: Theil János.

Torna ez évben nem tanított.

Ének: Heti 1 óra. Tanító: Rajter Lajos.

Negyedik osztály.

Osztályfő: Schrödl József.

Vallásstan, heti 2 óra. Keresztyén hit- és erkölcsstan. Újszövetségből: Márk evangélioma. Kézikönyv: Bereczky Sándor: „Keresztyén Hit- és Erkölcsstan“. Tanár: Holch Ottó.

Latin nyelv, heti 6 óra. a) Olv. Curtiusból: Tyrus ostroma. Caesarból: Az Usipések és Tencterek betörése. Ovidiusból: A világ négy kora. Philemon és Baucis. b) Mondattan: az igenevek, az összetett mondat tana, szóképzés, a verstan elemei. A mondattan begyakorlására fordítási gyakorlatok latinra. Iskolai dolgozatok kéthetenként. Kézikönyv: Pirchala: Latin nyelvtan és Latin olvasó- és gyakorlókönyv a III. és IV. osztály számára. Tanár: Schrödl József.

Magyar nyelv, heti 4 óra. a) Toldi I.—XII. énekének tárgyi és alak elemzéssel való olvasása; Toldi forrása; az éposz és szerkezete. Könyv nélkül I., II., III., IV. és V. ének. b) Stiliztika. A kézikönyv olvasmánya alapján a nyelvkincs, a stílus nemei: prózai és költői stílus tulajdonságai: a világosság (érthetőség, szabatoság, a nyelv épsége), a hangulatosság (szemléletesség és fordulatosság); rendszeres verstan. Ügyiratok. c) Magánolvasmányok. Iskolai dolgozatok kéthetenként. Kézikönyv: Lehr Albert: Arany Toldija. Négyesy L. Stiliztika. Tanár: Pfeifer János dr.

Német nyelv, heti 3 óra. Az alaktan ismétlése és befejezése. Mondattan. Szórend. Helyesírás. Költői és prózai olvasmányok fordítása. Tartalmuk elbeszélése németül. Költmények könyv nélkül tanulása. Írásbeli dolgozatok kéthetenként. Kézikönyv: Albrecht János: Német nyelvtana és Német olvasókönyve II. Tanár: Pfeifer János dr.

Történet, heti 3 óra. A magyar nemzet története 1526-tól—1867-ig. Magyarország és az osztrák birodalom politikai földrajza. Kézikönyv: dr. Szigethy Lajos: Magyarok története II. Kogutovicz történeti atlasza. Tanár: Schrödl József.

Matematika, heti 3 óra. Bevezetés az algebraba az ismert számítási eljárások képletbe foglalásával. Összeadás és kivonás egész számokkal. A negatív szám. A pozitív és a negatív számok összeadása, kivonása és szorzása. A hatvány. Kétaguak négyzete és köbe. Számok négyzetének és köbének kiszámítása. Osztás és a törtszámokra vonatkozó műveletek. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Arányok. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: Beke Manó: Algebra. Tanár: Theil János.

Növénytan, heti 3 óra. A virágos növények tagjai néhány (10—12) élő példa leírása alapján. A biológiai anyag megértésére szükséges kémiai ismeretek röviden; a levegő, víz, C, H, N, O, K, Na, P, Fe, Al, Si, S, Ca, Mg és az organizmusokban előforduló vegyületeik. A növények belső szerkezete, táplálkozása, élettana és szaporodása. A csírázás, növekedés és mozgástünetmények. Linné rendszere, egy természetes rendszer váza. A virágtalan és virágos növények főbb csoportjai. Növénygyűjtés. Kézikönyv: Szerényi Hugó: Növénytan. Tanár: Szép Rezsó.

Rajzoló geometria, heti 2 óra (ez évben heti 1 óra). A kör. A kör és az egyenes. A kör és adott ponton át hozható egyenesek viszonylagos helyzete. Kör körül írt négyszög. A kör és a szög. Két kör közös érintőinek szerkesztése. Az ellipszis. A parabola. A hyperbola. A végzett anyag körébe vágó szerkesztések rajzolása. Kézikönyv: dr. Horti Henrik, átdolgozta Szinte Gábor: Rajzoló geometria III. és IV. Tanár: Theil János.

Torna, ez évben nem tanított.

Ének, heti 1 óra. Tanító: Rajter Lajos.

Ötödik osztály.

Osztályfő: Losonczi Lajos dr.

Vallás tan, heti 2 óra. A biblia ismertetése. Válogatott szakaszok olvasása és magyarázása. Kézikönyv: Batizfalvy „Biblia ismertetése az evangélikus gymnasiumok felsőbb osztályai számára” átdolgozta Bereczky Sándor. Második átdolgozott kiadás. Tanár: Holch Ottó.

Latin nyelv, heti 6 óra. *a)* Olvasmány: Cicero két beszéde: de imperio Gn. Pompeii és pro Archia poëta; szemelvények Ovidius műveiből: A költő önéletrajza. Gabii elfoglalása. A Fabiusok veszte. Róma alapítása. Remus halála. Philemon és Baucis. Egyes költemények és szónoklati részek emlékelése. *b)* Nyelvtan: az alak- és mondattan átisméltése, a Stílusgyakorlatok megfelelő magyar fejezeteinek fordítása latinra. *c)* Kéthetenként írásbeli fordítás magyarból latinra, minden időszakban egy-egy fordítás latinból magyarra. Kézikönyvek: Cicero de imperio Gn. Pompeii, kiadta Zsámboki; pro Archia, kiadta

Geréb, Csengeri: Szemelvények Ovidiusból. Csengeri: Stílusgyakorlatok III. r. Pírchala: Latin nyelvtan, Burián: Latin-magyar és magyar-latin szótár. Tanár: Losonczy Lajos dr.

Görög nyelv, heti 5 óra (ez évben heti 4 óra.) Attikai nyelvtan *mu* végű igékig olvasmányok alapján. A nyelvnek szóban és írásban való folytonos gyakorlása. Kéthetenként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: Maywald József: Görög nyelvtan és Olvasókönyve. Tanár: Losonczy Lajos dr.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Az inventio és dispositio tana és a prózai műfajok ismertetése. Iskolai és házi olvasmányok. Havonként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Négyesy László: Rhetorika. Tanár: Hamvas József.

Német nyelv, heti 3 óra. *a)* Olvasmányok: Bodenstedt: Freundschaft. Eichendorff: Der frohe Wandersmann. Hoffmann von Fallersleben: Sehnsucht nach dem Frühling. Sturm im Frühling. Geibel: Wanderlust. Goethe: Mignon. Das Hufeisen. Der Sänger. Lenau: Die Heideschenke. Die drei Zigeuner. Der Postillon. Magyaros fordítás, költemények könyv nélkül. *b)* Nyelvtan: Szóképzés; szórend részletesebben. Alaktan ismétlése. Dolgozatok: tartalom, fordítás magyarból németre, tollbamondás, kéthetenként. Kézikönyv: Timár Pál: Német olvasókönyv II. rész. Albrecht J. Német nyelvtan. Tanár: Hamvas József.

Történelem, heti 3 óra (ez évben heti 2 óra.) Egyetemes történelem a római császárság bukásáig. Kézikönyv: Mika Sándor: Világtörténet. Ókor. Kogutovicz Manó: Történeti atlasz I. Tanár: Schrödl József.

Mathematika, heti 3 óra. *a)* Algebra. Elsőfoku egyenletek két és több ismeretlennel. Négyzetgyök és a másodfoku egyenlet megoldása kapcsolatban a geometriában előforduló számításokkal. Köbgyök. Számolás gyökmennyiségekkel. *b)* Geometria. A planimetria főbb tételei a körmérés kivételével. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: Fr. Kiss Károly: Algebra és Walther Béla és Kaufmann György dr.: Geometria. Tanár: Theil János.

Állattan, heti 3 óra. Az állati test szerkezete és élete. Sejt, szövetek, szervek. Kültakaró. A mozgás szervei. A táplálkozás és anyagforgalom szervei és élettana. Az állati test melege. Az idegrendszer. Az érzékszervek. A szaporodás egyszerűbb módjai. Az állattörzsök és főbb osztályaik, illetőleg rendjeik, kiváló tekintettel a Magyarországon élő közönségesebb és fontosabb fajokra és földrajzi elterjedésükre. Kézikönyv: Szterényi H.: Állattan. Tanár: Szépp Rezső.

Görög pótló magyar irodalom, heti 3 óra (ez évben heti 2 óra.) Homeros Iliásának és Odysseiájának bő szemelvényekben való ismertetése. Az eposok tárgya, tartalma, szerkezete, előadásmódja. A homerosi kérdés. A homerosi kor világnézete. Herodotosból: Kroisos hatalma. Solon látogatása.

Kroisos bukása. Kyros ifjúsága. Egyiptomi szokások. Dareios hadjárata a Skythák ellen. Aristagoras Spártában és Athenben. A marathoni csata. A thermopylaei csata. A plataiai csata. Szemelvények Tinódi Sebestyén, Gyöngyösi István műveiből. Arany: Buda halála. A magyar történetírás kezdetei: Mindszenti Gábor, Kemény János, Szilárdy János, gr. Bethlen Miklós, Cserei Mihály és báró Apor Péter műveiből. Kézikönyvek: Kempf József: Homeros Iliása és Odysseiája. Dr. Geréb József: Szemelvények Herodotos történeti műveiből. Dr. Badics Ferenc: Magyar irodalmi olvasókönyv. Tanár: **Jeszenszky István dr.**

Görög pótló szabadkézi rajz, heti 2 óra (ez évben heti 1 óra.) Mértani testek és testcsoportok rajzolása szénnel. Lepkék és rovarok rajzolása és festése; tusrajz és festés előrajz nélkül, főfigyelem az arányok helyességére, a folthatásra fordítva. Alkalmilag rajzolás egyszerű reliefek (gipsz) után. Tanár: **Kerner Pál.**

Torna, ez évben nem tanított.

Hatodik osztály.

Osztályfő: **Albert József.**

Vallástan, heti 2 óra. Egyháztörténet a tridenti zsinatig. Kézikönyv: **Bereczky Sándor:** „A ker. Egyház Története“. Tanár: **Holch Ottó.**

Latin nyelv, heti 5 óra. *a)* Livius. Szemelvények a II., XXI. és XXII. könyvből. *b)* Vergilius Aeneiséből. I. ének 1—101. vers, s II. ének egészen. Egyes részek emlékelése. Szemelvények a IV. énekből. A latin olvasmánynak megfelelő stílusgyakorlatok fordítása latinra. Az alaktan és mondatan ismételése. *c)* Kéthetenként írásbeli dolgozat, fordítás magyarból latinra, illetőleg latinból magyarra. Kézikönyvek: **Kalmár Elek:** Szemelvények Liviusból. **Cserép:** Szemelvény Vergilius Aeneiséből. **Csengeri Stílusgyakorlatok IV. része,** **Pirchala Latin nyelvtan.** Tanár: **Jeszenszky István dr.**

Görög nyelv, heti 5 óra (ez évben heti 4 óra.) *a)* Olvasmány: Szemelvények Xenophon Anabasisából és Memorabiliáiból, az elégia- és lírai költészetből. *b)* Nyelvtan: Az attikai alaktan befejezése a III. végű igéktől; a mondatan legfontosabb szakaszai. Írásbeli dolgozat kéthetenként. Kézikönyv: **Maywald:** Görög gyakorlókönyv II. r. és **Maywald:** Görög nyelvtan. Tanár: **Márton Jenő.**

Magyar nyelv, heti 3 óra. A költői műfajok ismertetése kapcsolatban az esztétikai és művészettani alapfogalmak rövid fejtegetésével. Iskolai olvasmányok: **Zrinyi szigeti veszedelme;** **Vörösmarty Zalán futásából részletek;** szemelvények görög és római lyrikusokból, továbbá **Balassi,** **Csokonai,** **Berzsenyi,** **Vörösmarty,** **Arany,** **Tompa,** **Petőfi költeményeiből;**

Shakespeare: Julius Caesar. Katona: Bánk-bán. Kisfaludy Károly: Csalódások. Havonként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: dr. Négyesy: Poetika olvasmányokkal. Tanár: Albert József.

Német nyelv, heti 3 óra. Olvasmányok: Bürger: Das Lied vom braven Mann. Goethe: Erbkönig. Der Zauberlehrling. Ballade. Der Schatzgräber. Der getreue Eckart. Das Hufeisen. Schiller: Die Bürgschaft. Der Ring des Polykrates. Die Kraniche des Ibykus. Der Graf von Habsburg. Magyaros fordítás, az olvasmányok tartalmának elmondása németül; költemények könyv nélkül. A nyelvtan ismétlése. Dolgozatok: fordítás magyarból németre, tartalom elmondása, kéthetenként. Kézikönyv: Timár Pál: Német olvasókönyv, II. r. Tanár: Hamvas József.

Történelem, heti 3 óra. Egyetemes történelem a nyugatrómai birodalom bukásától a westfáliai békéig. Kézikönyv: Mika Sándor: Világtörténet II. Kogutovicz Manó: Történeti Atlasz II. Tanár: Magyar Győző dr.

Matematika, heti 4 óra. a) Algebra. A hatványozás általánosítása. (Negatív kitevők és alkalmazásuk a 10-es számrendszerre; törtkivétel.) Briggsféle logaritmikusok és alkalmazásuk. Az aritmetikai és véges geometriai haladvány. b) Geometria. A kör kerülete és területe. Síkháromszög: a hegyes szög függvényei kapcsolatban a derékszögű háromszög kiszámításával. A szögfüggvények általános értelmezése. Szögek összegének és különbségének függvényei. A sinus-tétel, tangens-tétel, cosinus-tétel és alkalmazásuk a háromszög megoldására. Néhány egyszerűbb földmérési és magasságmérési feladat megoldása. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: Fr. Kiss Károly: Algebra. Walther Béla és Kaufmann György dr.: Geometria. Polikeit K.: Logarith. táblák. Tanár: Hirschmann Nándor.

Ásványtan és Kémia, heti 3 óra. A levegő és víz fizikai és kémiai sajátosságai. A nemfémek és vegyületei. Általános kémiai fogalmak. A legfontosabb fémek. Kristályrendszerek. A legfontosabb és legközönségesebb ásványok. Szerves vegyületek. A levegő és víz geológiai működése. Vulkáni működés. Kőzetek. Kővületek. A föld története. Kézikönyv: dr. Sztérenyi H. Ásványtan és Kémia. Tanár: Szépp Rezső.

Görög pótló magyar irodalmi olvasmányok, heti 3 óra (ez évben heti 2 óra.) Görög lírai szemelvények magyar fordításban, kapcsolatban a magyar klasszikus költői iskolával. A görög dráma. Aischylos Agamemnonja és Sophokles Elektrája. Kézikönyvek: Dr. Badics F.: Magyar irodalmi olvasmányok a VI. osztály számára Aischylos Agamemnonja, fordította Váradi Antal. Sophokles Elektrája, magyarázta dr. Losonczy Lajos. Tanár: Albert József.

Görög pótló szabadkézi rajz, heti 2 óra (ez évben heti 1 óra.) Testcsoportok és egyszerűbb használati tárgyak

rajzolása, ceruzával vagy szénnel; később ugyanolyan tárgyak festése. Kitömött madarak festése természet után. Tanár: Kerner Pál.

Torna, ez évben nem tanított.

Hetedik osztály.

Osztályfő: Pfeifer János dr.

Vallástan, heti 2 óra. Egyháztörténet. Egyetemes egyháztörténet folytatása. A római egyház fenntartása s a hitjavítás elnyomása végett tett intézkedések; a hitjavítás elterjedése Európa különféle országaiban; kisebb prot. felekezetek. A keleti egyház és felekezetei. A róm. kath. egyház a reformáció utáni időkben; az evang. egyház munkássága a legújabb időben; misszió. Gusztáv Adolf egyet. Magyarország reformációja. Kézikönyv: Bereczky Sándor: „A keresztyén egyház története“ és Bereczky Sándor: „A magyar protestáns egyház története.“ Tanár: Holch Ottó.

Latin nyelv, heti 5 óra. a) Olvasmány: Sallustius De coniuratione Catilinae. Cicero I. beszéde Catilina ellen. Vergilius szemelvények az Aeneis VI. és IX. énekeiből. b) Nyelvtan: az összetett mondat ismétlése. c) a római állami, vallási és magán régiségek. d) Írásbeli dolgozatok kéthetenként, felváltva latinból magyarra és magyarból latinra. Kézikönyv: Sallustius, kiadta Bartal-Malmosi. Szemelvények Cicero beszédeiből, kiadta dr. Várkonyi Odilo. Vergilius Aeneise, kiadta Cserép. Pirchala Latin nyelvtana. Csengeri: Stílusgyakorlatok V. r. Márton: Latin szövegek. Csengeri: Római régiségek. Tanár: Márton Jenő.

Görög nyelv, heti 5 óra (ez évben heti 4 óra). Szemelvények Homeros Odysseájából az I., VI., XVI., XXII. énekből. Homerosi alaktan. Az Odyssea szerkezete; Herodotosból: Kroisos és Solon, Polykrates gyűrűje, a thermopylaei és salamisi ütközetek. Herodotos élete és műve, a herodotosi ión nyelvjárás sajátosságai. Havonként írásbeli dolgozat felváltva magyarból görögre és görögből magyarra. Kézikönyv: Homeros Odysseája, kiadta Kempf J. Szemelvények Herodotosból, kiadta Geréb József. Tanár: Márton Jenő.

Magyar nyelv, heti 3 óra. A magyar nemzeti irodalom fejlődésének ismertetése 1820-ig. Olvasmányul szolgáltak az egyes íróknak a kézikönyvben közölt művei, ezenkívül magánolvasmányok. Havonként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: dr. Beöthy Zsolt: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése. I. kötet. Tanár: Pfeifer János dr.

Német nyelv, heti 3 óra. Olvasmány: Goethe: Hermann und Dorothea. Lessing: Nathan der Weise. A német irodalom

története Lessingig. Írásbeli dolgozatok havonként. Kézikönyv: Heinrich G.: Német tan- és olvasókönyv. III. r. Tanár: Pfeifer János dr.

Történelem, heti 3 óra. Egyetemes történelem a westfáliai békétől a legújabb időkig. Az európai államok és azok gyarmatainak, valamint Amerikának és Ázsiának politikai földrajza. Kézikönyv: Mika Sándor: Világtörténet. III. Ujkor. Kogutovicz: Történeti atlasz. III. Tanár: Magyar Győző dr.

Mathematika, heti 3 óra. a) Algebra. A kamatoskamat és járadékszámítás. Törlesztési tervek (kötvényekkel is.) A végtelen geometriai haladvány kapcsolatban a szakaszos tizedes törtekkel. A másodfokú egyenlet teljes elmélete. A másodfokú függvény maximuma és minimuma. b) Geometria. A pont koordinátái. Két pont távolságának kiszámítása. Egyszerűbb algebrai kifejezések graphikus ábrázolása. A stereometria legfontosabb tételei. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felszínének és köbtartalmának számítása. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: Fr. Kiss Károly: Algebra. Walther Béla és Kaufmann György dr.: Geometria. Tanár: Hirschmann Nándor.

Természettan, heti 4 óra (ez évben heti 3 óra). Mechanika. Hangtan. Fénytan. Kézikönyv: Fehér-Szekeres: Physika. Tanár: Klatt Román.

Görögpótló magyar irodalom, heti 3 óra (ez évben heti 2 óra). Szemelvények Thukydides történelmi művéből. Thukydides történelmi módszere. Görögország erkölcsi állapota a peloponnesosi háború korában. A görög irodalom korszakai és főképviselői. Kézikönyvek: Szilasi M.: Szemelvények Thukydidesből. Dr. Badics: Magyar irodalmi olvasókönyv III. k. Márton Jenő: A görög irodalom története. Incze József: Demostenes vál. beszédei. Tanár: Hamvas József.

Görögpótló szabadkézi rajz, heti 2 óra (ez évben heti 1 óra). Nehezebb csendéletszerűen beállított tárgyak, gyümölcsök rajzolása és festése. Tollrajz előrajz nélkül. Tanár: Kerner Pál.

Egészségtan, heti 1 óra. Táplálkozás; lakás; a test ápolása; a munka és foglalkozás. Betegség; az élet véletlen veszedelme és az élet mentése. (Rajzokkal és kísérletekkel tarkítva). Tanár: Limbacher Rezső dr., intézeti orvos.

Torna, ez évben nem tanított.

Nyolcadik osztály.

Osztályfő: Magyar Győző dr.

Vallástan, heti 2 óra. Hit- és erkölcsstan. Confessio Augustana. Kézikönyv: Bereczky: „Ker. hit- és erkölcsstan.“ Tanár: Holch Ottó.

Latin nyelv, heti 4 óra. Horatiusból: Carm. I. 1, 3, 22, II. 3, 10, III. 2, IV. 2, 7, Epod. 2, Sat. I. 1. Ars poetica részben, Ciceróból: de officiis és szemelvények más bölcséleti műveiből. A római irodalom történetének áttekintése. Kéthetenként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Cserép: Szemelvények Horatiusból. Boros: Szemelvények Cicero bölcséleti műveiből. Segédkönyvek: Márton: Latin szövegek magyar fordításra. Márton: A római irodalom története. Hittrich: Római régiségek. Tanár: Schrödl József.

Görög nyelv, heti 4 óra. Homeros Iliásának I., VI., IX. éneke. A homerosi eposok története, a homerosi kérdés. Platon: Apologia, Kriton. Sophokles Elektrájának negyedik epeisodionja. A görög irodalom történet vázlatos megismertetése. Havonként egy írásbeli dolgozat. Kézikönyv: Homeros Iliása, kiadta Kempf. Platon szemelvények, kiadta Geréb J., Elektra szövegkiadása. Elischer és Lévy szótárai. Tanár: Losonczi Lajos dr.

Magyar nyelv, heti 3 óra. A magyar nemzeti irodalom fejlődésének ismertetése 1820-tól. Olvasmányul szolgáltak az egyes költőknek és íróknak a kézikönyvben közölt művei, ezenkívül magánolvasmányok. Havonként írásbeli dolgozat. Kézikönyv: dr. Beöthy Zsolt: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése. II. köt. Tanár: Albert József.

Német nyelv, heti 3 óra. Olvasmány: Schiller: Wilhelm Tell. A német irodalom története Lessingtől napjainkig. Írásbeli dolgozatok havonként. Kézikönyv: Heinrich G.: Német tan- és olvasókönyv. Tanár: Hamvas József.

Történelem, heti 3 óra. A magyar nemzet oknyomozó története s főleg az állami élet fejlődésének összefoglaló áttekintése, nemkülönben Magyarország politikai, gazdasági és műveltségi jelen állapotának ismertetése. Kézikönyv: dr. Szigethy Lajos: A magyar nemzet története. Kogutovicz: Történeti Atlasz. Tanár: Magyar Győző dr.

Matematika, heti 2 óra. a) Algebra. Kombinatorika. Kéttaguak pozitív egész hatványai és a Pascal-féle háromszög. Az algebra összefoglaló áttekintése. b) Geometria. A gömbháromszögtan cosinustétele és alkalmazása geographiai helyek távolságának meghatározására. A geometria összefoglaló áttekintése. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézikönyv: Fr. Kiss Károly: Algebra és Wagner Alajos dr.: Geometria. Tanár: Hirschmann Nándor.

Természettan, heti 4 óra (ez évben heti 3 óra). Hőtan. Elektromosság és magnesség. A kosmographia elemei. Kézikönyv: Fehér-Szekeres: Physika. Tanár: Klatt Román.

Bölcsészeti előtan, heti 3 óra. I. Tapasztalati lélektan. A psychologia feladata. A lélektan irányai. Idegrendszer. Temperamentum. Érzetek. Képzetek. Érzelmek. Akarat. Rendellenes lelki tünetmények. II. Logika: A logika feladata. Képzetek, fogal-

mak. ítéletek. A következtetések: deductio, syllogismus, inductio, analogia. Rendszer, definitio, divisio, classificatio, módszer, hypothesis. Logikai tévedések. Kézikönyv: Szitnyai Elek: Lélektan és Logika. Tanár: Albert József.

Görög pótló irodalmi olvasmányok, heti 2 óra.
a) Bővebb olvasmányok Plato dialogusaiból; Sokrates védelme. Kriton. Gorgias. Az állam. Aristoteles: A Nikomachosi etikából. A görög művészet (építészet, szobrászat, képzőművészet) főbb alkotásainak ismertetése. Kézikönyvek. Alexander B.: Szemelvények Platon és Aristotelesből. Zsámboki Gyula: A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése. Tanár: Albert József.

Görög pótló szababkézi rajz, heti 2 óra. Csendéletek festése, aquarellszerű kezelésben; festés előrajz nélkül. Építészeti formák díszítőrajzok rajzolása és festése, fejrészrajzolás gipszmodell után. Tanár: Kerner Pál.

Torna, ez évben nem tanított.

V. Írásbeli tételek a magyar nyelvből.

Ötödik osztály.

1. Háborúba mennek a katonák.
2. A vas.
3. A fiatal és az öreg Toldi.
4. Kétféle vendéglátás. (Jókai „Kedves atyafiak“ című elbeszélése alapján.)
5. Iskolánk leírása.
6. Tollagi Jónás.
7. A háború rombol és teremti.
8. Erős test és erős lélek.

Hatodik osztály.

1. A költészet fontossága.
2. Mesterség és művészet.
3. Kádár Kata.
4. A naiv eposz.
5. Mennyiben romantikus eposz a „Toldi szerelme“?
6. Három idill. (Burns R.: „Szombat este a kunyhóban.“
Petőfi S.: „Téli esték.“ Arany J.: „Családi kör.“)
7. A víg eposz hőse.
8. Közmondás és népdal.

Hetedik osztály.

1. Naiv eposzunk.
2. Gondolatok a világháborúról.

3. Anya és fia Arany J. Toldijában és Goethe Hermann und Dorotheájában.

4. A természettudományok gyakorlati haszna.

5. Költői iskolák irodalmunk felujulása korában.

6. Hogyan védelmezi Kazinczy Ferenc a nyelvújítást?

7. Dulce et decorum est pro patria mori.

8. Kommentár Kölcsey Ferenc „Hymnus“-ához.

Nyolcadik osztály.

1. A magyar romanticizmus kora.

2. Kisfaludy Károly két költeménye.

3. Vörösmarty mint nyelvművész.

4. A világháború.

5. Petőfi leíró költeményei.

6. Arany J. „Katalin“ című költeménye.

7. Madách Imre pesszimizmusa.

8. A pályaválasztás nehézségei.

VI. Adatok az intézet történetéhez.

Amikor a múlt iskolai év végén az évről ünnepen, egymásnak boldog szünetet és kellemes üdülést kívánva elváltunk, senki sem gondolta volna, hogy az új iskolai év kezdete hazánkat véres háborúban fogja találni.

Az aljas gaztett hallatára, melyet Szerajevóban elkövettek, midőn a trónörökös párt felbérelt gyilkosok orozva meggyilkolták, mindenki azt hitte, hogy kötelességünk csak arra fog kiterjedni, hogy megtoroljuk a véres merényletet és eltiporjuk a keleti barbárságot, mely orgyilkos fegyvereivel már régóta kerülgette és bizonytalanra tette hazánk határait. A végzet másként akarta!

A szerajevoi gaztett csakhamar lángba borította egész Európát és megindult a világháború. Nemzetünk páratlan lelkesedéssel indult a harcba! Az a tudat, hogy ez a háború az igazság és becsület harca a hazugság és bűn ellen, az érzelmeknek az a közossége, amely az osztrák-magyar monarchia népeit e válságos időben egybe forrasztja, szövetségesünkbe vetett rendületlen hitünk oly hatalmas erőt és bátorságot váltottak ki katonáinkból, amely kell, hogy diadalmaskodjék!

Ez a közel egy év óta dúló világháború a maga borzalmaival széles e hazában mindenki, minden intézménnyel érezteti hatását. Ki édes atyjáért, ki testvéréért, rokonáért, barátjáért aggódik. Liceumunk és internátusunk ma sebesült katonáinknak szolgál kórházul és a meghitt hajlékokból, amelyek máskor a fiatalság jóleső életörömétől voltak hangosak, ma nem egy sebesült sóhaja száll a magasba, enyhülést kérve fájdalmaira!

A haza ma mindenkitől áldozatot kíván. Vitéz hadseregünk ott a harctéren vérét és életét áldozza igazunkért; nekünk pedig, akik ott még nem, vagy már nem szolgálhatjuk a hazát, itthon akad munka bőven, mindenfelé. Fokozottabb mértékben kell, hogy ma kötelességét teljesítse mindegyikünk azon a helyen, amelyre a gondviselés állította.

Liceumunknak is bőven kijutott a hazafias kötelességből. Öt fiatal kartársunkat a király hívó szózata már az általános mozgosításkor fegyverbe szólította, nyilvános tanulóink közül az iskolai év folyamán tizenhét szintén köteles volt bevonulni. Az intézet egykori tanítványai közül, akiknek legtöbbje közéletünknek ma már számottevő munkása, sokan, igen sokan ugyan-csak ott harcolnak hazánk fennállásáért, önállóságáért és függetlenségéért.

A sebesültek és hősi halállal elesettek vége nélkül való kimutatásainak majdnem mindegyikében mély megilletődéssel és igaz honfiúi bánattal találkozunk régi, kedves, ismerős nevekkal. Idegen földön, jeltelen sírban, férfikora, fiatalsága virágjában nyugszik nem egy felejthetetlen, kedves tanítványunk!

Szent kötelesség teljesítése közben estek el, az Úr akarata szerint. Ha fájdalomunkat nem is csillapítja ez a gondolat, de erőt ad elviselésére. A hazafiui kötelesség teljesítésének nemes példái eszménykép gyanánt fognak előttünk lebegni.

Dulce et decorum est pro patria mori!

Ὁν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος!

Ebben a számra nézve túlsúlyban levő ellenség ellen folytatott világháborúban a veszedelmek és fáradságok mértéke is nem várt követeléseket támasztott vitéz hadseregünkkel szemben. És bár fájdalmasan érezzük veszteségeinket, mégis büszke önrézzettel tölt el bennünket az a hatalmas erő és férfias bátorság, amelyet magyar katonáinkban az egész világ bámulva csodál. Egyedüli reményünk, hogy az a sok áldozat nem lesz hiabavaló és hogy a nagy megpróbáltatás után becsületes és tartós békében lesz részünk! . . .

1. Az intézet fenntartója, jötevői és pártfogói.

Komoly, nehéz időben számolunk be a lefolyt iskolai évről. A háború közoktatás ügyünket nem bénította meg annyira, mint azt sokan várták. A legtöbb iskolában zavartalanul folyt a munka; nemzetünk áldozatkészsége ép oly csodálatra méltó, mint derék hadseregünk kitartása és hősiessége. Iskolánk fenntartója, a pozsonyi ág. hitv. evang. egyházközség is mindent elkövetett, hogy a liceum munkássága a háború tartama alatt fennakadást ne szenvedjen.

Miután a liceumot és a vele kapcsolatos internátust 1914. évi augusztus hó elejétől fogva az átvonuló csapatok elhelye-

zésére, azontúl pedig katonai kórházi célokra foglalták le és más helybeli iskola még a délutáni órákra sem állott rendelkezésünkre, mindenekelőtt alkalmas helyiségekről kellett gondoskodni iskolánk számára. Erre a célra a fenntartó egyházközség egyrészt a Védcsölöp-úton levő régi evang. kórházat (diakonissza-intézetet), másrészt pedig a nagy templom udvarán levő elemi leányiskolai (régi theologiai) épületet engedte át. Kedves kötelességet teljesítünk, midőn népiskolánk érdemes vezetőségének, az iskolaszéknek és tanító testületnek hálás köszönetet mondunk a testvéri szivesség és szeretetre méltó előzékenységért, amellyel ők maguk is nagy kényelmetlenséget vállalva, lehetővé tették osztályaink elhelyezését. Alapos átalakítás, tisztogatás és nagy munkával járó hurcolkodás után birtokba vettük a két épületet és szeptember hó közepén megindult a munka.

A háború okozta nehézségeknek azonban ezzel még csak egyik részét sikerült leküzdenünk. Az internátus ügyének rendezése ugyancsak nagy gondot okozott. Százhuszonkét tanuló elhelyezéséről kellett gondoskodni. Ezek számára a városban, magánházakban, jó családoknál kerestünk lakást és ellátást. Az internátusi teljes díjat (III. fokozat) fizető tanulókat csakhamar el is helyeztük, de a kedvezményes (I. és II. fokozat) helyet élvező szegényebb sorsú tanulóink ellátásáról, akik tanulmányaikat csak akkor folytathatják, ha jótéteményben részesülnek, a mai rettenetes drágaság mellett sokkal nehezebb volt gondoskodni.

Őszinte elismerés illeti iskolánk fenntartóját, hogy nemeslelkűsége e fontos kérdésben is megtalálta a legjobb megoldást. Egyházközségünk ugyanis a szegényebb tanulók ellátásán olykép segített, hogy a régi diakonissza-intézetben konyhát rendezett be és az alumneumi jótéteményt a jelen iskolai évre minden megszorítás nélkül hozzáférhetővé tette úgy, amint az az internátus alapítása előtt volt szokásban. Szaporította az ingyenes és kedvezményes helyek számát és ezzel lehetővé tette, hogy internátusi kedvezményt élvező tanítványaink szülői a mai súlyos időben is nagyobb anyagi megterhelhetés nélkül gondoskodhassanak fiaik ellátásáról.

A rendelkezésünkre bocsátott iskolai helyiségek szűk volta mellett is el tudtuk ugyan helyezni népes osztályainkat, de a liceumban eddig élvezett kényelemről és higiénikus előnyökről eleve is le kellett mondanunk. A tanári kar állandó jóakarátára, a tanuló ifjúság fokozottabb rendszeretetére, tisztaságérzetére volt szükségünk, hogy feladatunkat e nehéz viszonyok között is sikerrel megoldhassuk. Az igazgatósági iroda részére az átengedett épületekben már nem lehetett megfelelő helyet találni; ez tehát megmaradt a liceumban, ami nagyon megnehezítette, sőt az itt-ott fellépett ragályos betegségek alkalmával néha napokon át megakadályozta az igazgatással járó munkásságot. De azért mindenkor megnyugvással viseltük a háborús viszonyok okozta kényszerhelyzetet.

A háború egyházközségünket is nehéz feladatok megoldására kényszerítette. A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter egyik rendeletével felszólította az iskolafenntartót, hogy úgy a személyi, mint a dologi kiadásokat az elkerülhetetlen szükség mértékére szorítsa és részletesen jelölje meg azokat a tételeket és összegeket, amelyek megtakaríthatók és jelezze, hogy az 1914/5-ik évi államsegélyből a fentiek figyelembe vételével mennyit nélkülözhet. E felszólításnak egyházközségünk hazafias készséggel meg is felelt, amennyiben annak ellenére, hogy a háborús viszonyok miatt a tanulók száma a multhoz képest nagyobb csökkenést mutatott és így a bevételek is csökkentek, a jelen iskolai évre szóló államsegélyből mégis tetemesebb összegről mondott le. Nemes elhatározását a miniszter úr külön leiratban köszönte meg.

Az iskolafenntartó áldozatkészsége azonban ezen felül is mindent elkövetett, hogy a tanítás munkáját megkönnyítse és eredményességét elősegítse. Megengedte a második osztály párhuzamosítását és mivel az itthon maradt tanárok a mennyiség-tani és fizikai órákat, valamint a rajztanár teendőit maguk ellátni nem bírták, két helybeli szakférfiút bízott meg megfelelő tiszteletdíj mellett e tantárgyak tanításával.

Igaz elismerés illeti azért egyházközségünket és annak céltudatos vezérférfiait, hogy tanintézetünkről annyi szeretettel gondoskodnak.

Pozsonyvárosi egyházmegyénket és vele egyházközségünket nagy öröm érte, amidőn Ő Felsége esperességünk érdemes másodfelügyelőjét és egyházközségünk volt felügyelőjét Samarjay Emil dr. urat a közügyek terén szerzett érdemeinek elismeréseképpen a m. kir. udvari tanácsosi címmel tüntette ki. Ezen legmagasabb kitüntetése alkalmából e helyen is őszintén és a legszívesebben üdvözöljük esperességi másodfelügyelőnket.

Őszinte sajnálattal jelentjük, hogy i. d. W i c h m a n n A d o l f úr, a liceumnak kilenc éven át volt érdemes, buzgó és lelkes házigondnoka, betegeskedése miatt tisztségéről lemondott. A tanári kar nevében e helyen is hálás köszönetet mondunk a távozó gondnok úrnak a fáradságtalan tevékenységgel, amidőn körütekintéssel és szakértelemmel teljesített önzetlen működéséért s egyben szívből óhajtjuk, hogy egészsége mielőbb helyreálljon.

A liceumi gondnoki állást Wowy Károly gazdasági választmányunk érdemes tagja volt szíves elvállalni.

Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik nemes-szívű adományaikkal iskolánkról a lefolyt évben is megemlékeztek. Jóleső örömmel jelentjük, hogy napjainkban, amidőn a közjótékonyság a jószívű adakozókat a legmagasztosabb és legszentebb célok érdekében napról-napra veszi igénybe, iskolánk is újabb jötevőkkel dicsekedhetik, akik intézetünk céljait hathatósan előmozdítják.

Az 1914. évi július hó 27-én Pozsonyban elhunyt ördögporubai Nusz-Oelberg Rezső magánzó végrendeletileg 3000 koronát hagyományozott a liceum önképzőkörének azzal a rendeltetéssel, hogy „ennek a tőkének évi kamatai az év közben az önképzőkörben a magyar nyelv és irodalom terén kiváló munkásságot kifejtett két-két ifjú jutalmazására használtassanak fel.“ A tanári kar nevében az igazgató levélben fejezte ki részvétét az elhunyt rokonságánál. Legyen áldott a nemes-szívű jótevő emléke!

Az alapítvány alapítólevele már elkészült, de a hagyatéki eljárás még nem nyert befejezést és így a jutalomdíj a folyó iskolai évben még ki nem adható.

Kedves kötelességet teljesítünk, amidőn hálásan köszönjük meg Dr. Kovács Lajos pozsonyi ügyvéd úrnak, iskolánk egykori jeles tanítványának is ez alapítvány körül tanúsított szíves fáradozását.

A pozsonyi első takarékpénztár az alumneumnak 200 koronát, a liceumi tanárok millenniumi önszegítő intézetének és a liceumi ifjusági önszegélyző intézetnek 100—100 koronát adományozott.

A pozsonyi általános takarékpénztár részvénytársaság, a pozsonyi iparbank és Pozsony szabad kir. város törvényhatósági bizottsága a Schreiber Ignác alapítványból az ifjusági önszegélyző intézetnek szintén jelentékeny összeget adományozott.

A pozsonyi tisztviselő egyesület segélyző osztálya ez évben három tanítványunknak egyenként 50 K ösztöndíjat juttatott.

Az ifjusági önszegélyző intézetnek adományozott továbbá Celler Nándor dr. orvos úr 20 koronát, egy magát megnevezni nem akaró házaspár 20 koronát, Feix Rezső könyvkötő úr 10 koronát, Langfelder Dezső dr. ügyvéd úr 20 koronát, Liptai János acsai ev. tanító úr (a múlt év végén) 2 koronát, vaszójai Scherz Alfréd ny. őrnagy úr 20 koronát és újlaki Neiszidler Károly országgyűlési képviselő úr 20 koronát a VII. oszt. tanulói 100 K névértékű hadikölcsön kötvényt; a Franklin Társulat pedig 2 drb. új iskolai könyvet.

Neumayer Hugó úr, a pozsonyi kereskedelmi és hitelbank r. t. ügyvezető igazgatója, m. évi november hó 15-én érdekes és tanulságos előadás keretében megismertette tanuló ifjuságunkkal a hadikölcsönt és az ennek jegyzésére vonatkozó felhívás lényeges tudnivalóit. Iskolánk nevében őszinte hálát mondunk az előadó úrnak szíves és hazafias fáradozásáért, amelynek eredményeként tanítványaink szép számmal vettek részt a hadikölcsön jegyzésében.

Iskolánk következő ifj. egyesületei és alapjai vásároltak hadikölcsön kötvényeket: az ifj. önszegélyző intézet

7300 K, az önképzőkör 2000 K, a gyorsírókör 500 K, a dal-egyesület 1000 K, a zeneegyesület 1500 K és a Hirschmann Nándor alap 1300 K, összesen 13600 K-ért. A liceumi tanárok millenniumi önszolgáltató intézete a második hadikölcsönre 6000 koronát jegyzett.

Fogadják liceumunk itt és értesítünk más helyén említett jótévedői, kik iskolánkat ez évben is támogatni kegyeskedtek, hálás elismerésünket.

A nem állami középiskolákra nézve nagy jelentőségű eseményről kell még e helyen említést tennünk. Mult évi szeptember hó 1-ével lépett életbe a nem állami tanárok s azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló 1914. évi XXXVI. t. c.

Az 1894-ben létesített Országos Tanári Nyugdíj-intézetet újjászervező törvénycikk ép úgy, mint az állami alkalmazottakról szóló nyugdíjtörvény az állami tanároktól, tőlünk is elvette a harmincéves szolgálati idő kedvezményét és tetemesen felemelte az iskolafenntartóknak, a tanároknak — még azoknak is, akik az új törvényt magukra nézve kötelezőnek el nem fogadják — és a tanulóknak anyagi hozzájárulását.

A mai súlyos idő panaszra nem alkalmas. A mi sérelmeinket tehát elhallgattatjuk. De annyit kötelességünk megállapítani, hogy reánk, első sorban pedig özvegyeinkre és árváinkra szintén kiterjesztették az ellátás mindazon nemes rendelkezéseit, amelyek az állami nyugdíjtörvényt maradandó becsüvé teszik.

Bár reményünkben, hogy az ugyanazon kötelességet teljesítő ugyanazon elbírálásban is fognak részesülni, csalódtunk, mégis hálás köszönet illeti közoktatásügyi kormányunkat, hogy az állami nyugdíjtörvény előnyeit ránk is kiterjesztette.

Hálával emlékezünk meg arról is, hogy a t. c. 86. §-nak azon humánus rendelkezése alapján, mely szerint azoknak az özvegyeknek nyugdíja, kik az 1914. évi január hó 1. előtt elhalt férjeik után, a törvény életbeléptetése napján, ezen országos nyugdíjintézet terhére özvegyi nyugdíjban részesülnek, az érdekelteknek a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez benyújtandó kérvénye alapján 20%-al fel fog emeltetni, két volt kartársunk özvegye, öz v. *Harmath Károlyné* és öz v. *Markusovszky Sámuelné*, mult évi szeptember hó 1-től kezdve tényleg élvezzi már ezt a felemelt nyugdíjat.

2. A tanári kar.

A háború tanári testületünk öt tagját már az általános mozgósításkor fegyverbe szóllította. Katonai szolgálatra bevonultak: *Csiskó Dezső* (mint a kassai cs. és kir. gyalogezred tart. hadnagya), *Mészáros György* (mint a verseci honvéd gyalogezred egyéves önkéntese), *Schwaln Nándor* (mint

a pozsonyi 13. népfelkelőezred hadnagya), Thomay Béla (mint a szegedi cs. és kir. gyalogezred zászlósa) és Ulreich Ede (mint a pozsonyi 13. népfelkelőezred hadnagya).

Bevonult kartársaink közül Csiskó Dezső a déli, Schwalm Nándor és Thomay Béla az északi harctéren küzdöttek édes magyar hazánk igazáért; Ulreich Ede tanári szolgálatot teljesít a soproni m. kir. honvéd főreáliskolában és Mészáros György helyettes tanárunk eddig felváltva Versecen és Lugoson, majd Szegeden szolgált mint egyéves önkéntes, mely minőségében időközben zászlósnak nevezetett ki.

Örömmel és büszkeséggel tölt el bennünket, hogy Csiskó Dezső kartársunkat, aki időközben főhadnagynak nevezetett ki és számtalan csatában vett részt, Ő Felsége a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a hadi ékítményes 3. oszt. vitézségi éremmel tüntette ki. Január hó folyamán súlyos természetű csúzos bántalmi miatt a pöstyéni fürdőben volt kénytelen tartózkodni, ahol betegsége enyhült ugyan, de nem annyira, hogy azonnal bevonulhatott volna; egyideig helyi szolgálatot teljesített Szekszárdon, húsvét után azonban újra bevonult ezredéhez.

Thomay Béla novemberben sebesülten orosz fogságba esett és jelenleg Krasznójarszkban (Sziberiában) van internálva, ahonnan arról értesített bennünket, hogy egészséges és jól érzi magát. Ulreich Ede időközben szintén főhadnagynak nevezetett ki.

Egyedül Schwalm Nándor kartársunkról nem voltunk képesek múlt évi szeptember hó eleje óta hírt kapni. Annyit sikerült megtudnunk, hogy szeptember hó 7-én a Godov mellett vívott véres ütközetben súlyosan megsebesült, de további sorsát azóta homály borítja! Aggódó édes atyja, szerető testvérei és mi tanártársai is mindent elkövettünk, hogy ezt a nyomasztó bizonytalanságot eloszlassuk, de sajnos, eddig sikertelenül. De nem mondunk még le a reményről, hogy szeretett, tehetséges, fiatal kartársunkat a háború végeztével mégis viszontláthatjuk. Reményünket fokozza az a tény, hogy az övéhez hasonló sorsra mások is jutottak, és hogy nagy számmal kerültek sebesülten hadifogságba olyanok is, akikről mind a mai napig hír nem érkezett.

Vajha reményünket a várva várt béke valóra váltaná! . . .

Rajter Lajos ev. népiskolai tanító, liceumi egyházi énektanító, március hó közepén szintén bevonult katonai szolgálatra.

A távollevő kartársakat a lehetőség szerint, kissé redukált heti óraszámban, a tanári testület itthon maradt része helyettesítette. Mészáros György helyettes tanár állását a jelen iskolai évben Theil János, a matematikából és fizikából szakvizsgálatot tett tanárjelölt töltötte be. A hetedik és nyolcadik osztály fizikai óráit Klatt Román a pozsonyi áll. fő-

reáliskola tanára, a görögpótló szabadkézi rajzórákat pedig Kerner Pál a pozsonyi kir. kath. főgimnázium tanára volt szíves elvállalni. Fogadják lekötelező szivességükért e helyen is hálás elismerésünket. De őszinte köszönet illeti Albrecht János kir. tanker. főigazgató, Polikeit Károly és Bittera Károly igazgató urakat is, akik szíves készséggel járultak hozzá, hogy a felügyeletük, illetőleg vezetésükre bízott intézetek tanárai bennünket kisegítsenek.

A kongresszusi alapon álló izraelita vallású tanulók hitoktatásával a pozsonyi kongr. alapon álló izr. hitközség ez iskolai évben mind a nyolc osztályban Ehrenthal Mór igazgató-tanító urat bízta meg.

Igaz örömmel teszünk jelentést két érdemes munkatársunk legfelsőbb kitüntetéséről. Ő Felsége a király mult évi augusztus hó 20-án kelt elhatározásával Fröh wirth Sámuel nyug. ev. népiskolai igazgató úrnak, aki intézetünkön immár 40 év óta tanítja a műéneket, a koronás aranyéremkeresztet és Fröh wirth Lajos nyug. ev. népiskolai tanító úrnak, aki a mult iskolai év végéig, teljes 29 éven át tanította evang. ifjuságunkat az egyházi énekre, az aranyéremkeresztet adományozta.

A kitüntetett tanférfiaknak mult évi december hó 20-án Pozsony szab. kir. város és Pozsony vármegye főispánja egyházközségünk elnökségének, a liceum tanári karának és az ev. népiskola tanító testületének, valamint az ünnepeltek nagyszámú tisztelőinek jelenlétében adta át a királyi kegy és elismerés jelvényeit.

A liceum tanári testülete örömmel vette tudomásul e nagy kitüntetést, amely oly tanférfiakat ért, akiknek a közoktatásügy terén negyven év óta kifejtett buzgó és hazafias működése intézetünkkel is érezte áldásos hatását. Amidőn ismételten szívesen üdvözöljük őket, kívánjuk, hogy a jól megérdemelt kitüntetést boldogságban és egészségben sokáig élvezzék.

Albert József tanár, aki harminc éven át nagy buzgalommal és lelkesedéssel vezette intézetünk önképzőkörét, a jelen iskolai év végén elnöki állásáról lemondott. Fogadja e helyen is hálás elismerésünket eredményekben gazdag, önzetlen munkálkodásáért, amellyel tanuló ifjuságunk hazafias érzelmeinek ápolásán és ébrentartásán annyi rátermettséggel és szeretettel fáradozott. A liceum Albert kezdeményezésére három évtized óta ünnepli március 15-ikét és október 6-ikát hazafias és kegyeletes iskolai ünneppel.

A liceumi önképzőkör f. évi május hó 11-én tartott gyűlésében emlékezett meg szeretett elnökének érdemeiről. A kör főjegyzője Maróthy Jenő VIII. o. t. mélyen átérzett beszédben foglalkozott Albert József pályájával és a kör köszönetét fejezte ki sok évi fáradozásáért. Az önképzőkör, hosszu működése elismerésül, tiszteletbeli tagjává választotta Albert Józsefet és emlékül arany tollat adott neki.

3. *Tanári tanácskozások.*

A folyó iskolai évre tartozó előintézkedéseket a tanári kar még a múlt iskolai évben április hó 25-én tartott értekezletén tette meg, mikor megállapította az újonnan behozandó iskolai könyveket és május hó 23-án, amikor elfogadta az igazgató által beterjesztett, 1914 15-ik évre vonatkozó tantárgybeosztást és kijelölte az egyes osztályok főnökeit. Június hó 26-án és augusztus hó 24-én tartott értekezletein pedig a liceumi internátusba felvételt kérő, nemkülönben az ingyenebédért és tandíjmentességért folyamodó tanulók ügyében tett előterjesztést az iskolatanácsnak. E megállapodásainkat azonban a háború okozta nehéz viszonyok miatt a szeptember hó 3-án tartott rendkívüli értekezleten meg kellett változtatni.

Ezenkívül minden hónapban rendes havi értekezletet tartottunk, melyen leginkább folyó ügyek kerültek tárgyalás alá.

Az első félév január hó 29-én, a második a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak egyik rendelete alapján, tekintettel a mai rendkívüli gazdasági helyzetre, kivételesen már május hó 22-én fejeződött be. Ellenőrző értekezleteket novemberben, decemberben és áprilisban tartottunk. Ezekben minden egyes tanuló erkölcsi magaviseletét, szorgalmát és a tanulmányokban való haladását beható bírálat tárgyává tettük; észrevételeinket és figyelmeztetéseinket a tanulókkal szóval, a szülőkkel pedig írásban közöltük. A liceum igazgatója meglátogatta az egyes osztályokat, átnézte az összes tanulók írásbeli dolgozatait és rajzait, hogy így személyesen is meggyőződjék a tanulók haladásáról.

4. *Az iskolai év lefolyása. Tanulmányi rend.*

A beiratások szeptember hó 1-, 2- és 3-ik napján történtek a helyben lakó tanulókra nézve, a vidéken lakó tanulóknak pedig megengedtük, hogy a fizetendő díjak beküldése mellett iratkozhasanak be. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása a nagy templomban szeptember hó 16-án volt és ugyanazon a napon a tanítást is megkezdtük. Beiratkozott 445 nyilvános- és 22 magántanuló. Minthogy a második osztályba 77 tanuló jelentkezett, párhuzamos osztály felállítása vált szükségessé.

Az iskolafenntartó a súlyos viszonyok ellenére sem riadt vissza a nagy pénzbeli áldozattól és megengedte a párhuzamos osztály felállítását. A párhuzamos osztályban az egyes tantárgyakat ugyanazon tanárok tanították, a köteles heti óraszámom felül, mely fáradozásukért külön díjazásban részesültek.

Miután a rendelkezésünkre bocsátott két épületben csak nyolc tanterem van, a jelen évben egyes osztályokban a tanítás a délutáni órákban is folyt.

A szükséges tanterők és tantermek hiányában egész éven át szünetelt a torna, az alsó osztályokban a szabadkézi rajz, a

slőjd és vívás, valamint a katonai lövészet tanítása. Miután iskolai udvarunkkal szabadon nem rendelkezhattünk, a jelen évben intézeti korcsolyapályát sem létesíthettünk és a kötelező játékdélutánokat is be kellett szüntetni.

A tanítás ennél fogva a háború okozta viszonyok miatt osztályonként csakis redukált heti óraszámokban volt lehetséges. Egyes tantárgyaknál a heti óraszámot egy-egy órával csökkenteni kellett, mert különben a tanári testület itthon maradt tagjai nem győzték volna a munkát.

A tanítás az ünnepnapok és a rendtartásunkban megállapított szünetnapok kivételével csendes munkásságban egész éven át folyt. Azonban őszinte sajnálattal jelentjük, hogy Szépe Rezső kartársunk betegsége miatt január és február havában kénytelen volt az iskolától távolmaradni. Távolléte alatt kartársai helyettesítették.

Tanításunkban vezérfonalul az állami tanterv szolgált. A helyesnek bizonyult úton haladtunk és minden törekvésünk oda irányult, hogy tanításunk minél intenzívebb és eredményesebb legyen; e mellett a gondjainkra bízott ifjúságot vallásos, hazafias irányban neveltük és állandóan a jóra és szépre szoktattuk.

Az alsó osztályok tanulói részére novembertől kezdve járattuk az Országos Közművelődési Tanács kiadásában megjelenő „Vasárnapi Könyv” című heti lapot, 60 példányban, amelyet az ifjúság rendkívül érdekes, tanulságos és aktuális tartalmánál fogva nagy kedvvel olvasott. A Vasárnapi Könyv rendelkezésével és kezelésével járó teendőket Márton Jenő tanár úr volt szíves magára vállalni.

Tanítványainknak az egyes tantárgyakban való haladásáról részletes érdemsorozatot *elvből* nem közlünk. Általános kimutatást sem mutathatunk be a tanulás ez évi eredményéről, mivel vizsgálataink az iskolai év végéig nyúlnak ki és az osztályzatok megállapítására és a bizonyítványok kiállítására alig jut 2—3 nap.

Jelen értesítőnkben statisztikai rovatunk végén (XI. sz. a.) közöljük a tanulás eredményét az 1913/14. iskolai évről.

5. Vallás erkölcsi és fegyelmi állapot.

Az ifjúság vallás erkölcsi érzésének ápolása és ébrentartása a tanári kar gondoskodásának kiváló tárgyát képezte. A tanítást naponta rövid imával kezdtük; az evangélikus vallású tanulók az egész iskolai éven át felügyelő tanárok jelenlétében minden vasárnap istentiszteleten vettek részt.

Az evang. vallású konfirmált tanulók a tanári karral együtt október hó 31-én járultak az Úr asztalához.

Konfirmáció-oktatásban és a konfirmáció kegyelmi eszközében 19 tanuló részesült.

A más vallású liceumi tanulók hitoktatóik utasításai értelmében végezték hitbeli kötelességeiket.

A liceumi rendtartást és fegyelmi szabályokat, melyeket a felvételnél minden új tanuló nyomtatott példányban kap, az osztályfőnökök az iskolai év elején osztályonként kellő magyarázat és buzdítás mellett felolvasták. Az ifjúság fegyelmi állapota a lefolyt évben minden tekintetben megfelelő volt; súlyosabb büntetést legnagyobb örömeinkre nem kellett alkalmazni.

6. Látogatások és üdvözlések.

Albrecht János úr, a pozsonyi tankerület kir. főigazgatója, kit a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 126756/1914. IX. 19. sz. a. kelt rendeletével megbizottal küldött ki, hogy az 1914/15. iskolai évben a liceumon az állami felügyeletet gyakorolja, ez évi január hó 4., 5., 6., 7., 8. és 9. napjain tartotta meg hivatalos látogatását. Látogatása befejeztével január hó 9-én, a tanári karral tartott záróértekezleten beszámolt szerzett tapasztalatairól és az intézet vezetéséről valamint a tanári testület működéséről megalégedésének adott kifejezést.

Samarjay Emil dr. urat, pozsonyvárosi egyházmegyei másodfelügyelőt és Schleiffer Károly urat, a pozsony-megyei egyházmegye esperesét abból az alkalomból, hogy Ő Felsége őket az udvari tanácsosi, illetőleg a Ferenc József Rend Lovagkeresztjével tüntette ki, a tanári testület nevében üdvözlöttük.

7. Iskolai ünnepek.

A háború iskolai ünnepeink rendezésében is erősen érezte hatását. Miután a műéneket és a zenét megfelelő helyiségek hiányában ez évben nem lehetett taníttatni és a közönség, valamint nagyszámú tanulóink befogadására alkalmas terem sem állott rendelkezésünkre, ünnepeink kizárólag a tanuló ifjúság hazafias és kegyeletes érzelmeinek ápolására és ébrentartására szorítkoztak. Ezen ünnepek sorát az iskola évi megnyitó kezdte meg. A megnyitó ünnep 1914. évi szeptember hó 16-án délelőtt 9 órakor a nagy templomban folyt le, az egyházközség előljáróinak, a liceumi tanári testület, a szülők és a tanuló ifjúság jelenlétében. Bevezető egyházi ének után Holch Ottó vallástanár Isten áldását kérte a meginduló munkára. Majd Hirschmann Nándor igazgató évmegnyitó beszédében rámutatva a háború okozta súlyos helyzetre, kifejtette, hogy ma, midőn a haza mindenkitől áldozatot vár, kétszeresen van szükségünk arra, hogy a tanulók kitartó szorgalommal teljesítsék kötelességeiket, hogy feladatunkat a jelen viszonyok között is sikerrel megoldhassuk. A himnusz eléneklésével az ünnep véget ért.

1914. október hó 4-ét, felséges királyunk nevénapját a tanári kar az ifjúsággal együtt a kis templomban tartott ünnepi istentisztelettel ülte meg, mely alkalommal Holch Ottó tanár mondott beszédet.

1914. október 6-át, az aradi vértanúk emlékét, a nagy templomban tartott ünneppel ültük meg, melyen Hamvas József tanár mondott imát, Magyar Győző dr. tanár pedig tartalmas emlékbeszédet.

A reformáció ünnepét október hó 31-én ültük meg ünnepi istentisztelettel, mely alkalommal Magyar Győző dr. tanár mondotta az ünnepi beszédet. Utána a tanári kar az ifjúsággal az Úr asztalához járult.

1914. november hó 19-ét, megdicsőült Erzsébet királynőnk emléknapját a szokásos istentisztelet keretében ünnepeltük, amelyen Holch Ottó tanár intézett hazafias beszédet az ifjúsághoz.

Március hó 15-ét tanuló ifjúságunk ez évben is lelkes és hazafias érülettel ünnepelte meg a helybeli Uránia termében, amelyet özv. Günther Ágostné úrasszony erre az alkalomra szíves készséggel díjtalanul engedett át. Szívességeért e helyen is hálás köszönetet mondunk.

Az ünnep rendje a következő volt:

1. „Himnusz.“
2. „Ünnepi beszéd,“ mondta: Müller Béla VIII. o. t.
3. Kozma Andor: *A farkas és az ember.* Szavalta: Pataky Béla VIII. o. t.
4. Liszt: „Szózat-Himnusz rapszódia.“ Zongorán előadta: Zimmermann Máttyás VII. o. t.
5. „Kamó uram szabadcsapatja.“ Elbeszélés a szabadságharc korából. Irta és felolvasta: Maróthy Jenő VIII. o. t.
6. „Alkalmi óda.“ Pályadíjat nyert költemény. Irta és szavalta: Lacsni Pál VIII. o. t.
7. „Szózat.“

1915. évi április hó 17-én a tanári kar és tanuló ifjúság az 1848-iki törvények szentesítésének hatvanhetedik évfordulóját hálaadó istentisztelettel ünnepelte meg, melyen Hamvas József tanár mondott hazafias beszédet.

1915. évi május hó 7-én hős hadseregünk gorlicei győzelmének örömeire és emlékére hazafias ifjúsági ünnep keretében Schrödl József tanár méltatta e győzelem jelentőségét, Hamvas József tanár pedig imát mondott.

Május hó 22-én reggeli 8 órakor volt az évzáró ünnep, amelyen bevezető ének után Holch Ottó vallástanár Isten áldását kérte a befejezett munkára. Utána Sziklai Ottó liceumi tanácselnök intézett beszédet az ifjúsághoz, majd az igazgató felolvasta az ösztöndíjakat és jutalmakat nyert tanulók névsorát. Ima és ének fejezte be az 1914-15-iki iskolai évet, amelyet a hazánkat ért súlyos megpróbáltatások intézetünk történetében is örökre emlékezetessé tettek.

Az ünnep után a tanulók átvették iskolai bizonyítványukat.

E helyen pótlólag jelentjük, hogy a múlt iskolai év végén az 1913/14-ben érettségi vizsgálatot tett liceumi tanulók tízéves találkozásuk alkalmával volt osztályfőnökük iránt való ragaszkodásuk jeléül „Márton Jenő jutalomdíj” címe alatt 80 koronát ajánlottak fel, amelyet Márton Jenő tanár hasonló érzelmekkel eltelve egykori tanára Thirring Károly soproni ág. hitv. evang. liceumi tanár iránt, Thirring unokájának, Kardos Béla II. A.) osztályú jeles tanítványunknak ítélte oda.

8. Egészségügyi állapotok.

Tanuló ifjúságunk egészségi állapota az elmúlt isk. évben Limbacher Rezső dr. iskolaorvosunk jelentése szerint általában kedvező volt.

Az iskolaorvos jelentése a következő:

A lefolyt iskolai évben liceumunk tanuló ifjúságának egészségi állapota, dacára annak, hogy a hadikórházzá átalakított liceumunk helyett, iskolai céloknak kevésbé megfelelő helyiségekben volt kénytelen elhelyezkedni, mindenképen kedvező volt. Az iskolai helyiségek kevésbé jó higiénikus viszonyai miatt, de meg a háborúval kapcsolatosan fellépett fertőző-betegségek veszedelme miatt némi aggodalommal tekintettünk a jövő elé.

Hála a közegészségi és katonai hatóságok gyors és erélyes intézkedéseinek, a város polgári lakosságával egyetemben ifjúságunk is megmenekült a fertőző betegségek veszedelmeitől.

A bécsi himlőjárvány alkalmából a hatóság nem rendelt el ugyan különösebb intézkedést, mi mégis, egyetértve az igazgatósággal, célszerűnek tartottuk az egész tanuló ifjúságot a védhimlőoltás áldásaiban részesíteni.

Az internátusba beiratkozott tanulókat az idén magánlakásukon gyógyítottam, nehánynak pedig lakásomon nyújtottam orvosi tanácsot.

Más, az iskolaorvos beavatkozását igénylő esemény nem fordult elő.

Pozsony, 1915. május hó 8-án.

Dr. Limbacher Rezső
iskolaorvos.

Limbacher Rezső dr. iskolaorvos 1914. október hó 10-én 23 liceumi tanulót oltott be újra. Ugyanő 1915. évi március hó 13-án 210 önként jelentkezett tanulót, akiknél a második oltás óta 5 esztendő már elmúlt, egészségügyi tekintetből újra beoltott.

Szomorodott szívvel jelentjük, hogy Göllner Lajos volt III. B.) osztályú liceumi tanuló 1914. évi augusztus hó 14-én fürdés közben vízbefűlt. A kedves és derék tanuló emléke legyen áldott, mély gyászba borult szüleit vigasztalja meg a Mindenható!

9. Vizsgálatok.

A folyó iskolai évre a felvételi, magán és javító vizsgálatokat augusztus hó 29. és 31. napjain tartottuk meg. Felvételi vizsgálatot tett a III. osztályról 1, az I—III. osztályról 1, az I—IV. osztályról 3, összesen 5 polgári iskolai tanuló. Magánvizsgálatot tett az V. és a VII. osztályról egy-egy magántanuló.

Egy tantárgyból teendő javító vizsgálatra 64 tanuló jelentkezett. Huszonhat tanuló, a ki két-két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, főtisztelendő és méltóságos B a l t i k F r i g y e s dr. püspök úrhoz folyamodott javítási engedélyért, amelyet a püspök úr egynek kivételével valamennyinek meg is adott. A javító vizsgálatot tett tanulók mind megfeleltek a követelményeknek. Három tanuló, aki két tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, javítási engedélyért nem folyamodott; öt tanuló pedig igazolás nélkül nem jelent meg a javító vizsgálaton; ezek tehát ismételni tartoznak. Három tanuló másutt javított.

Az évvégi osztályvizsgálatokat a VIII. osztály tanulóival május hó 11., 12., 14. és 15-én, a többi osztállyal pedig a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 44618/1915. V. sz. a. kelt rendelete alapján a tanítás utolsó hetében tartottuk meg.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 913/1915. I. 26. e. sz. a. kelt szükségrendelete alapján már 1915. évi március hó 23-án egy VI. o. magántanulóval megtartottuk a magánvizsgálatot és hat VII. osztályú nyilvános tanulóknak március hó 27-én kiadtuk az osztálybizonyítványt, akik 1895. és 1896. években születvén, a népfelkelői szemlén alkalmasaknak találtattak.

A bevonult és osztálybizonyítványt nyert tanulók névsora a következő:

Roth Rezső VI., Balogh Ernő VII., Günther Károly VII., Kocsvara István VII., Ruttkay Endre VII., Thuróczy László VII. és Zimmermann Mátyás VII. o. tanuló.

10. Érettségi vizsgálat.

A lefolyt iskolai évben március és júniusban voltak nálunk érettségi vizsgálatok. A dunáninnyi ág. hitv. evang. egyházkerület főtiszt. és mélt. püspöke mind a két vizsgálatra nagytiszteletű Lic. theol. Schmidt K. J. esperes urat bízta

meg az elnöki tiszttel. Márciusban Kollárik József dr. ügyvéd és Scheffer Vilmos kir. ügyész, júniusban Kirchner József kir. táblabíró és Kovács Sándor theol. akadémiai tanár urak, a liceumi iskolai tanács tagjai képviselték mint kiküldöttek a fenntartó egyházközséget. A közoktatásügyi kormányt júniusban nagyságos Szlávik Mátyás dr., eperjesi theol. akadémiai tanár úr képviselte.

A liceum érettségi vizsgáló bizottságának 1915. évi március hó 24-én tartott érettségi ülésén a bizottság a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 913/1915. eln. sz. a. kelt rendelete értelmében nyolc VIII-ik osztályú tanulónak, akik 1895. és 1896. években születtek és a népfelkelői szemlén alkalmasaknak találtattak, szabályszerű előzetes elbírálás után, a részükre a VIII. osztályról kiállított osztálybizonyítvány alapján, megállapította az érettségi bizonyítványokba kerülő érdemjegyeit, még pedig úgy az egyes tantárgyakból, mint az érettségi fokra nézve.

Az idézett miniszteri rendelet alapján érettségi bizonyítványt nyert: Brenner Ede, Kalamen Pál, Kirchner József, Kirsteuer Vilmos, Kordik Károly, Krauholecz Aladár, Sáska Sándor és Zimmermann Dezső, akik f. évi május hó 15-én vonultak be katonai szolgálatra.

A VIII. osztály két tanulója, Menhofner Nándor és Öller Mátyás, aki 1894-ben született, már mult évi szeptember óta szolgál mint egyéves önkéntes.

Miután a május havában tartott osztályvizsgálatokon 27 nyilvános és 2 magántanuló (egy leány) a követelményeknek megfelelt, a június havi rendes érettségi vizsgálatra összesen 29 tanuló jelentkezett, kik mind először készültek érettségi vizsgálatot tenni.

Az írásbeli vizsgálatokat május hó 17. 18. és 19. napjain tartottuk meg.

Az írásbeli érettségi vizsgálatokra az elnök úr a következő tételeket jelölte ki megfajtásra:

1. A magyar nyelv és irodalomból: A magyar hazafias líra fejlődése a felújulás korától Petőfi Sándorig.

2. A latin nyelvből: T. Livius, Ab urbe condita liber XXX. cap. 29. (30 sor).

3. A matematikából a) Algebra. Valamely kútba ejtett kőnek a kút vizének felületére gyakorolt ütése nyolc mp múlva hallatszik fel. Milyen mély a kút?

b) Geometria. Valamely derékszögű háromszögben az egyik befogó a másik befogónak és az átfogónak számtani középarányosa; meghatározandó e háromszög két hegyes szöge.

Az írásbeli alapján egy tanuló sem utasítottván ismétlő vizsgálatra, a szóbeli érettségi vizsgálat június hó 7—10-ig a következő eredménnyel folyt le: 1. Jelesen érett: 9. 2. Jól érett: 7. 3. Érett: 8. 4. Javító vizsgálatra utasított: 4. 5. Ismétlő vizsgálatra: 1. Az érettségit sikerrel

befejezett összes tanulók pályaválasztása a következő: theologiai: 3, jogi: 1, tanári: 3, orvosi: 4, technikai: 2, gazdasági: 3, katonai: 5, kereskedelmi: 1, erdészeti: 1 és művészi: 1.

II. Gyűjtések.

Nemes és hazafias célokat támogató iskolai gyűjtéseink és adakozásaink a lefolyt évben kizárólag a háború okozta sebek gyógyítását és a hadisegélyt szolgálták. Fogadják tanulóink szülői hálás köszönetünket azért a páratlan áldozatkészségért, amellyel bennünket emberbaráti hazafias törekvéseinkben e nehéz esztendőben is támogatni szíveskedtek.

I. A tanuló ifjúság nevében adakoztunk:

a) A liceumi ifjúsági tartalékalap terhére:	
1. A Pozsonyi Vörös-Kereszt Egyletnek	K 100.—
2. A pozsonyi mozgósítottak családtagjainak	K 100.—
3. A magyar szent korona országainak Vörös-Kereszt Egylete hadifoglyokat gyámolító és tudósító hivatalának	K 25.—
4. A Vörös Félhold Egyletnek	K 25.—
5. A pozsonyi rokkant katonák otthonára	K 100.—
6. A háborúban megvakult katonák javára	K 100.—

b) A liceumi ifjúsági kirándulási alap terhére:

1. A pozsonyi m. kir. áll. polgári leányiskola növendékei által a harctéren álló katonák számára készített has-, mell- és hátmelegítő, csuklóérmelegítő és hősapkák okozta költségek fedezéséhez	K 60.—
--	--------

II. A tanuló ifjúság külön gyűjtött:

1. A pozsonyi 13. m. kir. honvédezred és a pozsonyi 72. cs. és kir. gyalogezred katonái részére a karácsonyi ünnepekre (Gyűjtött pedig: I. 30.24; II. A.) 10.—; II. B.) 10.—; III. 15.—; IV. 39.90; V. 61.12; VI. 66.06; VII. 60.—; VIII. 33.20 = 325.52 K és külön 3000 drb cigaretta)	K 325.52
---	----------

Ezen összegből szivarkát szereztünk be 287.30 K értékben és 20000 darabot elküldtünk az V. hadtest parancsnokságának; a fennmaradt 38.22 K-ból és cigarettából szeretetadományt adtunk a liceumban

Átvitel K 835.52

Áthozat K 835.52

és internátusban elhelyezett beteg, illetőleg sebesült katonáknak a karácsonyi ünnepek alkalmából.

2. A Pozsonyon átvonuló és itt öt napig egészségügyi tekintetből megfigyelés alatt álló néhány porosz katona számára a felsőosztályú tanulók Herceg Ferenc, Jókai Mór és Mikszáth Kálmán tizenegy jeles munkáját szerezték be pompás német fordításban. Ezen gyűjtés összege . . . . . K 858

3. Az Eisert-alapból jutalomkönyvet nyert liceumi tanulók megköszönve a kitüntetést, lemondtak a jutalomkönyvekről és azoknak értékét felajánlották a pozsonyi rokkant katonák otthonára . . . K 100.—
összesen K 944.10

E helyen említjük meg azt a gyűjtést is, amelyet tanuló ifjuságunk Szép Rezső szaktanár úr vezetése mellett végzett, amidőn a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 4456/1914. IX. 16. e. sz. a. kelt rendeletével intézetünk is felhívást kapott, hogy gyűjtsék és szárítsa a szeder cserje (*Rubus fruticosus*, földi szeder) leveleit, amelyeket a téli hadjáratban a hadseregünk számára szükséges nagymennyiségű valódi tea részben való pótlására akarnak felhasználni.

A gyűjtés eredményét (8 kg. szederlevél) a m. kir. honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatalának küldtük meg.

Ugyancsak Szép Rezső tanár úr gyűjtést rendezett a tanulók körében a hadsereg részére felajánlandó fémekből. A gyűjtés összesen 31 kg. súlyú különféle fémtárgyat eredményezett, amelyet Pozsony szabad kir. város gazdasági hivatalának küldtünk be.

VII. Könyvtárak és egyéb gyűjtemények.

A) Könyvtárak.

A pozsonyi ág. hitv. evang. egyházköztség könyvtárainak állománya az 1914/5. év végén:

1. **A Schimkó-féle** könyvtárban van 7364 mű 12584 kötetben. Könyvtárosa Kovács Sándor, theol. akad. tanár.

2. **A liceumi nagy könyvtár teológiai részében** van 4685 mű 6784 kötetben. Könyvtárosa Kovács Sándor, theol. akad. tanár.

3. **A liceumi nagy könyvtár általános részében** van 15575 mű 26334 kötetben, illetőleg füzetben. Szaporodás az 1914/5. iskolai évben 28 mű 90 kötetben, illetőleg füzetben.

a) Vétel útján:

- Bal Jeromos, Szepes vára története. Lőcse 1914.
 Barta Mór, Etimológiai csevegések. Losonc 1914.
 Boutroux Emil, Tudomány és vallás. Budapest 1914.
 Böhm Károly, Élete és munkái. I. II. III. Besztercebánya 1913.
 Croce Benedetto, Esztétika. Ford. Kiss Ernő. Budapest 1914.
 Császár Mihály, Az Academia Istropolitana. Pozsony 1914.
 Eskuche Gustav, Griechische Einakter. Halle 1913.
 Fináczy Ernő, A középkori nevelés története. Budapest 1914.
 Helmke E., Lateinisches Lesebuch für Oberrealschüler. Leipzig 1913.
 Herman Ottó, A magyar pásztorok nyelvkincse. Budapest 1914.
 Hesse-Doflein, Tierbau und Tierleben. II. k. Leipzig 1914.
 Hoffmann Fr., Der lateinische Unterricht auf sprachwissenschaftlicher Grundlage. Leipzig 1914.
 Kármán Mór, A nevelés feladatai. Budapest 1914.
 Középkori krónikások. XV.—XVI. Freisingi Ottó, I. Frigyes császár tettei. Budapest 1914.
 Kreibitz Rudolf, A cserkészlet kézikönyve. Budapest 1914.
 Magyar Történelmi Emlékek I. o. 39. k. Aragoniai Beatrix. Közli Berzeviczy A.
 Mikola-Rácz, A függvények és az infinitezimál számítások elemei. 2. kiad. Budapest 1914.
 Prinz Gyula, Magyarország földrajza. Budapest 1914.
 Pruzsinszky Pál, Hitünk hősei a XVI. században. Budapest 1914.
 Pulszky Ferenc, Kisebb dolgozatai. Budapest 1914.
 Rhorer László, Physika. Budapest 1914.
 Study E., Vorlesungen über ausgewählte Gegenstände der Geometrie. Leipzig 1911.
 Szücsi József, Bajza József. Budapest 1914.
 Walter Pater, Görög tanulmányok. Budapest 1914.

b) Ajándékozás útján, illetőleg hivatalból:

A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszteriumtól:
 Révai Nagy Lexikon X. XI. Budapest 1914.

A Földmívelésügyi Miniszteriumtól:

Mezőgazdasági munkabérek Magyarországon. 1911, 12, 13. Budapest 1911—13.

Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelőségétől:

Jelentés az 1913. évi működésről. Budapest 1914.

Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsától:

Jelentés XII. az 1913. évi működésről. Budapest 1914.

Ujlaki Neiszidler Károly orsz. képviselőtől:
Magyar Statisztikai Közlemények 49., 51., 52., 53. k. Budapest 1914.

Tauscher Béla dr., udv. tan. orsz. képviselőtől:
Egészség 1914. évf. Budapest 1914.
Földrajzi Közlemények 1914. évf. Budapest 1914.
Természett. Közlöny és Pótfüzetek 1914. Budapest 1914.
Zeitschrift des deutschen u. österr. Alpenvereines 1914. Wien 1914.
Mittheilungen des d.-ö. Alpenvereines 1914. Wien 1914.

Hirschmann Nándor, liceumi igazgatótól:
Orsz. Tanáregyesületi Közlöny XLVII. évf. Budapest 1914.
Pozsony sz. kir. város víz- és világítási művei 1912. évi jelentései és zárószámadásai; u. a. 1913. Pozsony, 1912—3.
Statisztika a Pozsony város területén 1913-ban engedélyezett építkezésekről. Pozsony 1914.

Wolff Gerő dr.-tól:

Wolff Gerő dr. A kereskedelmi tudományok tanítása az egyetemen.
Pozsony 1915.

Kemény Lajos vár. főszámvevőtől:

Kemény Lajos, Hefele Menyhért. Életrajzi adatok. Pozsony 1915.

Szelényi Ödön dr. theol. akad. tanártól:

Szelényi Ödön dr., Genersich János. Lőcse 1914.

Márton Jenő tanártól:

Egyetemes Philol. Közlöny 1914. Budapest 1914.
Leval André, Une poesie française en l'honneur de François Rákóczy.
Budapest 1914.
Leval André: Supplément à la bibliographie française de Kont.
Budapest 1914.

Folyóiratok.

a) Hazai folyóiratok:

Evangelikus Őrálló.	Történeti Szemle.
Evangelikus Lap.	Századok.
Evangelikus Egyházi Élet.	Történelmi Életrajzok.
Ósvény.	Magyar Paedagógia.
Protestáns Szemle.	Athenaeum.
Harangszó.	Magyar Könyvszemle.
Theologiai Szaklap.	Természettudományi Közlöny.
Evangelische Glocken (ingyen)	Botanikai Lapok.
Budapesti Szemle.	Allattani Lapok.
Magyar Figyelő.	Chémiai Folyóirat.

Nyugat.	Ungarische Rundschau.
Irodalomtörténeti Közlemények.	Tornaügy.
Irodalomtörténet.	Herkules (a VKM.-től).
Magyar Nyelvőr.	Jó Egészség (a VKM.-től).
Magyar Nyelv.	Néptanítók Lapja a (VKM.-től).
Nyelvtudomány.	Országos Paed. Múzeum Értesítője.
Nyelvtud. Közlemények.	Vasárnapi Könyv (ingyen).
Archaeologiai Értesítő.	

b) Külföldi folyóiratok:

Zeitschrift für den evang. Religionsunterricht.
 Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien.
 Literarisches Zentralblatt.
 Zeitschrift für den mathematischen Unterricht.
 Zeitschrift für den physik. und chem. Unterricht.
 Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik.
 Zeitschrift für pädagogische Psychologie.
 Lehrproben und Lehrgänge.

A kiadott könyvek száma 256 mű 330 kötetben. A könyvtárt használta 190 személy.

Könyvtáros: Márton Jenő, tanár. Segédek: Baranyay Dezső, Beniczky Ferenc, Szurmay Antal VII. o. t. Az értékesítésre szánt kettős példányok rendezésében segítettek: Protmann Oszkár, Trancsik Pál, Wildmoser Lajos III. o. t.

4. **Liceumi ifjusági könyvtár.** Ebben a könyvtárban van 1440 mű 1590 kötetben. Az idén nem gyarapodott.

A könyvtár őre: Pfeifer János dr, liceumi tanár. Segédek: Lehotzky Attila, Mocsáry István és Uradnicsek Dusan IV. o. liceumi tanulók. A kivett művek száma 1412.

5. **Az ifjusági önképzőkör** magyar könyvtára, melyben 4240 kötet van, az 1914—15. évben a következő művekkel szaporodott:

a) Vétel útján:

Ambrus Zoltán:	Vezető elmék.
„	Régi és új világ.
Apor-Nagy:	Hogyan készül?
Árkosi Ferenc:	Guzsajásban.
Babits Mihály:	Levelek Iris koszorújából.
Bársony István:	Este.
Bajza József művei. I. k.	
Biró Lajos:	A Serpolette.
„	A ciklámen.
„	A szentlélek lovagja.

- Benrimo-Hazelton: A sárga kabát.
 Brandes: Korok, emberek, irások.
 Budapesti Szemle: 1914. 4 k.
 Byron: Childe Harold zarándokútja.
 Chantepierre: Az utas.
 Conan Doyle: Eltűnt világ.
 Cholnoky Jenő: A jégvilág.
 Csige Varga A.: Japán és a japánok.
 Dell E. M.: A sas útja.
 Dánielné Lengyel L.: Edith.
 Déakos költők (Rajnis, Baróti, Révai).
 Danrit kapitány: A tenger rabjai.
 E. O. Grew: A modern geológia.
 Elinor Glyn: A szfinx.
 Fényes László: A szerb harcterről.
 Földes J.: A vörös szegfű.
 Gombos F. A. — Freisingi Otto: I. Frigyes császár tettei.
 Gönczi F.: Muraköz es nepe.
 " " A zalamegyei vendek.
 " " Göcsej.
 Gáramszeghy Sándor: Matyó lakodalom.
 Gárdonyi G.: A bor.
 Gábor J.: Vándordiák évkönyv.
 Grazia Deledda: A mi urunk.
 Fővárosi színházak műsora. 3 k.
 Haggard R.: Ő.
 Henry George: Haladás és szegénység.
 Haáz-Waldemann: Hajrá, utána.
 Heinrich G.: Faust.
 Heltai J.: A tündérlaki lányok.
 Hegedüs Gy.: Komédia.
 Jókai Mór: Forradalom alatt írt művek.
 " " Börtön virága. Ahol a pénz nem isten.
 " " Félistenek bolondságai. Sirkőalbum.
 Kemény Zs.: Hátrahagyott munkái.
 Kultura és tudomány. 3 k.
 Kincses Kalendárium 1915-re.
 Krúdy Gyula: Puder.
 Kreybig Rudolf: A cserkészlet kézikönyve.
 Kövály Gyula: Zenebona.
 Kisbán M.: A haldokló oroszlán.
 Lassale: Alkotmány, socializmus, demokrácia.
 Linnankoski I.: Dal a tűzpiros virágról.
 Lampérth G.: A glóriás Rákóczi.
 Magyar Könyvtár 11 füzet.
 Modern Könyvtár 13 füzet.
 Maupassant: Horla.
 Mereskovski D.: Leonardo da Vinci. 2 k.

Mikszáth K.:	Hátrahagyott munkái. I. k.
Mikszáth-Almanach 1915-re.	
Magyar drámai emlékek Bessenyeiig. (Alszegey Zs.)	
Móricz Zs.:	Kerek Ferkó.
Nadányi Z.:	Új versei.
Olcsó Könyvtár 8 füzet.	
Onoto Watanna:	A japán csalogány.
Pekár Gy.:	A kölcsönkért kastély.
Prácsér A.:	Quintilianus szónoklattana. I. k.
Schmittelyné Feer Eliz.:	Asszonyok.
Seress L.:	Napoleon. 4. k.
Szigeti József drámái.	
Szinnyei József:	Magyar írók élete és munkái. XIV. k.
Szini Gy.:	Profán szerelem.
Szép Ernő:	Az egyszeri királyfi.
Szomaházy I.:	Prof. Villányi.
Szakál Géza:	A gyakorlati fényképezés.
Tevan-Könyvtár 3 füzet.	
Thomas Mann:	Királyi fenség.
Tompa Mihály művei.	
Wagner R.:	Művészet és forradalom.
Werrer E.:	Szt Mihály.
Wildenbruch:	A boszorkány dala.
Zempléni A.:	Turáni dalok.
Zrinyi M. gróf művei. I. k.	

Könyvtáros: Dr. Jeszenszky István lic. tanár; könyvtárosok: Mihalovics Ernő főkönyvtáros, Baranyay Dezső, Anker Sándor, Puskás Jenő, Zimmermann Mátyás VII. o. t., Dömök Béla, Imhof Ernő, Okályi Ákos, Neumayer Pál, Wurm Lajos VI. o. t. A nyomtatott könyvjegyzék ára 60 f.

6. Az önképzőköri német könyvtár a következő művekkel gyarapodott:

Ganghofer: Eiserne Zither. Illustrierte Kriegs-Chronik des Daheim. Illustrierte Geschichte des Weltkrieges. Frenssen. Bismarck. Heinemann: Dichtung der Griechen. Scheffel: Werke. 2 kötet. Westermanns Monatshefte. Kolbenhayer: Amor dei. Wolzogen: Kukuksei. Ernst: Reiter auf dem Regenbogen. Cooper: Freibeuter. Otto Ernst: St. Yoriks Glockenspiel. Brüll: Jahr des Irrtums. Steegmann: Schäfer. Droschke Nr. 14. Storm: Ges. Werke. A könyvtár öre: Hamvas József tanár.

7. A tót és szerb könyvtárban van:

I. Orosz irodalom	... ..	45 mű	105 füzet
II. Lengyel irodalom	... ..	68 „	110 „
III. Cseh-tót irodalom	... ..	658 „	1039 „

IV. Szerb, horvát, szlovén irodalom	356 „	616 füzet
V. Magyar, német, francia, latin, görög irodalom	— „	236 „
Összesen	1127 mű	2106 füzet.

B) Egyéb gyűjtemények.

1. **A természettani szertárban** van: Az anyag általános szerkezetére vonatkozó és mérő készülék: 67; mechanika: 49; hydromechanika: 41; aëromechanika: 65; hullámmozgás: 3; akusztika: 41; optika: 142; kalorika: 65; mágnesség: 33; sztatikai elektromosság: 73; dinamikai elektromosság: 122; chemia: 51; kozmografia: 17; képek: 65; állványok, szerszámok, bútorok és vegyesek: 62; összesen 896.

A természettani szertár ez évben nem gyarapodott.

Óre: Ulreich Ede tanár.

2. **A természettajzi múzeumban** van: 90 különféle általános állattani készítmény, 79 kitömött emlősfaj, 233 kitömött madár, 100 madárfaj tojása, 43 faj csúszó-mászó és két-léletű, 42 hal, 7 lábassejű, 287 csigaház és kagylóhéj, 9 tunikata és molluszkoidea, 18 fiók (skatulya) rovargyűjtemény (összesen 995 faj), 80 faj soklábú, pók, rákfélé és féreg, 49 tüskebőrű és tömlős állat, 51 csomag (összesen 2657 faj) szárított növény, 130 faj gomba, mag, termés, toboz, 2 fagyűjtemény (46 honi, 29 ausztráliai faj), 22 virágminta és 86 gombaminta papiros-pépből, 1970 drb ásván, 67 közet. 205 drb a geológiai gyűjteményben, 185 kövület, 17 kohótermény, 1 doboz utánozott drágakő (24 drb), 20 kristályminta üvegből, 221 papirosból, 10 mappa mikroszkópi készítmény (178 drb), 171 falitábla-kép, 276 kémiai anyag, 135 egyéb tanszer, eszköz és számszám.

A természettajzi múzeum szaporodott ez évben a következőkkel:

a) Ajándék útján: Hofmann Frigyes II. B.) oszt. tanuló egy tengeri csillag; Weisz Jenő VI. o. t. egy drb ásvány (Elbaszigeti vasfény); Laicha Gyula I. o. t. egy őzaganacs.

b) Vétel útján: ez évben nem szaporodott.

Óre: Szép Rezső tanár.

3. **Történelmi és földrajzi gyűjtemény.** Vétel útján gyarapodott: I. Ferenc József és II. Vilmos féldomborművű képével.

A földrajzi képes levelezőlap gyűjtemény számára ajándékoztak: Az I. osztályból: Csizsinszky Kornél 29, Frisch József 9, Glaser Jenő 2, Hajnóczy Aladár 189, Kaiser Tibor 7, Kiss Endre 7, Klein Jakab 7, Krajcsirovits Ferenc 79, Lapota Pál 10, Leitersdorf György 16, Lehner Gusztáv 35, Mozart György 5, Schnitta József 1, Szlany Sándor 2 és Szőnyi Tibor 29; a II. A.)

osztályból: Dobisz Béla 32, Gewissler Aladár 23, Izákovits Kornél 22, Kurtz Ernő 67, Rexa Sándor 1, Schwarz Ármin 19, Schwarz Ernő 21, Szabó László 50, Zarka Dénes 3 és Wanák Nándor 10; a II. B.) osztályból: Ambró Gyula 28, Ehrenreich Sándor 3, Farkas Jenő 20, Freistadt Ottó 15, Lázár Jenő 23, Lehner Géza 66, Mittelmann Jenő 30, Stefanovics Vladimír 19, Turnovszky Ottó 50, Vaik Béla 33, Vohmann Gyula 4, Vörös Imre 12, Waldmann Jenő 18 és Weidinger Ernő 4; a III. osztályból: Fürst László 3 drb levelezőlapot.

Óre: Schrödl József tanár.

4. **Éremgyűjtemény.** Ajándék útján: Márton Jenő tanár úr egy drb bulgár nikelpénz. Kunsthistorische Sammlungen des A. H. Kaiserhauses: az alsóausztriai Feldsbergből és a morvaországi Rakwitz-ből származó 22 drb ezüst brakteát.

Óre: Schrödl József tanár.

5. **Régiséggyűjtemény.** A liceumi igazgatóság és özv. Mayer Ernőné úrnő szivességéből 3 drb vasgyűrű „Pro patria 1914” felirattal. Hamvas Béla, egyetemi hallgató: egy szerb komitáciskés. Plesch Mátyás úr Főrév: Orosz fogoly által díszesen faragott feliratos kemény fabot. Schuster Mátyás úr, Pozsony: Orosz fogoly által faragott kettős-kereszt tölgyfából.

Óre: Schrödl József tanár.

6. **Kéziratgyűjtemény.** Lic. Schmidt Károly Jenő pozsonyvárosi esperes 1915. évi július 5-én tartott egyházközségi közgyűlési megnyitóbeszéde Schmidt Károly, liceumunk tanítványának az északi harctéren hősi halált szenvedett tűzérzászlós eredeti kéziratában.

Óre: Schrödl József tanár.

7. **Mértani és szabadkézi rajzszerár.** Ez évben nem gyarapodott.

Óre: Schwalm Nándor tanár.

8. **Filológiai múzeum.** A filológiai múzeum ez évben lemondott rendes évi átalányáról.

Ajándékok: Dr. Dobrovits Mátyás kir. tan., felügyelő úrtól: Luther domborműves képe papírmáséból fakeretben, Kossuth Lajos képe, krétarajz Fellner Károlytól, üveg alatt fakeretben.

Az arcképgyűjtemény a következő képekkel szaporodott:

Egyházi és iskolai előjárók, jötevők

- 134. Soós Jenő, építész, a gazd. vál. volt alelnöke, aj. özvegye.
- 135. Nusz-Ölberg... az Önképzőkör jötevője, aj. Lehner K. úr.
- 136. Bode Ferenc, az árvaház jötevője, aj. özv. Eckardtné.
- 137. Bode Ferencné, Brunner Emília, az árvaház jötevője, aj. özv. Eckardtné.
- 138. Artbauer Mátyás, ösztöndíjalapító, reprod. Kozics.

A szíves adományozóknak és Adamis Károly kedves kartársunknak, aki a gyűjtés munkájában fáradhatatlanul támogatott, hálás köszönet! A gyűjtést folytatjuk és egyházunk és iskolánk barátainak szíves jóindulatába ajánljuk.

Öre: Márton Jenő tanár.

VIII. Jótékonyság.

1. A liceumi internátus.

1. Főprefektus: Holch Ottó, liceumi tanár.
2. Alprefektusok: Hamvas József, liceumi tanár és Theil János, lic. gyakorló tanár.
3. Eforus: Dr. Pfeifer János, liceumi tanár.
4. Orvos: Dr. Limbacher Rezső.
5. Gazdasági bizottság:
Elnök: Wicklein Nándor.
Bizottsági tagok: Hirschmann Kristóf, Holch Ottó, Dr. Pfeifer János, Maier Károly, Wowy Károly.
6. Felügyelő hölgybizottság:
Elnök: Forray Istvánné.
Alelnök: Holch Ottóné.
Jegyző: Trsztýénszky Jolán.
Bizottsági tagok: Albert Józsefné, Albrecht Kornélné, Andrassy Aurélné, Dr. Dobrovits Mátyásné, Dombi Miklósne, Fabinyi Gusztávné, Freuszmuth Frigyesné, Geduly Jenka, Günther Vilma, Harmath Ilka, Dr. Hauer Ernőné, Herdlicska Adolfné, Hirschmann Nándorné, Hubert E. Jánosné, Hubert Ella, Kovács Sándorné, Kraft Gusztávné, Láng Sándorné, Dr. Losonczy Lajosné, Markusovszky Sámuelné, Mayer Ernőné, Okályi Adolfné, Ottokár Ottóné, J. Péterffy Zoltánné, Petőcz Gáborné, özv. Schleifer Árminné, Silbersdorff Nándorné, Sperl Gizella, Szandtner Pálné, özv. Szauber Lajosné, Dr. Szelényi Oszkárné, Dr. Szelényi Ödönné, Szép Rezsőné, Dr. Trsztýénszky Ferencné, Wendler Gusztávné, Wicklein Jetti, Wicklein Nándorné.
7. Cselédség: Kapus, pedellus, ruhatárosnő, szakácsné, 3 konyhalány.

Az internátusba való felvétel.

A felvételért való folyamodások alkalmával sokan azért utasítottak vissza, mert nem vették figyelembe a „Tájékoztató”-ban hangsúlyozott elvet, hogy kedvezményes helyre csak a liceum régebb tanítványai vétetnek fel, újonnan belépők pedig csak a III. fokozatba való felvételre tarthatnak számot. Amikor azután újlag szabályszerűen folyamodtak, már minden hely be volt töltve.

A kedvezményes helyek betöltésénél arra tekintünk, hogy első sorban ág. hitv. evangélikusokat veszünk fel, azután pedig már csak azért is, mivel a pályázók száma nagy és mert a kedvezmény természeté is úgy hozza magával, szorgalom és jó magaviseletre tekintünk s nem akarunk a jobbák kárára oly tanulókat kedvezményben részesíteni, akik, a mint azt az évközben előfordult intések mutatták, nem fejtettek ki elég szorgalmat és nem voltak elég jó magaviseletűek, s csak nagy nehézséggel bírnak az év végén megfelelni.

Ismételve utalnunk kell arra is, hogy a mi intézetünk házi rendje csak teljesen egészséges szervezetű fiúkra számít, szervileg hibás, beteges vagy gyenge elméjűeknek nem való.

Az internátusba való beiratások kezdődnek szeptember 1-én s tartanak addig, amíg a liceumban. Minden tanulóval előbb a liceumba kell beiratni. Az internátusba való felvételt orvosi vizsgálat előzi meg.

Mihez tartás végett közöljük a különnyomatban is kapható „Tájékoztató“-ból az alábbi részleteket:

Az internátusba kifogástalan erkölcsű, szerény és engedelmes liceumi tanulók vétetnek fel. Felvételök felett a liceumi tanári kar határoz. A felveendő tanulók maximális száma 122 lehet, kik a következő három fizetési fokozat szerint vétetnek fel:

I. Az első fizetési fokozat: 350 korona évenként. E fokozatba oly ágost. hitv. evang. és ref. vallású liceumi tanulók vétetnek fel, akik eddig convictusi jótéteményt élvezhettek a mennyiben a tudományokban jeles vagy jó előmenetelt és kifogástalan magaviseletet tanusítottak. Szeniorok 250 koronát fizetnek.

II. A második fokozat: 550 korona évenként. E fokozatba szegénysorsú, jó magaviseletű ágost. hitv. evang. és ref. tanulók pályázhatnak a felvételre.

III. A harmadik fokozat: 850 korona évenként. E fokozatba ha nincs kellő számú ágost. hitv. evang. és ref. vallású jelentkező, felvehetőek más vallású, jó magaviseletű tanulók is, ha különben a házi rendnek és fegyelmi szabályoknak, melyeknél azonban az ő vallásuk külön tekintetbe vételét nem kívánhatják, magukat alávetik.

A fokozat szerint megállapított ellátási díjat évnegyedes részletekben előre az eforusnak kell fizetni; ezenkívül személyi kiadások fedezésére 60 koronát a főprefektusnak. A főprefektus a kiadásokról félévenként küldi az elszámolást.

A felvétel mindig egy teljes iskolai évre szól. A szülők vagy gyámok gyermeküket vagy gyámoltjaikat bármikor önként is kivehetik az intézetből, de azon félévre, amelybe a kilépés esik, kötelesek minden díjat megfizetni.

Kedvezményes helyet élvező tanuló kellő haladás nélkül vagy rossz magaviselet miatt évközben is elvesztheti helyét, illetve alsóból magasabb díjfokozatba tehető át a tanári kar és iskolai tanácsnak esetről esetre hozandó határozata alapján.

E határozatról a szülő vagy gyám értesítetik s fiát vagy gyámoltját az internátusból ki is veheti, ha a magasabb díjat sokalja, de az arra az évnegyedre szóló járulékot köteles megfizetni.

Az évközben megüresedett kedvezményes helyekre azonnal pályázhatnak és felvehetők az arra érdemes tanulók.

A tanítással járó díjakat, mint tandíjat, melléktárgyak tanulása után járó díjakat továbbá a szükséges taneszközök beszerzésével járó kiadásokat a szülők vagy gyámok külön tartoznak viselni.

A zenében való gyakorlásra rendelkezésre áll a bennlakóknak két zongora és egy cimbalom.

Az internátusba felvételért folyamodó kérvényeket a liceum igazgatójához kell benyújtani s pedig a megelőző tanév befejezte után lehetőleg még június havában. Később érkező folyamodványokat a tanári kar az augusztus hó végén tartandó értekezleten tárgyal s csak úgy vehet tekintetbe, ha még nincs minden hely betöltve.

Mivel legtöbb esetben a középiskolai tanulók bizonyítványaikat június vége előtt nem kaphatják ki, a felvételért pedig korábban kell folyamodni; addig is míg a bizonyítványt beküldhetik, a félévi értesítőt kell a folyamodványhoz csatolni.

A folyamodáshoz a lefolyt iskolai évről szóló bizonyítvány, egészségi bizonyítvány és kedvezményes hely elnyerésére ezenkívül hatóságilag kiállított szegénységi bizonyítvány melléklendő. Megjegyzendő, hogy az első és második fizetési fokozatba csak a liceum régibb tanítványai vétetnek fel, újonnan belépő tanulók csak a III-ik fokozatba való felvételre tarthatnak számot.

A tanuló felvételéről a szülők vagy gyámok értesítést kapnak, melyhez egy kötelezvény van csatolva, melyet a szülő, illetőleg a gyám szabályszerűen aláírni és legkésőbb 8 nap alatt az internátus főprefektusához visszajuttatni tartozik, a felvétel elfogadásának igazolásául és biztosításául.

Az internátusba felvett tanuló belépésekor a következő (minimális) felszerelést tartozik magával hozni:

I. Ágynemű: 3 lepedő, 1 vánkos, 3 vánkoshéj, 1 paplan, 1 pokróc, 2 paplanlepedő. A levarott szalmazsákot és szalmakékvánkost az intézet adja.

II. Felsőruha: 1 felöltő, 2 rendbeli öltözet, 3 pár cipő, 1 pár papucs.

III. Fehérnemű: 6 nappali-, 3 hálóing, 6 alsó nadrág, 6 pár harisnya, 12 zsebkendő, 3 törülköző.

IV. Kézi tükör vagy tükrös szekrény, 1 fésű, 1 hajkefe, 1 fogkefe, 1 kézmosókefe, 1 szappantartó és 1 ruhakefe.

Mindezen tárgyakat a tanuló teljesen kiírt nevével vagy ruhatári számával kell megjelölni.

Az összes ruha- és ágyneműt a tanuló az év elején lehetőleg szülője, vagy kísérlője jelenlétében, pontos és részletes jegyzék mellett a ruhatárosnőnek adja át. A ruhatárosnő az átvételről elismervényt ad, a mit jól meg kell őrizni, mert az év végén ennek alapján történik a visszaadás.

Kisebb javításokat a fehérneműekben az internátus díjtalanul végeztet a ruhatárosnővel. Nagyobb munkáért és felsőruha-javításért külön díj jár.

Ruhabeszerezést a főprefektus csak a szülők különös megbízásából eszközöl.

Ha valamely ruhadarab a tanuló kezén vész el, ezt a ruhatárosnőnek be kell jelenteni, hogy a ruhatári naplóba bevezethesse.

Minden bennlakó külön íróasztalt és széket kap a dolgozószobában, külön ágyat, ruhafogast és éjjeli szekrényt a hálóteremben. Ezen bútorok tisztán és épségben tartásáért ő felelős; a rongálás a kár megtérítésén kívül esetleg fegyelmi büntetést is vonhat maga után.

Az élelmezés a következő:

Reggelire minden tanuló egy csésze kávé, vagy az év elején kifejezett kívánsága szerint tejet és egy darab süteményt kap és egyuttal a tízórai kenyeret is. Ebédre húsleves és főzeléket pecsenyével, vagy marhahúst körítve és tésztát kapnak, ünnepnapokon pedig pecsenyét is. Ozsonna: kávé. Vacsora: egy fogás s pedig felváltva főzelék kolbásszal, pörkölt, gulyás vagy hideg felvágott.

Az internátusnak rendes orvosa van, ki az intézet növénydekeit naponként reggel meglátogatja. A betegek számára két szoba van berendezve és egy ápolónő végzi a szükséges teendőket. Az internátus csak könnyebb jellegű betegségek esetén gondoskodik ingyen gyógykezelésről. Súlyos betegek az evang. kórházban gyógykezeltetnek ingyen, fertőző betegek az állami kórházba szállíthatnak és hozzátartozóik költségére gyógykezeltetnek.

A közegészség és tisztaság előmozdítására van az intézetnek külön gőzfűtéssel berendezett fürdőhelyisége, amely áll egy két kádas fürdőszobából, egy tükörfürdőből, oly nagy medencével, hogy abban egyszerre 10 tanuló fürödhetik és zuhany készülékkel; e mellett külön öltöző szoba.

Minden bennlakóra havonként legalább egyszer kerül a fürdés sora.

A bennlakóknak szóló pénz- és csomagküldemények a főprefektus kezén mennek keresztül. A bennlakó a csomagot a főprefektus jelenlétében bontja fel. Kérjük a szülőket, hogy a pénzküldeményekhez 6 fillér póstadíjat is küldjenek.

Élelmi szereket a bennlakók részére csak kivételes alkalmakkor lehet küldeni; szeszes italokat, dohányt vagy szivart egyáltalában nem szabad küldeni.

Ékszereket a bennlakó az internátusba ne hozzon magával.

A felvett tanulók kötelesek mindenben az internátusi szabályok szerint eljárni, melyeket mindenki nyomtatásban kap meg. Azon tanulók, kik rossz magaviseletet és folytonos szorgalomhiányt tanúsítanak, az internátusból kizáratnak.

Szükségesnek tartjuk a t. szülők figyelmét felhívni arra, hogy növendékeink a személyi kiadásokra befizetett összeg terhére heti ill. havizsebpénzt kapnak. I.—IV. évesek heti 20 fillért. V.—VIII. évesek havi 2 K-t; ez az összeg a szülők óhajára felemelhető az alsó éveseknél maximum 50 f.-re, felső éveseknél havi 6 K-ra. Kérjük ezért a szülőket, hogy se zsebpénzt se más célra pénzt növendékeinknek ne küldjenek, mert ez egyenesen ártalmas. Minden szükséges kiadás a személyi kiadásokra befizetett összegből fedeztetik.

Végre még egyre figyelmeztetjük a n. t. szülőket illetve gyámokat. A személyi kiadásokról szóló számlákat az iskolai év végén osztjuk ki. Kérjük, hogy a számtételek ellen felmerülhető észrevételeiket legkésőbb július hó végéig sziveskedjenek a főprefektussal közölni, mert később érkező felszólalásokat figyelembe nem vehetünk.

Az internátus 1914/15-ik isk. év történetéből közöljük röviden a következőket:

A felvételek a rendes időben megtörténtek ugyan, de sajnos az intézet megnyitására ezen évben nem került a sor. A mozgósítás alkalmával augusztus 1-től kezdve az internátus tiszti szállás lett. Augusztus 20-án pedig katonai kórház céljaira foglalták le a liceummal és több más iskolával együtt. Van 28 tiszti és 115 legénységi betegágy, azonkívül 50 hely ápoló személyzetnek. Az internátust eredeti rendeltetésére való tekintetből elejétől fogva sebesültek elhelyezésére fordította a katonai egészségügyi hatóság, hogy ez által kevésbé legyen a fertőzésnek kitéve. Alapos reményünk van arra, hogy az intézet július hónapra visszaadatik rendeltetésének. Gyökeres fertőtlenítés és tisztogatásra tehát két hónapi időnk marad.

Tekintettel a folyton növekedő drágaságra az internátus egyes fokozatainak díjait, legalább a drágaság tartamára emelni kellett.

Az új díjak a következők:

I. fokozat:	...	...	...	...	350 K
II. „	...	...	...	...	550 „
III. „	...	...	...	...	850 „
Seniorok:	...	...	...	...	250 „

Az egyházközség fenntartja magának azt a jogot, hogy a megállapított díjakat szükség esetében évközben is még fel-emelhesse.

Holch Ottó,
főprefektus.

2. Alumneum.

Az 1914/15. iskolai évben a következő liceumi tanulók és theologiai hallgatók jártak be étkezni az alumneumba:

A) Liceumi tanulók:

a) ingyen ebédre:

1. Hucskó János II. b)	19. Ravasz Árpád VI.
2. Gálik István III.	20. Szlancsik István VI.
3. Kocsicki Lajos III.	21. Weisz Mátyás VI.
4. Pataky Ernő III.	22. Zatkalik Pál VI.
5. Szántó István III.	23. Gindl Károly VII.
6. Trancsik Pál III.	24. Horváth János VII.
7. Bartos Pál IV.	25. Kocsvara István VII.
8. Breyer Gyula IV.	26. Kolényi Tibor VII. I. félév.
9. Lehotzky Attila IV.	27. Mihalovics Ernő VII.
10. Uradnicsek Dusán IV.	28. Puskás Jenő VII.
11. Mihalovics Géza V.	29. Simonovics János VII.
12. Szombath Zsigmond V.	30. Vályi Miklós VII.
13. Zima István V.	31. Brenner Ede VIII.
14. Dérer László VI.	32. Dérer János VIII.
15. Gaál Andor VI.	33. Kalamen Pál VIII.
16. Görík Braniszláv VI.	34. Krahulecz Aladár VIII.
17. Nádházy Béla VI.	35. Müller Béla VIII.
18. Prikkel Andor VI.	

b) havi 750 koronás ebédre:

1. Mendöl Béla II. a)	11. Stúr Pál IV. I. félév.
2. Mihalovics László II. a)	12. Szinak Márton IV.
3. Szabó László II. a)	13. Görík Igor V.
4. Losterfer István III. 8 hó.	14. Jankó Dénes V.
5. Szlamka Pál III.	15. Droba Dániel VI.
6. Zlocha Tivadar III.	16. Lázár Vilmos VI.
7. Adamkovics Pál IV. I. félév.	17. Kachelmann Kurt VII.
8. Bőjthe Sándor IV. I. félév.	18. Grynaeusz László VIII. 10 hó.
9. Dávid Gyula IV.	19. Pavella Győző VIII. 10 hó.
10. Gyalókey Dezső IV.	20. Zimmermann Dezső VIII. 8 hó.

c) havi 15 koronás ebédre:

1. Szlancsik Ferenc I.	4. Stúr Pál IV. II. félév.
2. Schulze Ottó II. b)	5. Zettl Béla IV.
3. Braxatorisz Lajos IV.	6. Ruttkay Endre VII. 4 hó.

d) havi 18 koronás ebédre:

1. Kozák József I. I. félév	12. Dedinszky Dezső V.
2. Kutzky István I.	13. László József V. 6 hó.
3. Pataky László I.	14. Stefánik Szvetozár V.
4. Jamriska Tibor II. a)	15. Raith László VI.
5. Rexa Sándor II. a)	16. Jezsó Dusán VI.
6. Wagner Károly II. a)	17. Kachelmann Kunó VII.
7. Kontsek Endre III.	18. Löschnigg Leó VII. 5 hó.
8. Adamkovics Pál IV. II. félév.	19. Pataky Béla VII.
9. Bőjthe Sándor IV. II. félév.	20. Thuróczy László VII. 1 hó.
10. Ondrejicska Pál IV.	21. Mikulik Pál VIII.
11. Prikkel Károly IV.	

e) vacsorára:

1. Kutzky István I.	20. Stúr Pál IV.
2. Szlancsik Ferenc I.	21. Dedinszky Dezső V.
3. Jamriska Tibor II. a) 4 hó.	22. Jankó Dénes V.
4. Mendöl Béla II. a)	23. Mihalovics Géza V.
5. Mihalovics László II. a)	24. Stefánik Szvetozár V.
6. Rexa Sándor II. a)	25. Szombath Zsigmond V.
7. Szabó László II. a)	26. Droba Dániel VI. I. félév.
8. Wagner Károly II. a)	27. Gaál Andor VI.
9. Kontsek Endre III. I. félév.	28. Nádházy Béla VI. I. félév.
10. Losterfer István III. 8 hó.	29. Raith László VI. I. félév.
11. Szántó István III.	30. Szlancsik István VI.
12. Szlamka Pál III. I. félév.	31. Kachelmann Kunó VII.
13. Zlocha Tivadar III.	32. Kachelmann Kurt VII.
14. Adamkovics Pál IV. I. félév.	33. Löschnigg Leó VII. 5 hó.
15. Braxatorisz Lajos IV.	34. Mihalovics Ernő VII.
16. Dávid Gyula IV. I. félév.	35. Puskás Jenő VII. 4 hó.
17. Gyalókey Dezső IV.	36. Vályi Miklós VII. I. félév.
18. Lehotzky Attila IV.	37. Grynaeusz László VIII.
19. Ondrejicska Pál IV. I. félév.	38. Müller Béla VIII. 8 hó.

B) Theologiai hallgatók:

a) ingyen ebédre:

1. Bodiczky Pál IV. I. félév.	10. Turóczy Zoltán IV.
2. Kachnics Béla IV.	11. Wagner György IV.
3. Korossy Dezső IV.	12. Adamovics Sándor III.
4. Magócs Károly IV.	13. Argay György III.
5. Pass László IV.	14. Bázlik Elemér III.
6. Reken János IV.	15. Botyánszky János III.
7. Scherlacher Sándor IV.	16. Czambel József III.
8. Solcz Andor IV.	17. Kretschko Gyula III.
9. Suchovszky Lajos IV.	18. Neczkár Lajos III.

19. Binder Lajos II. I. félév.	30. Pivarcsek Lajos II.
20. Csengődy Lajos II.	31. Rohacsek György II.
21. Dérer Gyula II.	32. Rohály Mihály II.
22. Dianovszky János II.	33. Sevela János II.
23. Fröhlich János II.	34. Szlancsik Pál II.
24. Gaudi László II.	35. Kiss Kálmán I.
25. Gossner Károly II.	36. Rapos Mihály I.
26. Molitorisz János II.	37. Sostarécz Ferenc I. II. félév.
27. Müller Keresztély II.	38. Schön Péter I. II. félév.
28. Ottmár Béla II.	39. Sztruhárik György I.
29. Péter Károly II.	

b) fizetések ebédre (havi 15 K):

1. Fáy Péter IV. 6 hó.	17. Kolényi Iván I. 7 hó.
2. Gázsó Pál IV. 7 hó.	18. Krahulecz Iván I. 7 hó.
3. Rauschenberger E. IV. 28 n.	19. Kurz Ottó I. 2 hó.
4. Reppert Frigyes IV.	20. Kvasz István I.
5. Szalontay Oszkár IV.	21. Laczják Mihály I.
6. Harman János III. 3 hó.	22. Leszeniczky János I.
7. Linder László III. II. félév.	23. Michalko János I.
8. Ponyiczky Pál III.	24. Schön Péter I. I. félév.
9. Hrivnyák János II. II. félév.	25. Stefánik Miloszláv I. 7 hó.
10. Müller András II. 3 hó.	26. Szeberényi Zoltán I.
11. Simkovic Benő II. 3 hó.	27. Szende Pál I.
12. Schmidt János II. 5 hó.	28. Sztolár Miklós I.
13. Szabó Pál II.	29. Sztorisz Károly I.
14. Bohland Frigyes I.	30. Waadt Mihály I. 2 hó.
15. Fadgyas Aladár I. II. félév.	31. Walent Márton I.
16. Fenyves Pál I.	32. Weisz György I. 3 hó.

c) fizetések ebédre (havi 18 K):

1. Jónás Lajos rendk.	3. Hrivnyak János II. 1 hó-ig.
2. Kolényi G. rendk. 7 hó-ig.	

d) vacsorára:

1. Magócs Károly IV. ingy.	7. Szeberényi Zoltán I. I. félév.
2. Rauschenberger E. IV. 28 n.	8. Szende Pál I.
3. Ponyiczky Pál IV. I. félév.	9. Sztruhárik György I. I. félév.
4. Bohland Frigyes I. I. félév.	10. Sztorisz Mihály I. 1 hó.
5. Laciák Mihály I. I. félév.	11. Weisz György I. 3 hó.
6. Rapos Mihály I. I. félév.	

Az élelmezés díja, mely 10 hónapra szól és két egyenlő részben előre fizetendő, a következő:

- az ebéd nagyobb díja 240 K,
- az ebéd kisebb díja 200 K,
- a vacsora díja 150 K.

A kisebb ebédíjat az ág. hitv. evang. lelkészek, tanárok és tanítók fiai, azonkívül a rendes theologiai hallgatók fizetik; a többiek a nagyobb díjat fizetik. Az egyházközség fenntartja magának a jogot, hogy ezeket a díjakat a szükséghez képest év közben is felemelhesse.

3. A supplicatio eredménye az 1914/15. iskolai évben.

1. Arad, Békés, Bihar, Csanád	136.50 K
2. Abauj-Torna, Árva, Sáros, Turóc	35.40 „
3. Bars, Komárom	20.44 „
4. Budapest	206.64 „
5. Bereg, Máramaros, Szabolcs, Szatmár, Ung, Ugocsa, Zemplén	51.78 „
6. Hont, Nyitra	164.76 „
7. Nógrád	108.48 „
8. Gömör, Kishont, Szepes	185.52 „
9. Pest-Pilis-Solt-Kiskún, Szolnok, Csongrád	259.92 „
10. Trencsén	62.28 „
11. Zólyom, Liptó	125.94 „
Összesen:	<u>1357.66 K</u>

Az alumneum szükségleteinek fedezésére adományoztak:

Kraft Gusztáv úr 25 kg. 0-ás lisztet.

özv. Tichy Gusztávné úrnő 1 láda narancsot.

A dunáninnyi egyházkerület	300 K — f
A pozsonyi I. takarékpénztár	200 K — f
A mosoni esperesség	154 K 60 f
Összesen:	<u>654 K 60 f</u>

Alumneumi és konviktusi alapok:

Alumneumi alap	145100 K — f
Jeszenszky-féle alumneumi alap	5000 K — f
Mossóczy-Institoris alumneumi alap	320 K — f
Jeszenszky konviktusi alap	13453 K 53 f
Szkaricza konviktusi alap	177700 K — f
Ez utóbbihoz tartozó ingatlan értéke	109083 K 58 f
Jeszenák-Szelezky alap	11600 K — f
Összesen:	<u>462257 K 11 f</u>

4. Ösztöndíjak, segélypénzek, jutalomdíjak és tandíj-mentesség.

1. A Balla Athanáz segélypénzben részesült:

1. Kosztics Milán III.	200 K	
2. Riederauer Szilárd I.	203 K	403 K — f

Átvitel: 403 K — f

	Áthozat:	403 K — f
2. A Bertina-Lehotzky segélypénzben részesültek:		
1. Balogh Ernő VII.	25 K	
2. Lehotzky Attila IV.	25 K	
3. Kocsicki Lajos III.	25 K	
4. Pataky Ernő III.	<u>25 K</u>	100 K — f
3. A Bubb János jutalomdíjat kapták:		
1. Kocsvara István VII.	80 K	
2. Okályi Ákos VI.	<u>80 K</u>	160 K — f
4. A Clementis István ösztöndíjban részesültek:		
1. Gőrik Igor V.	22 K	
2. Mihalovics Géza V.	22 K	
3. Szombath Zsigmond V.	<u>23 K 20</u>	67 K 20 f
5. A Fekete János ösztöndíjat kapta:		
1. Dérer János VIII.		200 K — f
6. A Gasele Ehrenreich ösztöndíjat kapta:		
1. Wurm Mihály II. a)		80 K — f
7. A Gero Károly jutalomdíjat kapta:		
1. Fiala Gusztáv IV.		3 K 36 f
8. A Gombocz Miklós ösztöndíjat kapta:		
1. Gőrik Iván VI.	28 K	
2. Ravasz Árpád VI.	<u>28 K</u>	56 K — f
9. A Hirschmann Nándor ösztöndíj kamatait kapta:		
1. Jeszenszky László IV.	20 K	
2. Schrödl József IV.	<u>20 K</u>	40 K — f
10. Az Institoris-Mossótzty Mihály segélypénzt kapták:		
1. Simonovics János VII.	32 K	
2. Dérer László VI.	24 K	
3. Szlancsik István VI.	24 K	
4. Zatkalik Pál VI.	24 K	
5. Závodni József V.	20 K	
6. Burghardt Vilmos IV.	<u>20 K</u>	144 K — f
11. A jövedéki bírság alapból a magy. kir. pénzügyminiszteriumtól ösztöndíjat kapott:		
1. Berta Béla I.	<u>200 K — f</u>	
	Átvitel:	1453 K 56 f

	Áthozat:	1453 K 56 f
12.	A Kapornaky Ferenc ösztöndíjat Pozsony szab. kir. város törvényhatóságának határozatából élvezi:	
	1. Kirsteuer Vilmos VIII.	80 K — f
13.	A Káldy Miklós ösztöndíjat kapták:	
	1. Brenner Ede VIII.	80 K
	2. Grynaeusz László VIII.	80 K
	3. Müller Béla VIII.	80 K
	<hr/>	240 K — f
14.	A dr. Králik Lajos jubileumi ösztöndíjat kapták:	
	1. Krahulecz Aladár VIII.	90 K
	2. Maróthy Jenő VIII.	90 K
	<hr/>	180 K — f
15.	A nemes Mozgay Antal és Mária ösztöndíjat kapta:	
	1. Beniczky Ferenc VII.	40 K
	2. Imhof Ernő VI.	40 K
	<hr/>	80 K — f
16.	A Munker Károly emlékére tett alapítvány kamatait kapta:	
	1. Bartos Pál IV.	44 K 80 f
17.	A Németh István kerületi ösztöndíjat a főtiszt. és mélt. püspök úr határozatából kapta:	
	1. Maróthy Jenő VIII.	84 K — f
18.	A Pozsonyi Tisztviselő Egyesület segélyző osztálya ösztöndíjban részesítette:	
	1. Szlany Emil VII.	50 K
	2. Dex Ferenc IV.	50 K
	3. Jeszenszky László IV.	50 K
	<hr/>	150 K — f
19.	A Royko A. S. akadémiai ösztöndíjban részesültek:	
	1. Bouquet Dezső III. orvost. hallgató	315 K
	2. Holch Lajos II. bölcs. hallgató	315 K
	3. Losonczy Zoltán III. bölcs. hallgató	315 K
	4. Nitschinger Pál III. theolog. hallgató	315 K
	<hr/>	1260 K — f
20.	A Rössler András ösztöndíjban részesültek:	
	1. Puskás Jenő VII.	37 K 20 f
	2. Weisz Mátyás VI.	30 K
	<hr/>	67 K 20 f
	Átvitel:	3639 K 56 f

	Át hozat:	3639 K 56 f
21. A Steltzer Dániel győri családi ösztöndíjat élvezi:		
1. Steltzer Andor VII.		80 K — f
22. A Thaly Kálmán jutalomdíjat kapta:		
1. Lacsni Pál VIII. (magyar történet)	100 K	
2. Baráth András VII. (magyar irodalom)	<u>100 K</u>	200 K — f
23. A gr. Teleky-Roth Johanna egyetemes ösztöndíjat kapták:		
1. Dérer János VIII.	65 K	
2. Müller Béla VIII.	65 K	
3. Beniczky Ferenc VII.	65 K	
4. Kocsvara István VII.	<u>65 K</u>	260 K — f
24. A Wrchovszky Alajos családi ösztöndíjban részesültek:		
1. Mikulik Pál VIII.	133 K 80	
2. Horváth Cyrill IV.	133 K	
3. Horváth Iván I.	<u>133 K</u>	399 K 80 f
25. A Zay Amália báróné akad. ösztöndíjat kapta:		
1. Pukánszky Béla I. bölcs. hallgató		120 K — f
26. A Hazslinszky Kálmán szabadv. rajzi jutalomdíjat kapta:		
1. Gaál Andor VI.		20 K — f
27. A Jurenák András VII. oszt. tanulók számára alapított matematikai pályadíjakat a tanári kar következő tanulóknak ítélte oda:		
1. díj Gillyén József VII.	36 K	
2. díj Beniczky Ferenc VII.	26 K	
3. díj Schlesinger Alfréd VII.	<u>18 K</u>	80 K — f
Baráth András VII. o. t. dolgozata dicséretben részesült és jutalmul kapta a Magyar Tud. Akadémia III. oszt.-nak Értesítőjét. (Math. Közlemények 1—5 füzet.)		
28. A Káldy Miklós 100—100 K-s önképzőköri pályadíjakat a Káldy-Bizottság következő tanulóknak ítélte oda: 1. Maróthy Jenő VIII. o. t.: „Forgácsok“ (Rajzok), 2. Kocs-		
	Átvitel:	4799 K 36 f

	Áthozat:	4799 K 36 f
	vara István VII. o. t.: „Széchenyi a Kelet Népe“ és 3. Brenner Ede VIII. o. t.: „Por vagy és porrá kell lenned“ című pályamunkáikkal	300 K — f
29.	A Michaelis Vilmos által hazafias iskolai ünnepeken kitűnt tanulók jutalmazására tett alapítvány kamatait a tanári kar Müller Béla VIII. o. t. ítélte oda	10 K — f
30.	A Péczely József pályadíjra ez iskolai évben a magyar irodalom köréből vett munkák pályáztak. A pályadíjat „A lírai fajok fejlődése a magyar irodalomban“ című munkájával Müller Béla VIII. o. t. nyerte el	50 K — f
31.	Az 1897-ben érettségivizsgálatot tett liceumi tanulók 200 K-ás alapítványának évi kamatját kapta:	
	1. Achberger Lipót I.	8 K — f
	<u>Összesen:</u>	<u>5167 K 36 f</u>

32. Az Eisert Károly Keresztély alapból jutalomkönyvet kaptak:

VIII. Dérer János	Binder Titusz
Lacsni Pál	Kardos Béla
VII. Beniczky Ferenc	II. a) Ferenczi Béla
Steltzer Andor	Mihálovics László
VI. Imhof Ernő	Wurm Mihály
Okályi Ákos	II. b) Hucskó János
V. Stefánik Szvetozár	Lehner Károly
Zima István	Scheffer József
IV. Jeszenszky László	I. Hirschmann György
Schrödl József	Magyar Zoltán
Velits Dezső	Szlancsik Ferenc
III. Bäumlér Ernő	

A jutalomkönyvet nyert tanulók megköszönve a kitüntetést, lemondtak a jutalomról és ennek értékét felajánlották a pozsonyi rokkant katonák otthonára.

33. A fenntartó egyházközség részéről a tandíjmentesség jótéteményében részesültek:

1. Hirschmann György I.	6. Szelényi Gusztáv I.
2. Holcsik György I.	7. Dobay István II. a)
3. Kraicsirovits Ferenc I.	8. Hornyánszky Aladár II. a)
4. Magyar Zoltán I.	9. Preysinger Lajos II. a)
5. Moravek Gyula I.	10. Wurm Mihály II. a)

11. Bodiczky Kálmán II. b)	29. Imhof Ernő VI.
12. Lehner Géza II. b)	30. Okályi Ákos VI.
13. Schulze Ottó II. b)	31. Ravasz Árpád VI.
14. Kardos Béla III.	32. Szlancsik István VI.
15. Stromp Jenő III.	33. Weisz Mátyás VI.
16. Achs Gusztáv IV.	34. Wurm Lajos VI.
17. Bartos Pál IV.	35. Zatkalik Pál VI.
18. Burghardt Vilmos IV.	36. Beniczky Ferenc VII.
19. Dex Ferenc IV.	37. Gindl Károly VII.
20. Fiala Gusztáv IV.	38. Kocsvara István VII.
21. Jeszenszky László IV.	39. Mihalovics Ernő VII.
22. Lehotzky Attila IV.	40. Puskás Jenő VII.
23. Schrödl József IV.	41. Steltzer Andor VII.
24. Szabó Aladár IV.	42. Krahulecz Aladár VIII.
25. Okályi Iván V.	43. Müller Béla VIII.
26. Zima István V.	44. Öller Mátyás VIII.
27. Dérer László VI.	45. Schrödl Mária m. t. VIII.
28. Görík Iván VI.	

5. Alapok és alapítványok.

A) A liceumi fenntartó egyházközség kezelésében:

A tanári milleniumi önségítő intézet. Alapította 1896-ban a liceumnak egy háládatos tanítványa.

A tan. mill. önségítő intézet tagja minden lic. rendes tanár, ki abba önként belép, s évi 12 korona tagdíjfizetésre kötelezi magát.

Az intézet vagyonállása 1915. január 1-én:

1. A Védcsölöp u. 59. sz. bérház, 2. Értékpapírok 25500 korona s a takarékpénztárban elhelyezett 15485'18 korona.

A tan. mill. önségítő intézetnek a lefolyt iskolai évben ajándékoztak: A pozsonyi I. takarékpénztár 100 koronát, a pozs. ág. hitv. ev. egyházközség pedig offertorium útján 50 korona 80 fillért.

A tan. mill. önségítő intézet vagyonának kezelője Kesztlér Tivadar egyh. pénztáros, a ház felügyelője pedig Pfeifer János dr. lic. tanár.

B) A liceum igazgatójának kezelése alatt következő alapok és alapítványok vannak:

1. Ifjúsági önképzőköri alapítvány: Alapították részint az intézet volt tanítványai tíz éves találkozásuk alkalmával tett adományaikkal, részint az intézet barátai, pártfogói oly célból, hogy idővel az alapítványi tőke kamataiból fedeztessenek az önképzőkör szükségletei és a tagok ne legyenek kényszerítve tagsági díjat fizetni. Tőkéje jelenleg 621 K 27 f a pozsonyi I. takarékpénztár 14334. sz. könyvecskéje szerint, 2 drb 500 K-s Pozsony sz. kir. városi kötvény (4959. és 4960. szám)

és 2 drb 1000 K-s 1914. évi 6%-os magyar járadékkölcson (zárolt) kötvény (202632—202633. szám.)

2. Liceumi dalegyesület alapja. Tőkéje a pozsonyi I. takarékpénztár 26663. sz. könyvecskéje szerint 487 K 71 f és 1 drb 1000 K-s 1914. évi 6%-os magyar járadékkölcson (zárolt) kötvény (202629. szám).

3. Liceumi zeneegyesület alapja. Tőkéje a pozsonyi ált. takarékpénztár részv.-társ. 19340. sz. könyvecskéje szerint 318 K 72 f és 1 drb 1000 K-s, valamint 5 drb 100 K-s 1914. évi 6% magyar járadékkölcson (zárolt) kötvény (230090; 734017—734021. szám).

4. Liceumi tanulók tartalékalapja. Tőkéje a pozsonyi ált. takarékpénztár részv.-társ. 29860. sz. könyvecskéje szerint 884 K 45 f.

5. Bél Mátyás ifjusági gyámegyesület alapja. Tőkéje a pozsonyi I. takarékpénztár 14489. sz. könyvecskéje szerint 657 K 07 f.

6. Liceumi gyorsírók körének alapja. Tőkéje a pozsonyi I. takarékpénztár 11145. számú könyvecskéje szerint 274 K 71 f és 5 drb 100 K-s 1914. évi 6% magyar járadékkölcson (zárolt) kötvény (682609—682613. szám).

7. Hirschmann Nándor ösztöndíj-alapítvány. Alapította Hirschmann igazgatónak hirmincéves tanári működésének emlékére egy magát megnevezni nem akaró tisztelője. Az alapítvány kamatait, mihelyt az alaptőke eléri az 1000 K-t, lelkészek, tanárok és tanítók érdemes fiaik kapják ösztöndíjül. Az alapítványhoz a folyó iskolai évben hozzájárult Moesz Miksa VII. o. t. 40 K-val és Kosztics Milán III. o. t. 100 K-val. Az alapítvány tőkéje jelenleg 154 K 72 f a pozsonyi I. takarékpénztár 15230. sz. betéti könyve szerint és 1 drb 1000 K-s, valamint 3 drb 100 K-s 1914. évi 6% magyar járadékkölcson (zárolt) kötvény (202631; 682606—682608). Ösztöndíj fejében kiosztatott 40 K.

8. Liceumi kirándulási alap a pozsonyi ált. takarékpénztár 28304. számú könyvecskéje szerint 127 K 82 f.

9. Tornapénz a pozsonyi ált. takarékpénztár 28897. számú könyvecskéje szerint 99 K 40 f.

IX. Ifjusági Egyesületek.

1. **Önsegélyző Intézet.** A jelen iskolai évben az Önsegélyző Intézetnek volt 411 rendes tagja, kik mind a tanuló ifjuság sorából kerültek ki. Az intézet ez évben egy alakuló, négy választmányi és egy zárógyűlést tartott. A választmányi gyűléseken az osztályok megválasztott tisztviselői az elnökségnek beszámoltak működésükről és ezen gyűlések intézték el a folya-

modók kérvényeit, a tanári testület előzetes meghallgatása után, az alapszabályok értelmében.

Tisztviselők. Elnök: Hirschmann Nándor, liceumi igazgató; alelnök: Jeszenszky István dr., liceumi tanár; jegyző: Dérer János, VIII. oszt. tan. Osztálypénztárosok; Jankó Béla VIII., Zimmermann Mátyás VII., Imhof Ernő VI., Wandler Ernő V., Scheffer Vilmos IV., Kocsicki Lajos III., Hucskó János II. b), Ferenczi Béla II. a) és Hirschmann György I. oszt. tanulók. Választmányi tagok: Dérer János, Kalamen Pál VIII., Beniczky Ferenc, Sporzon Gyula VII., Okályi Akos, Szlancsik István VI., Mihalovics Géza, Szombath Zsigmond V., Fiala Gusztáv, Velits Dezső IV., Protmann Oszkár, Szabó István III., Okályi Adolf, Vaik Béla, II. b), Drechsler Elemér, Mendől Béla II. a) és Laus László, Magyar Zoltán I. oszt. tanulók.

A) Az intézet alapító tagjai:

Biermann János hagyatéka	50	koronával
Egy szülő azon alkalomból, hogy 2-ik, 4-ik és 5-ik fia éretts. vizsg. tett à 50 K	150	„
Néhai Emeritzky Lajos liceumi tanár emlékére több volt liceumi tanuló által tett alapítvány	60	„
Fésűs György dr. jogakadémiai ig. úr	50	„
Fuchs Samu úr	50	„
Günther M. V. családja	50	„
Hüttl Ármin ev. segédlelkész úr két ízben à 50 K	100	„
Kéler Napoleon építész úr	50	„
Kollárik József dr. ügyvéd úr öt ízben à 50 K	250	„
Leporisz Dénes úr egy ízben à 60 K és öt ízben à 50 K	310	„
Munker Sándor úr	50	„
Porubszky Jenő kir. ítélő táblai tanácselnök úr és neje Abaffy Marietta	50	„
Pozsonyi I. takarékpénztár	100	„
Samarjay Emil dr. ügyvéd úr	100	„
Sziklai Ottó ügyvéd úr	50	„
Zongor János földbirtokos úr	400	„
Zorkóczy Samu lic. ig. úr	50	„
Zorkóczy Samu műszaki ig. úr, Budapest	200	„
Az 1883-ban éretts. vizsg. tett tanulók 20 éves találkozójuk alkalmából	234	„
Az 1885-ben éretts. vizsg. tett tanulók 25 éves találkozójuk alkalmából	250	„
Az 1888-ban éretts. vizsg. tett tanulók 20 éves találkozójuk alkalmából	168.60	„
Az 1892-ben éretts. vizsg. tett tanulók 20 éves találkozójuk alkalmából	350	„

Az 1895-ben éretts. vizsg. tett tanulók 10 éves találkozójuk alkalmából	56	koronával
Az 1896-ban éretts. vizsg. tett tanulók 10 éves találkozójuk alkalmából	50	„
Az 1898-ban éretts. vizsg. tett tanulók 10 éves találkozójuk alkalmából	65	„
Az 1899-ben éretts. vizsg. tett tanulók 10 éves találkozójuk alkalmából	82	„

B) Bevételek az 1914/15. isk. évben.

I. Új alapító tagok:

A VII. osztály tanulói egy 100 K-s névértékű hadikölcsön kötvényt	97.50
---	-------

II. Pártoló tagok:

Adamis Károly úr	2.—
Bäumler J. A. úr	2.—
Beck Vilmos úr	2.—
Celler Nándor dr. úr	20.—
Egy magát megnevezni nem akaró házaspár	20.—
Feix Rezső úr	10.—
Frühwirth Lajos úr	2.—
Frühwirth Sámuel úr	2.—
Grünsfeld Adolf úr	4.—
Hirschmann Nándor úr	2.—
Langfelder Dezső dr. úr	20.—
Liptai János úr	2.—
Munker Sándor úr	10.—
újlaki Neiszidler Károly úr	20.—
Perlaky István úr	5.—
Pozsonyi Ált. Takarékpénztár r.-t.	50.—
Pozsonyi I. Takarékpénztár	100.—
Pozsonyi Iparbank	20.—
vaszójai Scherz Aladár úr	20.—
Schmidt Gyula úr	10.—
Schmidt Lothár úr	10.—
Schreiber Ignác alapítványából	72.—
1914-re	5.—
törökkanizsai Schulpe György dr. úr	2.—
Stein Miksa úr	4.—
Steiner Armin úr	4.—
özv. Stiegler Sándorné	4.—
özv. Stromszky Emilné	4.—
Átvitel: 424.—	97.50

	Áthozat: 424.—	97.50
Theisz János úr	2.—	
Wagner Lajos dr. úr	2.—	
Wigand Mór úr	20.—	448.—

III. Rendes tagok.

A liceumi tanuló ifjuság adománya:

I. osztály	58.50	
II. a) „	34.—	
II. b) „	34.—	
III. „	58.—	
IV. „	64.—	
V. „	70.—	
VI. „	84.—	
VII. „	120.—	
VIII. „	69.—	591.50

IV. Kamatok.

1914. aug. 1.	4 drb 2000 K-s 4 ² / ₁₀ -os állam- adóssági kötvény szelvénye . .	168.—
„ nov. 1.	4 drb 1000 K-s 4 ⁰ / ₁₀ -os magy. leszám.-és pénzváltóbank zálog- levél szelvénye	80.—
„ dec. 1.	3 drb 1000 K-s 4 ⁰ / ₁₀ -os m. kir. járadékkölcsön szelvénye . .	60.—
„ dec. 1.	4 drb 200 K-s 4 ⁰ / ₁₀ -os m. kir. járadékkölcsön szelvénye . .	16.—
„ dec. 1.	2 drb 100 K-s 4 ⁰ / ₁₀ -os m. kir. járadékkölcsön szelvénye . .	4.—
„ dec. 1.	3 drb 1000 K-s Pozsony városi kötvény szelvénye	60.—
1915. feb. 1.	4 drb 2000 K-s 4 ² / ₁₀ -os állam- adósság kötvény szelvénye . .	168.—
„ máj. 1.	4 drb 1000 K-s 4 ⁰ / ₁₀ -os magy. leszám.-és pénzváltóbank zálog- levél szelvénye	80.—
„ máj. 1.	6 drb 1000 K-s 6 ⁰ / ₁₀ -os m. kir. hadikölcsön kötvény szelvénye	180.—
„ máj. 1.	14 drb 100 K-s 6 ⁰ / ₁₀ -os m. kir. hadikölcsön kötvény szelvénye	42.—
„ jún. 1.	3 drb 1000 K-s 4 ⁰ / ₁₀ -os m. kir. járadékkölcsön szelvénye . .	60.—
„ jún. 1.	4 drb 200 K-s 4 ⁰ / ₁₀ -os m. kir. járadékkölcsön szelvénye . .	16.—
„ jún. 1.	2 drb 100 K-s 4 ⁰ / ₁₀ -os m. kir. járadékkölcsön szelvénye . .	4.—

Átvitel: 938.— 1137.—

	Áthozat: 938.—	1137.—
1915. jún. 1. 3 drb 1000 K-s 4%-os Pozsony városi kötvény szelvénye . . .	<u>60.—</u>	998.—

V. Takarékpénztári kamatok:

• 1914. január hó 1-től — 1914. december hó 31-ig	300.20
---	--------

VI. Vegyes bevételek:

Rongált könyvekért	8.48
Pénzmaradvány a múlt iskolai évről	550.41
<u>Összesen:</u>	<u>K 2994.09</u>

Bevétel.

C) Pénztárszámla az 1914—15-iki iskolai évről.

Kiadás.

		K.	f.	K.	f.			K.	f.	K.	f.
1914/5.						1914/5.					
	1. Pártoló tagok járuléka . . .	448					1. Könyvkötő számlája . . .	48	48		
	2. Rendes tagok járuléka . . .	591	50				2. Könyvkereskedő számlája . . .	199	98		
	3. Értékpapírok kamatai . . .	998					3 Szelvények beváltásának postaköltségei	1	—		
	4. Takarékpénztári kamatok . . .	300	20				4. Tanulók tandíjsegélyére . . .	1046	—		
	5. 7300 K hadikölcsön kötv. vétele à 97 50	7117	50				5. Tanulók tandíjhátrálékára . . .	540	—		
	6. VII. osztály ajándéka 100 K hadikölcsön kötv.	97	50				6. 7300 K hadikölcsön kötvény vétele	7117	50		
	7. Vegyes bevételek	8	48				7. VII. osztály ajándéka 100 K hadikölcsön kötv.	97	50		
	8. Maradvány a mult évről . . .	550	41				8. Takarékpénztári kamatok . . .	300	20		
							9. Egyenleg	760	93		
					10111 59						10111 59
1915.	jún. 1. Egyenleg új számlára . . .	760	93								

Pozsony, 1915. évi június hó 1-én.

Hirschmann Nándor s. k.
igazgató.

Megvizsgálták és rendben találták. — Pozsony, 1915. évi június hó 1-én.

Dr. Jeszenszky István s. k. Dr. Pfeifer János s. k.
liceumi tanárok.Beck Vilmos s. k. Kirchner József s. k.
az iskolai tanács tagjai.

		K.		f.				K.		f.	
1914.	jún. 1. dec. 31.	Maradvány a múlt évről . . . Takarékpénztári kamatok . . . VII. osztály adománya 100 K-s hadikölcsön kötvény . . . 7300 K hadikölcsön kötvény . Az évi pénztárba készpénzben	300	20	27603	75	1914	nov. 18.	7300 K hadikölcsön kötvény vétele	7117	50
		100	—			1915.	máj. 31.	Maradvány a jövő évre . . .	28396	97	
		7300									
		210	52	7910	72						
				35514	47						
1915.	máj. 31.	Maradvány 1915/16-ra . . . és pedig	28396	97						35514	47
		1. 4 drb. 2000 K államad. kötv. 15969—15972 sz.	8000	—							
		2. 3 drb. 1000 K járadékkölcsön 312568—312570 sz.	3000	—							
		3. 4 drb. 200 K járadékkölcsön 70239—70241, 116127 sz.	800	—							
		4. 2 drb. 100 K járadékkölcsön 305701—305702 sz.	200	—							
		5. 4 drb. 1000 K Magyar Leszámitoló- és Pénz- váltó-Bank záloglevél 2253, 2255—2257 sz.	4000	—							
		6. 3 drb. 1000 K Pozs. vár. kötv. 11687, 10133—10134 sz.	3000	—							
		7. 6 drb. 1000 K hadikölcsön 203369—203371., 221983., 230088— 230089. sz.	6000	—							
		8. 14 drb. 100 K hadikölcsön 683293., 683997—684001., 716569— 716576. sz.	1400	—							
		9. A pozsonyi I. tkp. 371. sz. könyv sz.	313	15							
		10. A pozsonyi I. tkp. 9133. sz. könyv sz.	198	39							
		11. A pozs. ált. tkp. r.-t. 13897. sz. könyv sz.	529	90							
		12. A pozs. iparbank 5245. sz. könyv sz.	194	60							
		13. Maradvány készpénzben .	760	93							
			28396	97							

Hirschmann Nándor s. k.
igazgató.

Pozsony, 1915. évi június hó 1-én.

Megvizsgálták és rendben találták. — Pozsony, 1915. évi június hó 1-én.

Dr. Jeszenszky István s. k.

Dr. Pfeifer János s. k.

Beck Vilmos s. k.

Kirchner József s. k.

liceumi tanárok.

az iskolai tanács tagjai.

A segélyezett tanulók közül részesültek:

a) az 1914/15-ik iskolai év első és második felében teljes tandíjmentességben:

1. Kolbai Arnold I. o. t.	64 K — f	
2. Lehner G. Adolf I. o. t.	64 K — f	
3. Pataky Ernő III. o. t.	72 K — f	
4. Greiner Benő IV. o. t.	72 K — f	
5. Szombath Zsigmond V. o. t.	74 K — f	
6. Dömök Béla VI. o. t.	74 K — f	
7. Fekete József VII. o. t.	66 K — f	
8. Szlany Emil VII. o. t.	66 K — f	
9. Brenner Ede VIII. o. t.	66 K — f	
10. Lacsni Pál VIII. o. t.	66 K — f	
11. Maróthy Jenő VIII. o. t.	74 K — f	758 K — f

b) az 1914/15-ik iskolai év első és második felében fél tandíjmentességben:

1. Szlany Sándor I. o. t.	36 K — f	
2. Gewissler Aladár II. A) o. t.	32 K — f	
3. Mendöl Béla II. A) o. t.	36 K — f	
4. Kocsicki Lajos III. o. t.	36 K — f	
5. Ehrenthal György VI. o. t.	37 K — f	
6. Vályi Miklós VII. o. t.	37 K — f	
7. Dérer János VIII. o. t.	37 K — f	
8. Menhofner Nándor VIII. o. t.	37 K — f	288 K — f

c) tandíjhátralékuk törlesztésére kaptak:

1. Achberger Lipót I. o. t.	30 K — f
2. Frisch József I. o. t.	20 K — f
3. Márton Frigyes I. o. t.	10 K — f
4. Pataky László I. o. t.	20 K — f
5. Hucskó János II. B) o. t.	20 K — f
6. Stefánovics Vladimír II. B) o. t.	10 K — f
7. Márton Győző III. o. t.	20 K — f
8. Müllner Ede IV. o. t.	10 K — f
9. Görík Igor V. o. t.	20 K — f
10. Závodni József V. o. t.	20 K — f
11. Ehrenthal György VI. o. t.	10 K — f
12. Kupferstein Márton VI. o. t.	30 K — f
13. Balogh Ernő VII. o. t.	30 K — f
14. Deutsch Vilmos VII. o. t.	40 K — f
15. Hasák Gyula VII. o. t.	30 K — f
16. Langer Lajos VII. o. t.	20 K — f
17. Link Jenő VII. o. t.	20 K — f

Átvitel: 360 K — f   1046 K — f

	Athozat: 360 K — f	1046 K — f
18. Simonovics János VII. o. t.	40 K — f	
19. Vály Miklós VII. o. t.	10 K — f	
20. Dérer János VIII. o. t.	10 K — f	
21. Fischmann Adolf VIII. o. t.	30 K — f	
22. Kalamen Pál VIII. o. t.	20 K — f	
23. Kirsteuer Vilmos VIII. o. t.	30 K — f	
24. Rosenbaum Károly VIII. o. t.	10 K — f	
25. Zimmermann Dezső VIII. o. t.	30 K — f	540 K — f
	Összesen:	1586 K — f

d) a liceumi ifjúsági önszegélyző intézettől a következő tanulók kaptak iskolai könyveket egy évi használatra:

1. Achberger Lipót I. o. t.	35. Jeszenszky László IV. o. t.
2. Berta Béla I. o. t.	36. Juhász Andor IV. o. t.
3. Fehér László I. o. t.	37. Kohn Ernő IV. o. t.
4. Holcsik György I. o. t.	38. Peknik Károly IV. o. t.
5. Holly József I. o. t.	39. Schrödl József IV. o. t.
6. Kolbai Arnold I. o. t.	40. Szabó Aladár IV. o. t.
7. Konta Gyula I. o. t.	41. Szelényi Miklós IV. o. t.
8. Kozák József I. o. t.	42. Szinák Márton IV. o. t.
9. Laposa Pál I. o. t.	43. Uradnicsek Dusán IV. o. t.
10. Magyar Zoltán I. o. t.	44. Jankó Dénes V. o. t.
11. Márton Frigyes I. o. t.	45. Okályi Iván V. o. t.
12. Pataky László I. o. t.	46. Szombath Zsigmond V. o. t.
13. Schnitta József I. o. t.	47. Zima István V. o. t.
14. Steiner Pál I. o. t.	48. Dérer László VI. o. t.
15. Szlancsik Ferenc I. o. t.	49. Ehrenthal György VI. o. t.
16. Szlany Sándor I. o. t.	50. Imhof Ernő VI. o. t.
17. Gewissler Aladár II. A) o. t.	51. Kirsteuer Kristóf VI. o. t.
18. Kordik Jenő II. A) o. t.	52. Kupferstein Márton VI. o. t.
19. Mendöl Béla II. A) o. t.	53. Okályi Ákos VI. o. t.
20. Takács János II. A) o. t.	54. Ravasz Árpád VI. o. t.
21. Wurm Mihály II. A) o. t.	55. Weisz Mátyás VI. o. t.
22. Hucskó János II. B) o. t.	56. Wurm Lajos VI. o. t.
23. Reiss Béla II. B) o. t.	57. Zatkalik Pál VI. o. t.
24. Sarkadi Imre II. B) o. t.	58. Balogh Ernő VII. o. t.
25. Gálik István III. o. t.	59. Deutsch Vilmos VII. o. t.
26. Kocsicki Lajos III. o. t.	60. Fekete József VII. o. t.
27. Márton Győző III. o. t.	61. Gindl Károly VII. o. t.
28. Trancsik Pál III. o. t.	62. Kocsvara István VII. o. t.
29. Zlocha Tivadar III. o. t.	63. Link Jenő VII. o. t.
30. Bartos Pál IV. o. t.	64. Mihalovics Ernő VII. o. t.
31. Bőjthe Sándor IV. o. t.	65. Pataky Béla VII. o. t.
32. Burghardt Vilmos IV. o. t.	66. Puskás Jenő VII. o. t.
33. Dex Ferenc IV. o. t.	67. Simonovics János VII. o. t.
34. Fekete Ernő IV. o. t.	68. Szlany Emil VII. o. t.

69. Szurmay Antal VII. o. t.	77. Krahulecz Aladár VIII. o. t.
70. Vályi Miklós VII. o. t.	78. Lacsnai Pál VIII. o. t.
71. Brenner Ede VIII. o. t.	79. Maróthy Jenő VIII. o. t.
72. Dérer János VIII. o. t.	80. Menhofner Nándor VIII. o. t.
73. Fischmann Adolf VIII. o. t.	81. Müller Béla VIII. o. t.
74. Kalamen Pál VIII. o. t.	82. Öller Mátyás VIII. o. t.
75. Kirsteuer Vilmos VIII. o. t.	83. Pavella Győző VIII. o. t.
76. Kordik Károly VIII. o. t.	84. Zimmermann Dezső VIII. o. t.

2. Ifjusági önképzőkör. Az alakuló gyűlést 1914. szept. 29-én tartottuk meg. Elnökök: Albert József és Hamvas József tanárok. Főjegyző: Maróthy Jenő VIII. o. t. Aljegyző: Müller Béla VIII. o. t. Főkönyvtáros: Mihalovics Ernő VII. o. t. Rajta kívül öt VII. és öt VI. o. t. szakkönyvtáros. A működő tagok száma 83. A kör 25 gyűlést tartott, köztük egy alakuló és egy zárógyűlést. Rendes gyűlés volt 23. Felolvasásra került 18 munka és 17 bírálat. A szavalatok száma 42.

A legnagyobb munkásságot fejtették ki:

1. Maróthy Jenő	VIII. o. t.	76	egységgel
2. Müller Béla	VIII. "	51	"
3. Lacsnai Pál	VIII. "	31	"
4. Schlesinger István	VIII. "	27	"
5. Duschinsky Pál	VII. "	16	"
6. Pataky Béla	VII. "	15	"
7. Schultheisz Emil	VI. "	14	"
8. Langer Lajos	VII. "	13	"
9. Kaffka Tibor	VII. "	12	"
10. Mihalovics Ernő	VII. "	10	"

3. Gyorsírókör. A kör tanárelnöke Dr. Jeszenszky István lic. tanár. A kör tisztviselői az ifjúság részéről: alelnök Szlany Emil VII. o. t., jegyző Puskás Jenő VII. o. t., könyvtáros Schultheisz Emil VI. o. t. A körnek a lefolyt iskolai évben 18 működő tagja volt, akik heti egy órában fokozatos sebességű diktátumokat írtak. A szokásos évvégi versenyíráson a 100 szótagos diktátumnál a díjat Puskás Jenő VII. o. t. nyerte, dicséretet kapott Schultheisz Miksa VII. o. t., Szlany Emil VII. o. t. és Flesch József VI. o. t.; a 80 szótagos diktátumnál a díjat Schultheisz Miksa VII. o. t. nyerte, dicséretet kapott Szlany Emil VII. o. t., a díj egy-egy jutalomkönyv volt.

4. Zeneegyesület. Ebben az iskolai évben nem működhetett.

5. Daloskör. Ebben az iskolai évben nem működhetett.

6. Bél Mátyás-kör. A „Bél Mátyás“-kör ifjúsági gyámintézet ez évi gyűjtésének eredménye K 168'80.

Kiadásaink:

1. A szabályzat értelmében a központnak	K 42'20
2. 25 drb Kovács Andor: „Béke a harcban“ című ima- könyvért	„ 25'—
3. A pozsonyi theológiai otthonnak	„ 20'—
4. A pozsonyi diakonissza intézetnek	„ 20'—
5. Külső misszióra	„ 10'—
6. A pozsonyi gyámintézetnek	„ 10'—
7. A ligetfalusi leányegyháznak iskola építésre	„ 10'—
8. A torzsai „Konfirmandusok-Otthonának“	„ 11'60
9. A „Theológiai katonai otthon“-nak	„ 20'—

Összesen: K 168'80

A kör ezenkívül tartalék-alapjából 30 K-t adományozott a harctéren elesettek özvegyei és árvái javára Pröhle Henrik alesperes úr „Az áldásos élet titka“ című egyházi beszédjének több száz példánya fejében, amelyet szerző az évzáró ünnepen az evang. tanulók között osztatott ki.

A kör ezidei tisztviselői a következők:

Elnök: Holch Otto tanár, főjegyző: Müller Béla VIII., főpénztáros: Brenner Ede VIII., osztálypénztárosok: Tichy Géza VIII., Zimmermann Mátyás VII., Gaál Andor VI., Szombath Zsigmond V., Velits Dezső IV., Szántó István III., Hornyánszky Aladár II. A) és Scheffer József II. B).

Az első osztályban a pénztári teendőket az elnök végezte.

Kovács Andor „Béke a harcban“ című imakönyvét részben a katonák, részben a liceum VII. és VIII. osztálya azon tanulói között osztottuk ki, akik a katonasághoz vonultak be.

7. **Testgyakorló-kör.** Ebben az iskolai évben nem működhetett.

X. A tanulók névsora, születéshelye és vallása.

I. osztály.

1. Achberger Lipót, Pozsony, ág. h. ev.
2. Berta Béla, Budapest, ág. h. ev.
3. Csizsinszky Kornél, Pozsony, r. k.
4. Diamant Ferenc, Pozsony, izr.
5. Fehér Ferenc, Pozsony, izr.
6. Fehér László, Ujpest, ág. h. ev.
7. Frisch József, Pozsony, izr.
8. Gálffy János, Diósförgepatony, ref.
9. Glaser Jenő, Pozsony, izr.
10. Grünhut László, Malacka, izr.

11. Gyenge Andor, Szeged, ref.
12. Hajnóczy Aladár, Szenc, ág. h. ev.
13. Hirschmann György, Pozsony, ág. h. ev.
14. Holcsik György, Pozsony, ág. h. ev.
15. Holly József, Stomfa, r. k.
16. Holly Márton, Morvamogyoród, ág. h. ev.
17. Horváth Antal, Budapest, r. k.
18. Horváth Géza, Pozsony, r. k.
19. Horváth Iván, Szenice, ág. h. ev.
20. Kaiser Tibor, Pozsony, izr.
21. Kiss Endre, Nagyvárad, ref, ism.
22. Kiss Lajos, Szilsárkány, ág. h. ev.
23. Klein Jakab, Pozsony, izr. ism.
24. Klein László, Pozsony, izr.
25. Kolbai Arnold, Pozsony, ág. h. ev.
26. Konta Gyula, Pozsony, ref.
27. Kozák József, Felsőcsöpony, ág. h. ev.
28. König Dénes, Dévényujfalu, izr.
29. Kraicsirovits Ferenc, Pozsony, ág. h. ev.
30. Kutzky István, Malacka ág. h. ev.
31. Laicha Gyula, Pozsony, r. k.
32. Laposza Pál, Pozsony, ref.
33. Laus László, Pozsony, r. k.
34. Lehner Gusztáv, Pozsony, ág. h. ev.
35. Leitersdorf György, Pozsony, izr.
36. Magyar Zoltán, Pinkafő, ág. h. ev.
37. Manigl Alfréd, Pozsony, ág. h. ev. ism.
38. Márton Frigyes, Pozsony, ág. h. ev.
39. Mikes Béla, Nemesócsa, ref.
40. Moik Endre, Pozsony, ág. h. ev.
41. Moravek Gyula, Pozsony, ág. h. ev.
42. Moser György, London, izr.
43. Müller Andor, Nemes-Kossuth, izr.
44. Parsche Kamill, Nagyvárad, r. k.
45. Pataky László, Csallóközarányos, ág. h. ev.
46. Plesch Mátyás, Főrév, ág. h. ev.
47. Ponoczky István, Oszlány, ref.
48. Puschmann Oszkár, Pozsony, r. k.
49. Riederauer Szilárd, Pozsony, gör. kel.
50. Schnitta József, Nagyszombat, ág. h. ev.
51. Schlesinger Erik, Pozsony, izr.
52. Schlesinger Pál, Pozsony, izr.
53. Sergovits Ferenc, Zavar, r. k.
54. Steiner Pál, Pozsony, ág. h. ev.
55. Stein Pál, Pozsony, izr.
56. Szelényi Gusztáv, Késmárk, ág. h. ev.
57. Szlancsik Ferenc, Cserhátsurány, ág. h. ev.
58. Szlany Sándor, Békéscsaba, ág. h. ev.

59. Szőnyi Tibor, Kassa, izr.
60. Valter Gyula, Pozsony, r. k.
61. Wintersteiner Henrik, Pozsony, ág. h. ev.

Magántanuló:

62. Molnár Sándor, Nyiregyháza, ág. h. ev.

II. A.) osztály.

1. Ardó Béla, Taksony, izr.
2. Braun Andor, Somorja izr.
3. Dobay István, Pozsony, ág. h. ev.
4. Dobisz Béla, Pozsony, r. k. ism.
5. Drechsler Elemér, Pozsony, izr.
6. Fekete Ferenc, Magyarsók, ref.
7. Ferenczi Béla, Pakod, ág. h. ev.
8. Fischer Lajos, Sasvár, izr.
9. Gewissler Aladár, Pozsony, ág. h. ev.
10. Grúsz Lajos, Stomfa, r. k.
11. Hornyánszky Aladár, Pozsony, ág. h. ev.
12. Izakovics Kornél, Dunaszerdahely, izr.
13. Jamriska Tibor, Komárom, r. k.
14. Kordik Jenő, Pozsony, ág. h. ev.
15. Kreilisheim Károly, Pozsony, izr.
16. Kurtz Ernő, Pozsony, izr.
17. Lezsovcics Géza, Magyarfalva, r. k.
18. Mendöl Béla, Sárszentlőrinc, ág. h. ev.
19. Mihalovics László, Bér, ág. h. ev.
20. Polgár Sándor, Újzsolna, ág. h. ev. ism.
21. Polner István, Budapest, ág. h. ev.
22. Preysinger Lajos, Pozsony, ág. h. ev.
23. Rexa Sándor, Szentkereszt, ág. h. ev.
24. Rosenberg Károly, Szencz, izr.
25. Salamon László, Pozsony, izr.
26. Salamon Pál, Pozsony, izr. ism.
27. Schreiner Miklós, Pozsony, ág. h. ev.
28. Schwarz Ármin, Pozsony, izr.
29. Schwarz Ernő, Pozsony, izr.
30. Strobl Ferenc, Pozsony, r. k.
31. Szabó László, Középpaló, ág. h. ev.
32. Takács János, Pozsony, ág. h. ev.
33. Unger László, Pozsony, izr.
34. Wanák Nándor, Pozsony, r. k.
35. Wagner Károly, Nagybossány, ág. h. ev.
36. Wowy Ernő, Pozsony, ág. h. ev.
37. Wurm Mihály, Pozsony, ág. h. ev.
38. Zarka Dénes, Budapest, ref.

Magántanuló:

39. Stibrányi Pál, Pásztó, ág. h. ev.
40. Tomcsányi Piroska, Nagyszalatna, r. k.

II. B.) osztály.

1. Ambró Áron Gyula, Nagymagyar, ref.
2. Bergoffen Artúr, Csacza, izr.
3. Bodiczky Kálmán, Németgurab, ág. h. ev. ism.
4. Danielisz Ernő, Budapest, ág. h. ev.
5. Ehrenreich Sándor, Sasvár, izr.
6. Farkas Jenő, Pécs, ág. h. ev.
7. Freistadt Ottó, Pozsony, izr.
8. Frics István, Hattyúpaták, ág. h. ev.
9. Gálffy István, Felsőgellér, ref.
10. Hofmann Frigyes, Pozsony, r. k.
11. Hucskó János, Kosztolna, ág. h. ev.
12. Jakubowitz Hugó, Pozsony, izr.
13. Kaiser Gyula, Pozsony, ág. h. ev.
14. Laicha Géza, Pozsony, r. k.
15. Lázár Jenő, Pozsony, izr.
16. Lehner Károly Géza, Pozsony, ág. h. ev.
17. Mittelmann Jenő, Pozsony, izr.
18. Nagy Molnár Miklós, Budapest, ág. h. ev.
19. Okályi Adolf, Vazsecz, ág. h. ev.
20. Piringer Gyula, Bazin, ág. h. ev.
21. Reiss Béla, Pozsonyzávod, izr.
22. Sarkadi Imre, Budapest, izr.
23. Scheffer József, Pozsony, ág. h. ev.
24. Schulze Ottó, Récse, ág. h. ev.
25. Stefanovics Vladimír, Pozsony, ág. h. ev.
26. Turnowsky Ottó, Pozsony, izr.
27. Vaik Béla, Komárom, ág. h. ev. ism.
28. Vohmann Gyula, Pozsony, ág. h. ev.
29. Vojnics Sándor, Bécs, r. k. ism.
30. Vörös Imre, Csallóközaranos, ref.
31. Waldmann Jenő, Pozsony, izr.
32. Weidinger Ernő, Gecse, ág. h. ev.
33. Weisz Samu, Rajka, izr.
34. Wittmann Sándor, Pozsony, izr.
35. Zechmeister Jenő, Farád, r. k.

Évközben kimaradt:

36. Alszter József, Garbócbogdány, r. k.
37. Kraicz Béla, Zombor, ág. h. ev.

III. osztály.

1. Adler Aladár, Pozsony, izr.
2. Aujeszky József, Nyitra, r. k.
3. Bachrich Oszkár, Nagykosztolány, izr.
4. Bäumlér Ernő, Pozsony, ág. h. ev.
5. Beck Béla, Miava, izr.
6. Bennesch János, Pozsony, ref.
7. Berky Lajos, Bogya, ref.
8. Binder Titusz, Nagykanizsa, ág. h. ev.
9. Dax Ernő, Pozsony, ág. h. ev.
10. Décsy Ferenc, Negyed, ref.
11. Diamant Miklós, Pozsony, izr.
12. Drechsler Vilmos, Pozsony, izr.
13. Ehrenwald György, Pozsony, izr.
14. Eigner István, Pozsony, ref.
15. Fekete Lajos, Magyarsók, ref.
16. Földvári Sándor, Pozsony, izr.
17. Fürst László, Pozsony, izr.
18. Gálik István, Ótura, ág. h. ev.
19. Gombás Lajos, Pozsony, r. k.
20. Greiner György, Pozsony, r. k.
21. Gutmann László, Zayugrócz, r. k.
22. Guttmann Sándor, Szászvár, izr.
23. Kardos Béla, Kismárton, ág. h. ev.
24. Kastner Emil, Pozsony, r. k.
25. Kobelrausch Kálmán, Madaras, ág. h. ev.
26. Kocsicki Lajos, Oroszlány, ág. h. ev.
27. Kohn Árpád, Szencz, izr.
28. Kontsek Endre, Kispróna, ág. h. ev.
29. Kosztics Milán, Budapest, gör. kel.
30. Lederer János, Pozsony, ág. h. ev.
31. Lederer Sándor, Pozsony, ág. h. ev. ism.
32. Lostorfer István, Bán, ág. h. ev.
33. Lukáts Ákos, Esztergom, r. k.
34. Marmorstein Rezső, Pozsony, izr.
35. Márton Győző, Pozsony, ág. h. ev.
36. Munker Henrik, Pozsony, ág. h. ev.
37. Orbán József, Karulya, izr.
38. Pataky Ernő, Aranyos, ág. h. ev.
39. Petrech Rezső, Pozsony, ág. h. ev. ism.
40. Polner János, Budapest, ág. h. ev.
41. Proszonits István, Nyulas, r. k.
42. Protmann Oszkár, Győr, ág. h. ev.
43. Reiss Ernő, Pozsony, izr.
44. Salzer Ernő, Pozsony, izr.
45. Sárváry Jenő, Pozsony, ág. h. ev.
46. Schlesinger Ármin, Hölak, izr.

47. Schmidt Zoltán, Szombathely, r. k.
48. Sonnenwirth Kálmán, Pozsony, izr.
49. Stekl Béla, Szencz, izr. ism.
50. Steiner Dezső, Somorja, izr.
51. Strop Jenő, Pozsony, ág. h. ev. ism.
52. Szabados József, Pozsony, r. k.
53. Szántó István, Zayugrócz, ág. h. ev.
54. Szlamka Pál, Buzás, ág. h. ev.
55. Trancsik Pál, Bucsány, ág. h. ev.
56. Ullrich Zoltán, Somorja, ág. h. ev.
57. Wildmoser Lajos, Pozsony, ág. h. ev.
58. Winter Henrik, Pozsony, izr.
59. Zlocha Tivadar, Szenice, ág. h. ev.

Magántanuló:

60. Szigeti Pál, Temesrékás, ág. h. ev.

IV. osztály.

1. Achs Gusztáv, Pozsony, ág. h. ev.
2. Adamkovics Pál, Ivánháza, ág. h. ev.
3. Adler Oszkár, Bazin, izr.
4. Bartos Pál, Ótura, ág. h. ev.
5. Braun Sándor, Bártfa, izr. ism.
6. Braxatorisz Lajos, Szenice, ág. h. ev.
7. Breiner Jenő, Felsőfegyvernek, izr.
8. Breyer Gyula, Fertőmeggyes, ág. h. ev.
9. Bőjthe Sándor, Izsa, ref.
10. Burghardt Vilmos, Trencsén, ág. h. ev.
11. Dávid Gyula, Stubnyafüldő, ág. h. ev.
12. Dex Ferenc, Kéty, ág. h. ev.
13. Deutelbaum Ártur, Falkasdovorán, izr.
14. Drahos József, Réte, r. k.
15. Eisler Imre, Szered, izr.
16. Fekete Ernő, Vecsés, ref.
17. Ferenczi Viktor, Pakod, ág. h. ev.
18. Fiala Gusztáv, Pozsony, ág. h. ev.
19. Fischer Antal, Pozsony, izr.
20. Frideczky Ákos, Pozsony, r. k.
21. Garzuly Ferenc, Pozsony, r. k.
22. Greiner Benő, Pozsony, r. k.
23. Gyalókay Dezső, Nemesócsa, ref.
24. Horváth Cyrill, Szenice, ág. h. ev.
25. Jellinek Béla, Nagyúny, izr.
26. Jellinek Hugó, Bazin, izr.
27. Jeszenszky László, Pozsony, ág. h. ev.
28. Jeszenszky Péter, Miava, ág. h. ev.
29. Kaiser László, Pozsony, ág. h. ev.

30. Kajos Sándor, Alsószeli, ág. h. ev.
31. Kállay Nándor, Bécs, r. k.
32. Kohn Ernő, Pozsonyzávod, izr.
33. Kovács Gyula, Pozsony, ref.
34. Kovács László, Negyed, ref.
35. Kozlik Tivadar, Moson, r. k.
36. Lamos József, Rimaszécs, ág. h. ev.
37. Langfelder Géza, Pozsony, izr.
38. Lehotzky Attila, Pónik, ág. h. ev.
39. Marian József, Pozsony, r. k.
40. Mocsáry István, Kőszeg, r. k.
41. Motz Ottó, Pozsony, izr.
42. Müllner Ede, Pozsony, ág. h. ev.
43. Neuwirth Imre, Gálszécs, r. k.
44. Ondrejicska Pál, Ivánháza, ág. h. ev.
45. Peknik Károly, Bazin, ág. h. ev.
46. Pollák Béla, Soponya, izr.
47. Prikkel Károly, Réte, ref.
48. Puschmann Tódor, Pozsony, r. k.
49. Samarjay János, Pozsony, ág. h. ev.
50. Sándor Imre, Hontfüzesgyarmat, ref.
51. Scheffer Vilmos, Pozsony, ág. h. ev.
52. Scherz Rezső, Pozsony, r. k.
53. Schmidt Erik, Budapest, ág. h. ev.
54. Schrödl József, Pozsony, ág. h. ev.
55. Schultheisz István, Miskolc, ág. h. ev.
56. Smogrovits Ártur, Bazin, ág. h. ev.
57. Stúr Pál, Alsófehérekút, ág. h. ev.
58. Szabó Aladár, Pozsony, ág. h. ev.
59. Szelényi Miklós, Pusztabaáb, ág. h. ev.
60. Szinák Márton, Szilád, ág. h. ev.
61. Unger Jenő, Pozsony, izr.
62. Uradnicsek Dusán, Ótura, ág. h. ev.
63. Velits Dezső, Pozsony, ág. h. ev.
64. Vogl József, Morvaőr, r. k.
65. Weidner Tibor, Pozsony, ág. h. ev.
66. Zettl Béla, Misérd, ág. h. ev.
67. Zsvácsek Rezső, Borsa, r. k.

Magántanuló:

68. Juhász Andor, Gálszécs, ref.
69. Vízny Béla, Kispest, r. k.

Évközben kimaradt:

70. Bátori Miklós, Budapest, izr.
71. Bolla Kálmán, Budapest, r. k.
72. Schwantzer László, Pellérd, ág. h. ev.

V. osztály.

1. Adda Lajos, Nagytapolcsány, r. k.
2. Bálint Ferenc, Pozsony, r. k.
3. Berger Ede, Pozsony, ág. h. ev.
4. Berky Kálmán, Felsőgellér, ref.
5. Dedinszky Dezső, Budapest, ág. h. ev.
6. Dobrovits Kornél, Pozsony, ág. h. ev.
7. Duschinsky Ferenc, Pozsony, izr.
8. Frideczky Miklós, Pozsony, r. k.
9. Fuchs Jenő, Galánta, izr.
10. Górik Igor, Felsőzáras, ág. h. ev.
11. Heller Vilmos, Nagybicscse, izr.
12. Izák János, Liptóújvár, ág. h. ev.
13. Jankó Dénes, Budapest, ág. h. ev.
14. Knöpfelmacher Ármin, Nemesőr, izr.
15. Koch József, Pozsony, ág. h. ev.
16. László József, Padány, ref.
17. Markfeld Béla, Vágbeszterce, izr.
18. Markfeld Ernő, Vágbeszterce, izr.
19. Mihalovics Géza, Bér, ág. h. ev.
20. Miklós Dezső, Abrudfalva, ref.
21. Neumayer László, Pozsony, izr.
22. Okályi Iván, Gádoros, ág. h. ev.
23. Pazár Géza, Nyitra, ág. h. ev.
24. Salzer Miklós, Pozsony, izr.
25. Schmidt Imre, Déva, ref.
26. Schreiner Károly, Sopron, ág. h. ev.
27. Schulek Lajos, Kunszentmiklós, ág. h. ev.
28. Stefánik Szvetozár, Brezova, ág. h. ev.
29. Szamák Nándor, Pozsony, ág. h. ev.
30. Szombath Zsigmond, Kajal, ág. h. ev.
31. Vieszt Gyula, Nagyrőce, ág. h. ev.
32. Wandler Jenő, Pozsony, ág. h. ev.
33. Wertheimer József, Pozsony, izr.
34. Willner Leo, Pozsony, izr.
35. Wolf Roland, Pozsony, r. k.
36. Závodni József, Igrám, ág. h. ev.
37. Zima István, Turoluka, ág. h. ev.

Magántanuló :

38. Beck Sándor, Menyhe izr. ism.
39. Steiner Józsa, Pozsony, izr.

Évközben kimaradt:

40. Kuffler Miksa, Matyusföld-Nyék, izr.
41. Szombath Andor, Arad, ág. h. ev.

VI. osztály.

1. Beck Náthán, Miava, izr.
2. Berky Gyula, Bogyagellér, ref.
3. Brück Ignác, Pozsony, izr.
4. Dérer László, Liptószentpéter, ág. h. ev.
5. Dömök Béla, Bélaháza, ref.
6. Droba Dániel, Zsaskó, ág. h. ev.
7. Ehrenthal György, Pozsony, izr.
8. Flesch József, Nyitra, r. k.
9. Gaál Andor, Tornaalja, ág. h. ev.
10. Garzuly Gyula, Pozsony, r. k.
11. Glaser Imre, Pozsony, izr.
12. Görök Braniszláv, Felsőzáros, ág. h. ev.
13. Hillavoth Károly, Bodokpuszta, r. k.
14. Imhof Ernő, Szombathely, ág. h. ev.
15. Jurás Pál, Pozsony, ág. h. ev.
16. Kaufmann Ede, Pozsony, izr.
17. Kirsteuer Kristóf, Pozsony, ág. h. ev.
18. Kiss László, Nagyvárad, ref. ism.
19. Klein Ottó, Pozsony, izr.
20. König Lajos, Csúz, izr.
21. Krist Aladár, San Stefano, ág. h. ev.
22. Kupferstein Márton, Tejfalu, izr.
23. Láng Tibor, Szeged, ág. h. ev.
24. Lázár Vilmos, Modor, ág. h. ev.
25. Molnár Tibor, Budapest, izr.
26. Nagy Molnár István, Gerlicze, ág. h. ev.
27. Nádházi Béla, Hajduszovát, ref.
28. Neumayer Pál, Pozsony, izr.
29. Okályi Ákos, Gádoros, ág. h. ev.
30. Orbán Sándor, Karulya, izr.
31. Polgár Pál, Ujzsolna, ág. h. ev.
32. Polner Ödön, Budapest, ág. h. ev.
33. Prikkel Andor, Réte, ref.
34. Raith László, Szászsebes, r. k.
35. Ravasz Árpád, Gencs, ág. h. ev.
36. Schultheisz Emil, Miskolcz, ág. h. ev.
37. Steinitz Gyula, Pozsony, ág. h. ev.
38. Szlancsik István, Surány, ág. h. ev.
39. Szold Lajos, Pozsony, izr.
40. Valter Béla, Budapest, r. k.
41. Weisz Jenő, Csacza, izr.
42. Weisz Mátyás, Miklósfalu, ág. h. ev.
43. Wurm Lajos, Sopron, ág. h. ev.
44. Zatkalik Pál, Súr, ág. h. ev.
45. Zsvácsek István, Nagyborsa, r. k.

Magántanuló:

46. Dessewffy János, Vanyarcz, ág. h. ev.
47. Levy Ernő, Pozsony, izr.
48. Roth Benő, Jánosháza, izr.
49. Szeidler Margit, Pozsony, izr.
50. Weeber Frigyes, Budapest, ág. h. ev.

Évközben kimaradt:

51. Adler Rezső, Bazin, izr. ism.

VII. osztály.

1. Anker Sándor, Szentgyörgy, r. k.
2. Balogh Ernő, Kissomlyó, ág. h. ev.
3. Baranyay Dezső, Zsigárd, ref.
4. Baráth András, Debreczen, izr.
5. Beniczky Ferenc, Nyitra, ág. h. ev.
6. Bogner Lajos, Pozsony, ág. h. ev.
7. Brunner Mendel, Kolozsvár, izr.
8. Conrád István, Kunó, ág. h. ev.
9. Csatáry Lajos, Budapest, ref.
10. Csizsinszky Ernő, Pozsony, r. k.
11. Deutsch Vilmos, Szenice, izr.
12. Donáth Frigyes, Pozsony, izr.
13. Duroska Lajos, Jablonic, ág. h. ev.
14. Duschinsky Pál, Pozsony, izr.
15. Fekete József, Pozsony, ág. h. ev.
16. Geydushek Imre, Pozsony, izr.
17. Gillyén József, Szatmárnémeti, ref.
18. Gindl Károly, Oroszvár, ág. h. ev.
19. Göcze Gyula, Pozsony, ág. h. ev.
20. Günther Károly, Pozsony, ág. h. ev.
21. Hasák Gyula, Pozsony, ág. h. ev.
22. Hetényi Elemér, Lábod, ág. h. ev.
23. Holló Tibor, Ujpest, izr.
24. Horváth János, Felsőjeszen, ág. h. ev.
25. Jezsó Dusán, Ótura, ág. h. ev.
26. Kachelmann Kunó, Edelény, ág. h. ev.
27. Kachelmann Kurt, Edelény, ág. h. ev.
28. Kaffka Tibor, Pécs, r. k.
29. Klein Ferenc, Pozsony, izr.
30. Kocsvara István, Miava, ág. h. ev.
31. Langer Lajos, Tornócz, izr.
32. Link Jenő, Kapuvár, izr.
33. Löschnigg Leo, Szolnok, r. k.
34. Lövinger György, Pozsony, izr.
35. Mihalovics Ernő, Bér, ág. h. ev.

36. Milch Pál, Vágbesztercze, izr.
37. Moesz Miksa, Sajókirály, ág. h. ev.
38. Nemes Ferenc, Besztercebánya, ág. h. ev.
39. Osterreich Sándor, Zalaegerszeg, izr.
40. Patakyl Béla, Aranyos, ág. h. ev.
41. Pleskott Rezső, Budapest, r. k.
42. Puskás Jenő, Tordas, ág. h. ev.
43. Ruttkay Endre, Szakolcza, ág. h. ev.
44. Schlesinger Alfréd, Pozsony, izr.
45. Schlesinger Béla, Kulcsó, izr.
46. Schultheisz Miksa, Miskolcz, ág. h. ev.
47. Simonovics János, Modor, ág. h. ev.
48. Sporzon Gyula, Nagybicsce, r. k.
49. Steltzer Andor, Pozsony, ág. h. ev.
50. Székely Tibor, Dunavecse, izr.
51. Szlany Emil, Nagyszombat, ág. h. ev.
52. Szurmay Antal, Pozsony, r. k.
53. Deutsch Reinhold, Moson, ág. h. ev.
54. Thuróczy László, Magyaróvár, r. k.
55. Vályi Miklós, Mád, ref.
56. Zimmermann Mátyás, Levél, ág. h. ev.

Magántanuló:

57. Barcza Tibor, Veszprém, ág. h. ev.
58. Fisch Irén, Pozsony, izr.
59. Frankl Dezső, Pozsony, izr.
60. Frankl Zoltán Sándor, Pozsony, izr.
61. Weisz Henrik, Pozsony, izr.

Évközben kimaradt:

62. Kolényi Tibor, Pozsony, ág. h. ev.

VIII. osztály.

1. Bonyhádi Lipót, Pozsony, izr.
2. Brenner Ede, Felsőcsölle, ág. h. ev.
3. Dérer János, Szentpéter, ág. h. ev.
4. Dérer László, Pozsony, ág. h. ev.
5. Dörnyei Béla, Bécs, r. k.
6. Fischmann Adolf, Turréte, izr.
7. Grynæusz László, Kisszeben, ág. h. ev.
8. Halzl József, Szenc, r. k.
9. Jankó Béla, Galánta, ág. h. ev.
10. Kalamen Pál, Szottina, ág. h. ev.
11. Kirchner József, Pozsony, ág. h. ev.
12. Kirsteuer Vilmos, Pozsony, ág. h. ev.
13. Kordik Károly, Pozsony, r. k.
14. Kornhaber József, Czernovitz, ref.

15. Krahulecz Aladár, Grinád, ág. h. ev.
16. Lacsni Pál, Galgóc, ág. h. ev.
17. Lázár Elemér, Pozsony, ref.
18. Maróthy Jenő, Vanyarc, ág. h. ev.
19. Mayer József, Kóka, r. k.
20. Mikulik Pál, Bazin, ág. h. ev.
21. Müller Béla, Kassa, ág. h. ev.
22. Pavella Győző, Szentiván, ág. h. ev.
23. Rosenbaum Károly, Pozsony, izr.
24. Saenger Ferenc, Bodrogolaszi, ág. h. ev.
25. Sáska Sándor, Budapest, ref.
26. Schlesinger Alfréd, Nagyzáblat, izr.
27. Schmidt Pál, Pozsony, ág. h. ev.
28. Schreiner Endre, Győr, ág. h. ev.
29. Szentpály Miklós, Nagyszöllős, ref.
30. Székely István, Budapest, izr.
31. Thomka Lehel, Tar, ág. h. ev.
32. Tichy Géza, Pozsony, ág. h. ev.
33. Tiry György, Pozsony, r. k.
34. Zimmermann Dezső, Szegvár, ág. h. ev.
35. Zsvácsek Ferenc, Nagyborsa, r. k.

Magántanuló:

36. Moskovitz Lajos, Vágújhely, izr.
37. Novomesztszky László, Salgó, ág. h. ev.
38. Schrödl Mária, Rozsnyó, r. k.
39. Teszáry László, Monor, ág. h. ev.
40. Weisz Henrik, Pozsony, izr.

Évközben kimaradt:

41. Menhofner Nándor, Pozsony, ág. h. ev.
42. Öller Mátyás, Pozsony, ág. h. ev.

XI. A tanulók statisztikai kimutatása.

		I	II/a	II/b	III	IV	V	VI	VII	VIII	I-VIII
1. Az iskolai év folyamán:											
Nyilvános tanuló volt		61	38	37	59	70	39	46	57	37	444
Magántanuló volt		1	2	—	1	2	2	5	5	5	23
Beiratkozott összesen		62	40	37	60	72	41	51	62	42	467
Kimaradt		—	—	2	—	3	2	1	1	2	11
Az iskolai év folyamán tanács folytán távozott		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kizárattott		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mehalt		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vizsgálatlan maradt nyilvános tanuló		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vizsgálatlan maradt magántanuló		—	—	—	—	1	—	2	2	3	8
Vizsgálatot tett nyilvános tanuló		61	38	35	59	67	37	45	56	35	433
Vizsgálatot tett magántanuló		1	2	—	1	1	2	3	3	2	15
Vizsgálatot tett összesen		62	40	35	60	68	39	48	59	37	448
2. A vizsgálatot tett tanulókra vonatkozólag:											
a) Honosságra, azaz a szülők v. gyám állandó lakó- helye szerint	Magyarországi	62	40	34	60	68	39	47	55	37	442
	Horvát-Szlavonországi	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	Külföldi: Ausztria	—	—	1	—	—	—	—	3	—	4
	Törökország	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
	Pozsony-városi	47	25	21	38	26	21	28	27	18	251
Pozsony-megyei	8	5	6	4	4	5	4	4	10	50	
Más megyebeli	7	10	7	18	38	13	15	24	9	141	
b) A szülők kö- zött polgári állásra nézve:	Nagybirtokos, nagybérelő	3	1	—	—	—	—	1	1	—	6
	Középbirtokos és bérlő	2	2	2	3	4	—	2	2	2	19
	Kisbirtokos és kisbérelő	1	1	1	6	2	2	—	2	2	17
	Kisbirtokos - napszámos	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Egyéb őstermelő	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
	Gazdasági tisztviselő	1	1	—	1	4	—	2	2	2	13
	Egyéb gazdasági segéd- személy	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
	Nagyiparos, bányanagy- vállalkozó	6	—	2	1	—	—	—	4	—	13
	Kisiparos, bányakisvál- lalkozó	3	—	2	8	4	3	—	5	—	25
	Ipari vagy bányászati tisztviselő	—	4	1	1	2	2	—	—	1	11
	Egyéb ipari vagy bányá- szati segéd- személy	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
	Nagykereskedő, nagyvál- lalkozó	2	—	2	—	1	1	—	1	1	8
	Kiskereskedő, kisvállal- kozó	3	10	7	16	5	6	9	6	3	65
Kereskedelmi vagy közle- kedési tisztviselő	4	4	6	3	2	5	5	5	1	35	

		I	II/a	II/b	III	IV	V	VI	VII	VIII	I-III
b) A szülők kö- zött polgári állásra nézve:	Egyéb keresked. vagy köz- lekedési segédszemély	—	—	—	5	—	—	2	2	—	9
	Köztisztviselő és közhiva- talan alkalm. díjnok	12	3	2	6	9	1	5	8	8	54
	Pap, tanár, tanító . . .	11	6	4	2	14	4	7	6	5	59
	Másféle értelmiségi (or- vos, ügyvéd, közjegy- ző, gyógyszerész stb.)	6	2	2	1	10	9	2	7	5	44
	Közhivatalban alkalm- zott, altiszt vagy tiszt- szolga	—	1	—	—	—	1	2	—	1	5
	Katonatiszt	2	—	2	2	3	—	—	2	4	15
	Katona altiszt	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Napszámos	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3
	Nyugdíjas, tőkés. jára- dékos, háztulajdonos .	1	—	—	1	1	—	—	—	—	3
	Magánzó, eltartásos . .	2	1	1	—	4	4	9	4	1	26
	Egyéb és ismeretlen fog- lalkozású	—	—	—	1	3	—	—	—	1	5
Árvabázi tanulók . . .	2	2	1	—	—	—	—	—	—	5	
Összesen	62	40	35	60	68	39	48	59	37	448	
c) Vallásra nézve:	Ág. hitv. evangélikus . .	28	18	16	26	35	18	22	28	20	211
	Református	7	2	3	5	7	4	5	4	4	41
	Római katolikus	10	7	4	9	12	4	5	8	7	66
	Görög katolikus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Örmény katolikus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Görög keleti	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2
	Unitárius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Izraelita	16	13	12	19	14	13	16	19	6	128
Baptista	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen	62	40	35	60	68	39	48	59	37	448	
d) Anyanyelvre nézve:	Magyar	50	28	28	49	51	27	32	45	28	338
	Német	9	12	4	9	9	8	12	11	7	81
	Tót	3	—	3	2	8	4	4	3	2	29
	Oláh	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ruthén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Horvát	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Szerb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Olasz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	62	40	35	60	68	39	48	59	37	448	
e) Nyelv- ismeretre nézve:	Csak magyarul beszélt .	16	7	8	20	15	12	16	13	10	117
	Más nyelven is beszélt .	46	33	27	40	53	27	32	46	27	331
	Összesen	62	40	35	60	68	39	48	59	37	448

		I/a	I/b	II	III/a	III/b	IV	V	VI	VII	VIII	I-VIII
<i>A nyilvános tanulók közül</i>												
Az erkölcsi magaviselet és tanulás eredményé- nek kimuta- tása az 1913/1914. iskolai évben	Jó magaviseletű volt .	40	34	63	37	36	51	47	52	37	45	442
	Szabályszerű magavise- letű volt.	5	13	2	4	6	14	5	8	3	3	63
	Kevésbé szabályszerű magaviseletű volt .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rossz magaviseletű volt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen	45	47	65	41	42	65	52	60	40	48	505
	<i>A nyilvános és magán- tanulók közül</i>											
Minden tantárgyból jeles	4	3	5	3	1	2	7	4	5	1	35	
Minden tantárgyból leg- alább jó	2	5	8	8	7	7	17	8	7	16	85	
Minden tantárgyból leg- alább elégséges. . . .	24	21	30	21	20	31	15	43	23	34	262	
Egy tantárgyból elégtelen	5	7	10	6	4	19	11	7	4	1	74	
Két tantárgyból elégtelen	3	5	2	3	4	4	2	2	4	—	29	
Több tantárgyból elég- telen	7	6	10	2	6	2	3	—	—	—	36	
Összesen	45	47	65	43	42	65	55	64	43	52	521	

XII. Figyelmeztetés.

A jövő iskolai év szeptember hó 1-ével kezdődik.

Az iskolai év ünnepélyes megnyitását szeptember hó 4-én reggel 9 órakor a liceum tornatermében tartjuk meg.

A tanítás is szeptember hó 4-én veszi kezdetét.

A tanév megkezdése előtt augusztus hó 30-án tartatnak a felvételi és magán, augusztus hó 31-én pedig a javító és pótló vizsgálatok.

Felvételi vizsgálatot tesznek az I-ső osztályba jelentkező tanulók, kiknek népiskolai negyedik osztályú bizonyítványuk nincsen. E vizsgálat feladata meggyőződést szerezni arról, hogy megvan-e a tanulónak a gimnáziumi tanulmányhoz szükséges szellemi képessége. Tárgyai magyar nyelven való írás, olvasás; alapfogalmak a mennyiségtan és földrajz köréből. A vizsgálatnál nem az anyag mennyisége, hanem átértése képezi a kipuhatólandó tárgyat.

Felvételi vizsgálatot tesznek továbbá a polgári, vagy a reáliskolából, nemkülönben valamely külföldi iskolából

átlépő tanuló, mely vizsgálat az elhagyott iskola és a liceum tanterve között mutatkozó lényeges különbségre terjed ki.

Pótló vizsgálatot tesznek azok, kik a rendes évvégi vizsgálatot alapos és hiteles bizonyítványokkal igazolt okoknál fogva elmulasztották vagy félbeszakították.

Javító vizsgálatot tesznek azok, kik egy tantárgyból való elégtelen osztályzatuk javítására (külön kérvény ehhez nem szükséges) ezennel előre a liceumi igazgatótól, két tantárgyból való elégtelen osztályzatuk javítására pedig az egyházkerületi főhatóságtól engedélyt nyertek, mely engedély elnyeréseért a mélt. és főtiszt. dr. Baltik Frigyes dunáninnyi ág. hitv. evang. püspök úrhoz címzendő és a lefolyt tanévről szóló iskolai bizonyítvánnyal felszerelendő kérvények folyó évi május hó 31-ig bezárólag a liceum igazgatóságánál nyújtandók be.

A nyilvános tanulók felvétele szeptember hó 1., 2. és 3. napjain reggeli 8 órától 12-ig, s délután 3—5-ig az igazgatósági irodában történik. Minthogy az első osztályba csak 60 tanuló vehető fel, azért a beiratás első napján, szeptember hó 1-én, az I. osztályba csak helybeli és vidéki evangélikus vallású tanulók vétetnek fel. Ezért felhívjuk az evang. vallású szülőket, kik gyermekeiket az I. osztályba beiratni akarják, hogy a beiratásra idejekorán jelentkezzenek. A szeptember 15-ig jelentkezőknek a felvételt a késedelem kellő igazolása mellett az igazgató, október 1-ig pedig a tanári testület adhatja meg.

Magántanulónak csak az vétetik fel, aki az első félév folyama alatt jelentkezik. Jelentkezésekor a magántanuló születési bizonyítványát és az előző osztályról szóló bizonyítványát tartozik felmutatni s beiratási díj címén 10 koronát és az egész évi tandíjat fizetni.

A felvételt az összes tanuló ifjúságra nézve az igazgató, a beiratást minden osztályra nézve az illető osztályfő végzi.

Minden tanuló az első felvételre és beiratásra személyesen szülői, gyámja vagy ezek megbízottja kíséretében tartozik jelentkezni.

A tandíj azon tanulókra nézve, kiknek szülői a pozsonyi ág. hitv. evang. egyházközségnek tagjai:

az I. félévben: fizetendő szeptember elején.	a II. félévben: fizetendő február elején.
a négy alsó osztályban 44 K	20 K — f.
a négy felső osztályban 46 K	20 K — f.

a többi tanulóra nézve:

a négy alsó osztályban	52 K	20 K — f.
a négy felső osztályban	54 K	20 K — f.

Azonkívül fizetnek azon tanulók, kiknek szülői a pozsonyi ág. hitv. evang. egyházközségnek tagjai hat (6) K, a többi tanuló tíz (10) K felvételi díjat az igazgatónál. Ez utóbbi díj fizetése alól csak a tandíjmentesek vannak felmentve.

Az internátusi díjak fizetésére vonatkozólag értesítünk internátusi rovata ad felvilágosítást.

Pósta utalvánnyal küldött pénzüsszegeknél a köteles összegben felül még külön hat (6) fillér küldendő kézbesítési díj fejében.

Felkérjük a t. c. szülőket, hogy a póstán küldött tandíjat **dr. Magyar Győző** tandíjkezelő tanár címére, az internátusi és alumneumi díjakat pedig az eforus, **dr. Pfeifer János** tanár címére küldjék.

A nem kötelező szabadkézi rajzoktatás évi díja tíz (10) korona.

A slőjdoktatás évi díja tíz (10) korona.

A gyorsírás-tanítás évi díja tíz (10) korona.

A vívás évi díja húsz (20) korona.

A négy díj két egyenlő részletben fél évenként előre fizetendő a liceum igazgatójánál. E rendkívüli tárgyakra szóló beiratkozás az egész tanévre kötelező.

Az ev. ref. vallástanítás évi díja 4 K. A kongresszusi alapon álló izraelita és az izraelita orthodox vallástanítás évi díja 8 K. E vallástanítási díjakat beiratáskor egyszerre kell az igazgatónál fizetni.

A convictus és az alumneum élvezetében első sorban oly tanulók részesülhetnek, kik az internátusban laktak; azonban egyes tanulóknak, ha szüleik anyagi vagy pedagógiai okokból kérik s megfelelő, a tanuló egészségét, szellemi és erkölcsi fejlődését biztosító lakásról gondoskodnak, az alumneum és convictus kedvezményét a tanári kar ajánlatára a liceumi tanács kinnlakás esetén is megadja. Az alumneum díjairól értesítünk alumneumi rovata tájékoztat. Az alumneum orvosa **dr. Dobrovits Mátyás** kir. tan., főorvos úr. (Lakik Mihályutca 10. sz. és rendel. d. u. 2—4 óráig.)

Ingyen ebédért és az internátusban való étkezésért, úgyszintén a tandíjmentességért való kérvények augusztus hó 20-ig nyújtandók be a liceum igazgatójánál. A fenntartó egyházközség a tandíjmentességet csakis oly ág. hitv. evang. vallású szegény tanulóknak adja meg, aki jeles-jó előmenetelt és jó erkölcsi magaviseletet tanusított.

Minden jótéteményért külön kérvényben kell folyamodni. Egy kérvényen csak egy tanuló folyamodhatik. Minden jótéteményért a kitűzött határidőig kell folyamodni, mert a később érkező kérvények tekintetbe nem vehetők.

Akik az önszegélyző intézethez kölcsönkönyvekért folyamodnak, nevezzék meg egyenként azon könyveket, amelyekre szükségük van. A folyamodványok szintén augusztus hó 20-ig nyújtandók be az öns. intézet elnökénél, a liceum igazgatójánál.

Az internátusba való felvételt illetőleg Értesítők internátusi rovata ad felvilágosítást. Amely szülők tanuló gyermeküket magánháznál akarják teljes ellátásra adni, forduljanak a liceum igazgatójához, ki készséggel szolgál tájékoztató felvilágosítással.

A liceum I-ső osztályába csak oly tanulók vétetnek fel, kik életük 9-ik évét már betöltötték és vagy arról, hogy a népiskola legalább négy alsó osztályát jó sikerrel elvégezték, nyilvános népiskolából nyert bizonyítványt mutatnak fel, vagy a fentebb jelzett felvételi vizsgálatot sikeresen megállják. A felvételnél tartozik a növendék felmutatni születési bizonyítványát, továbbá orvosi bizonyítványt arról, mikor volt utoljára beoltva és milyen eredménnyel. Tizenkét évesnél idősebb tanuló felvételéről a tanári testület határoz.

Azon szülők vagy gyámok, kik nem laknak Pozsonyban, gyermekük vagy gyámoltjuk felvételekor helyettest tartoznak megnevezni, kire a házi felügyeletre nézve jogaikat és kötelezettségeiket átruházzák, hogy az intézet a növendékek erkölcsi viselete tárgyában folyton és könnyen érintkezhessek a szülők ezen helyetteseivel.

Figyelmeztetjük a t. c. szülőket és érdekelteket, hogy mindeazon tanulók, kik az 1887. XVII. t.-cikk 4, 5 §§. értelmében éltük 12-ik évéig újra be nem oltattak, vagy 7—11 évükig sikeresen beoltva nem voltak, vagy hitelesen be nem bizonyítják azt, hogy a valóságos himlőt kiállották, addig, míg e hiánynak a törvény értelmében eleget nem tettek, csak ideiglenesen vehetők fel.

A liceum V. osztályába belépő tanuló szülője vagy gyámja köteles az 1890. évi XXX. t. c. értelmében kijelenteni vajjon fia, illetőleg gyámoltja a görög nyelvet, avagy a görög nyelv és irodalom helyett a magyar irodalom bővebb megismertetését, kapcsolatban a görög remekírók műveinek ismertetésével magyar fordításban s a görög irodalom- és műveléstörténet alapvonalait, továbbá a szabadkézi rajz elemeit fogja-e tanulni. A görög nyelvi pótló tanfolyam látogatása különösen azon tanulók számára aján-

latos, kik az alsó négy osztályban az idegen nyelvekből, nevezetesen a latin nyelvből gyengébb előmenetelt, s viszont talán a reális tantárgyak tanulásában szembetűnő képességet tanúsítottak.

Az önszegélyző intézet áldásos működéséről másutt emlékeztünk meg. Itt az érdekelteket arra kívánjuk figyelmeztetni, hogy jövőre csak azon tanuló ifjakat fogjuk segélyezni, akik a mellett, hogy arra méltók, folyamodványaikhoz szülők részéről hiteles beleegyezési nyilatkozatot is csatolnak. Az önszegélyző intézeti tandíjmentességért szeptember hó 20-ig kell folyamodni az intézet elnökségéhez.

Az akadémiai vagy egyetemi ösztöndíjakért való folyamodás határideje október hó 15-ike. Később érkező folyamodások nem vehetők tekintetbe. Az iskolai tanács határozata folytán az egyetemi, illetőleg akadémiai ösztöndíjakért való kérvények ezentúl az Iskolai Tanács elnökéhez, **Sziklai Ottó** ügyvéd úrhoz (lakik Szilágyi Dezső utca 16. szám) küldendők. Az ösztöndíjasok csak akkor kapják meg folytatólag az ösztöndíjat, ha leckekeönyvvel vagy annak hiteles másolatával igazolják, hogy colloquáltak.

A tornázás alól való felmentésre nézve a következő határozat irányadó: Muló testi bajoknál és betegségeknel, egy félévnel kisebb időtartamra, az igazgató adja meg a felmentést, de csak orvosi bizonyítvány alapján, melyben jelezve kell lenni a betegségnek s annak is, hogy a felmentés szükséges és mennyi időre adandó meg. Egyéb bajoknál és betegségeknel, az év hosszabb részére, vagy az egész tanévre szóló felmentés megadására szükséges a tanintézetnek rendes iskolaorvosa által kiállított orvosi bizonyítvány.

Minden a liceumot illető tudakozódás és levelezés az ág. hitv. ev. liceum igazgatóságához intézendő (Ujtelep 2. sz.)

Telefon 345. szám.

**Az 1915/16. isk. évi kézikönyvek és rajzszerel-
jegyzéke.**

Az összes tankönyvekből a tanulók vegyék meg a legújabb kiadást, tiszta, rongálatlan és kötött állapotban.

A csillaggal jelzett könyvek az előző osztályban is használatban voltak.

I. osztály.

Uj testámentom.	Négyesy L.: Magyar olvasókönyv I.
Kis Káté.	Scholtz-Schürger: Földrajz I.
Bereczky S.: Ószövetségi élet- és jellemképek.	Kogutovicz: Földrajzi iskolai atlasz.
Kovács S.: Énekeskönyv.	Szterényi: Természetráj I.
Pirchala J.: Latin olvasókönyv.	Lévay E.: Számтан.
Pirchala J.: Latin nyelvtan.	Horti H.: Rajzoló geometria I.
Négyesy L.: Magyar nyelvtan I.	

II. osztály.

*Uj testámentom.	*Négyesy L.: Magyar olvasókönyv II.
*Kis Káté.	Scholtz-Schürger: Földrajz II.
*Bereczky S.: Jézus élete és tanítása.	Kogutovicz: Földrajzi iskolai atlasz.
*Kovács S.: Énekeskönyv.	Szterényi: Természetráj II.
*Pirchala J.: Latin olvasókönyv.	*Lévay: Számтан.
*Pirchala J.: Latin nyelvtan.	Horti H.: Rajzoló geometria II.
*Négyesy L.: Magyar nyelvtan II.	

III. osztály.

*Uj testámentom.	*Scholtz-Schürger: Földrajz II.
*Kis Káté.	Schürger: Matematikai és fiz. földrajz elemei.
Bereczky S.: A keresztyén egyház rövid története.	Kogutovicz: Földrajzi iskolai atlasz.
*Kovács S.: Énekeskönyv.	Szigethy L.: Magyarok történet eI.
*Pirchala J.: Latin nyelvtan.	Kogutovicz: Tíz térkép a hazai történet tanításához, vagy
Pirchala J.: Latin olvasókönyv a III. és IV. osztály számára. I. II.	Kogutovicz: Tört. isk. atlasz (használható III.—VIII. o.-ig).
Négyesy L.: Magyar nyelvtan.	*Lévay: Számтан.
Négyesy L.: Magyar olvasókönyv III.	Horti: Rajzoló geometria III.—IV.
Albrecht J.: Német nyelvtan.	
Albrecht J.: Német olvasókönyv I.	

IV. osztály.

*Uj testámentom.	Bereczky: Ker. hit- és erkölcsstan.
*Kis Káté.	*Kovács S.: Énekeskönyv.

*Pirchala: Latin nyelvtan.
 *Pirchala: Latin olvasókönyv a III. és IV. osztály számára. I. II.
 Négyesy I.: Stiliztika.
 Arany: Toldi, magyarázta Lehr A.
 *Albrecht: Német nyelvtan.
 Albrecht: Német olvasókönyv II.

Szigethy L.: A Magyarok tört. II.
 *Kogutovicz: Tíz térkép a hazai történet tanításához.
 Sztterényi: Növénytan.
 Beke M.: Algebra.
 *Horti: Rajzoló geometria III.—IV.

V. osztály.

Magyar biblia.
 Batizfalvy-Bereczky: Bibliai ismertetés.
 *Pirchala: Latin nyelvtan.
 Cicero: De imperio Cn. Pompei, magy. Zsámboki Gy.; pro Archia, magy. Geréb.
 Csengeri: Szemelvények Ovidiusból.
 Csengeri: Latin stilusgyakorl. III.
 Burián: Latin-magyar és magyar-latin szótár.
 Négyesy L.: Rhetorika;
 Timár Pál: Német olvasókönyv II.
 *Albrecht: Német nyelvtan.
 Kelemen Béla: Német-magyar és magyar-német szótár.

Mika Sándor: Világtörténet I.
 Kogutovicz: Történelmi iskolai atlasz.
 *Beke M.: Algebra.
 Walther-Kaufmann: Geometria, I
 Sztterényi: Állattan.
 Görög nyelv:
 Maywald: Görög nyelvtan.
 Maywald: Görög gyakorlókönyv I.
 Görög-pótló irodalom.
 Homeros: Ilias, fordította Kempf.
 Homeros: Odyssea, fordította Kempf.
 Herodotos: Szemelvények (J. i. 72.)
 Badics: Irod. olv. I.

VI. osztály.

*Magyar Biblia.
 Bereczky: A keresztyén egyház története a vesztfáliai békéig. II. k.
 *Pirchala: Latin nyelvtan.
 Livius: Szemelvények, magy. Kalmár, Jel. ir. 48.
 Vergilius: Aeneis, magy. Cserép, Jel. ir. 57.
 Csengeri: Latin stilusgyak. IV.
 Négyesy: Poetika.
 *Albrecht: Német nyelvtan.
 *Timár: Német olvasókönyv II.
 *Kelemen: Német-magyar és magyar-német szótár.
 Mika: Világtörténet II.
 Kogutovicz: Történelmi atlasz.

*Burián: Lat.-magyar és magyar-latin szótár
 *Fr. Kiss Károly: Algebra.
 *Walther-Kaufmann: Geometria I.
 Polikeit: Logarith. táblák.
 Sztterényi: Ásványtan és chemia.
 Görög nyelv:
 *Maywald: Görög nyelvtan.
 Maywald: Görög olvasó- és gyakorlókönyv II.
 Görög-pótló irodalom:
 Sophokles: Elektra, Jel. ir. 52.
 Aischylos: Agamemnon, M. K. 16.
 Badics: Irodalmi olvasókönyv. II.

VII. osztály.

- *Magyar Biblia.
 Bereczky: Egyet. egyház története a vesztfáliai békétől korunkig és a magyar egyház története.
 *Pirchala: Latin nyelvtan.
 Sallustius: Ed. Bartal-Malmosi.
 Cicero: Válogatott beszédei, magy. Várkonyi.
 *Vergilius: Aeneis, magy. Cserép, Jel. ir. 57.
 Csengeri: Latin stílusgyakorlat IV. és V. r.
 Márton J.: Latin szövegek könyv.
 Cserép: Római régiségtan.
 *Burián: Latin-magyar és magyar-latin szótár.
 Beöthy: Magyar irodalomtörténet I. Színyei: A magyar nyelv, felsőbb osztályok számára.
 Heinrich: Német olvasókönyv III.
 Goethe: Hermann und Dorothea.
 *Kelemen: Német-magyar és magyar-német szótár.

- Mika: Világtörténet III.
 Kogutovicz: Történeti atlasz.
 *Fr. Kiss Károly: Algebra.
 Walther-Kaufmann: Geometria II.
 *Polikeit: Logarith. táblák.
 Fehér-Szekeres: Fizika.

Görög nyelv:

- *Maywald: Görög nyelvtan.
 Kempf: Szemelvények az Odysseából, Jel. ir. 53.
 Geréb: Szemelvények Herodotusból és Platóból.
 Elischer: Szótár Homeroshoz.
 Lévy: Görög-magyar szótár.
 Görög-pótló irodalom:
 Badics: Irod. olvasókönyv. III.
 Márton J.: Görög irod. történet.
 Szilasi: Szemelvények Thukidydesből.
 Incze József: Demosthenes válogatott beszédei.

VIII. osztály.

- *Magyar biblia.
 Zsilinszky-Bereczky: Keresztén hit- és erkölcsstan.
 *Pirchala: Latin nyelvtan.
 Horatius magy. Cserép. J. i. 70.
 Cicero: Szemelv. bölcséleti műveiből, magy. Boros G. Jel. ir.
 *Márton J.: Latin szövegek könyv.
 Márton J.: Róm. irod. tört. Tud. Zs. 24.
 *Hittrich: Római régiségek.
 *Burián: Latin magyar és magyar-latin szótár.
 Beöthy: Magy. irod. tört. I. II.
 *Színyei: A magyar nyelv.
 Heinrich: Német olvasókönyv III. IV.
 Schiller: Wilhelm Tell.
 *Kelemen: Német-magyar és magyar-német szótár.

- Szigethy L.: Magyarok oknyomozó története.
 Kogutovicz: Történeti atlasz.
 *Fr. Kiss K.: Algebra.
 *Walther-Kaufmann: Geometria. II.
 *Polikeit: Logar. táblák.
 *Fehér-Szekeres: Fizika.
 Szitnyai: Lélektan és logika.

Görög nyelv:

- *Maywald: Görög nyelvtan.
 Homeros: Iliaszszemelvények, Jel. ir. 53.
 *Geréb: Szemelvények Herodotusból, Sophocles Electra ed. Teubner és Platóból.
 *Elischer: Szótár Homeroshoz.
 *Lévy: Görög magyar szótár.
 Görög-pótló irodalom:
 Zsámboki: A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése.
 Alexander: Szemelvények Platóból és Aristotelesből.

Rajzszerék az I.—IV. o.-ban, a mértani rajzhoz: 30×42 cm. Szénássy-Peyrek-féle rajzlaptartó. Rajzlap megfelelő nagyságú; vonalzó: geometriai rajzfűzet; háromszög: 45° és 60° ; körző: Szénássy-féle: 202—2 sz. „Liceumi rajzeszköz“ felírással; ceruza: „Hardtmuth“ 2. és 3. sz.; festék: ind. sárga, kármin I. poroszkék, ind. vörös, 1 üveg tus; (Günther-Wagner) ecset: 8—10 sz. (Günther-Wagner); festék-tál 3 darab, közép nagyságú; radír: „Dráva“ (kemény) „Száva“ (puha); szögmérő papírból. Az V.—VIII. o.-ban, görögpótló rajzhoz: 37×49 cm Szénássy-Peyrek-féle rajzlaptartó. Rajzlap megf. nagyságú flumei szürke, ingress (szénrajzhoz); ceruza: „Koh-i-noor“ 2 B. rajzszen; puha, J. M. P.; festék: ind. sárga, kármin I, porosz kék, szépiá. vörös, vasibolya, égetett sziena (Günth.-Wagner); ecset: 10—12. sz. radír: „Száva“ és „Mónopol.“ — A nem kötelező szabadkézi rajzhoz minden osztályban: Szénássy aquarell tömb.

A festékek részére ajánlatos a Günther-Wagner-féle 11. F./12. sz. bádogdoboz beszerzése, melynek ára üresen 60 fill.

TARTALOM.

A világháború okai és nemzetünk szerepe a háborúban	3
Jelentés a tanintézet állapotáról az 1914/1915-iki iskolai évben	21
I. A liceum kormánya	23
II. A liceum tanári testülete	24
III. Tantárgyfelosztás az 1914.—1915. isk. évben	27
IV. Az elvégzett évi tananyag és a használt kézikönyvek	28
V. Írásbeli tételek a magyar nyelvből	40
VI. Adatok az intézet történetéhez	41
1. Az intézet fenntartója, jótevői és pártfogói. — 2. A tanári kar. — 3. Tanári tanácskozások. — 4. Az iskolai év lefolyása Tanulmányi rend. — 5. Valláserkölcsei és fegyelmi állapot. — 6. Látogatások és üdvözlések. — 7. Iskolai ünnepek. — 8. Egészségügyi állapotok. — 9. Vizsgálatok. — 10. Érettségi vizsgálat. — 11. Gyűjtések.	
VII. Könyvtárak és egyéb gyűjtemények	57
VIII. Jótékonyág	65
1. A liceumi internátus. — 2. Alumneum. — 3. Supplicatio. — 4. Ösztöndíjak, segélypénzek, jutalomdíjak és tandíjmentesség. — 5. Alapok és alapítványok.	
IX. Ifjúsági egyesületek	79
1. Önszegélyző intézet. — 2. Ifj. önképzőkör. — 3. Gyorsírókör. — 4. Zeneegylet — 5. Daloskör. — 6. Bél Mátyás-kör. — 7. Testgyakorló-kör.	
X. A tanulók névsora, születéshelye és vallása	89
XI. A tanulók statisztikai kimutatása	101
XII. Figyelmeztetés	104
Az 1915.—1916. isk. évi kézikönyvek jegyzéke	109

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is too light to transcribe accurately.]

